

*Criminologie zonder grenzen:
Op zoek naar andere perspectieven*

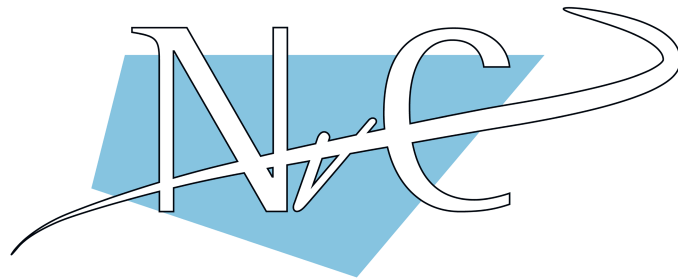
NVC congres
15 & 16 juni 2023

Bundel

Boomcriminologie

Congresbundel

Nederlandse Vereniging voor Criminologie
Congres 2023

*Criminologie zonder grenzen:
Op zoek naar nieuwe perspectieven*

15 en 16 juni 2023

Leiden

Inhoudsopgave

Voorwoord.....	10
Overzicht Programma.....	13
NVC Congres 2023	13
Keynotes en Plenaire Sessies.....	15
Sessieoverzicht en zaalindeling	20
Genomineerden NVC-scriptieprijs 2022-2023	22
Parallelsessies 1	24
Sessie 1: Moeten, willen, maar kan het ook? Kenmerken van gedetineerden en de impact op hun detentie	24
Autonomie en zelfredzaamheid in detentie	24
Patterns and determinants of drug use in Belgian prisons (EN).....	24
Posttraumatisch stress klachten bij mannelijke gedetineerden	25
De invloed van opsporings- en vervolgingspraktijken op gevangenispopulatiетrends	25
Sessie 2: “A BLAST” FROM the PAST: Intergenerational continuities of atrocity crimes and transitional justice	26
The Battle of War Narratives in Bosnia and Herzegovina: Exploring Processes of (Re)shaping and Intergenerational Transmission of War Narratives (EN)	26
Rubbing Salt into the Wound: the Modulatory Role of Retributive Transitional Justice in Intergenerational Transmission of Psychosocial Legacies of Political Repression. (EN)	27
Radicalisation of the postwar Generation: Towards the Understanding of Homotypic Intergenerational Continuities of Atrocity Crimes as extremism (EN)	28
Culture, trauma and memory (EN)	28
Sessie 3: Slachtofferschap	29
Agressie tegen ambulance-, brandweer- en politiemedewerkers: de rol van de werктаak.....	29
Agency en communion in het spreekrecht voor slachtoffers.....	29
Minderjarige slachtoffers van huiselijk geweld in problem-solving justice initiatieven: resultaten van een systematische literatuurreview	30
De juridische emancipatie van slachtoffers van criminaliteit: Een systematische en kritische analyse van historische verklaringen.....	31
Sessie 4: Communicating about exploitation	31
De beeldvorming van mensenhandel in het Nederlandse politieke debat	31
Naar de bron: 25 jaar Nederlandse politieke discours over kindersekstoerisme.....	32
The power of children’s voices in understanding child exploitation: lessons from participatory child-friendly workshops in Bangladesh, Ethiopia, the Philippines and Uganda.....	33
The border, the body, the organs (EN)	33
Sessie 5: Divisie organisatiecriminaliteit I: Milieucriminaliteit en handhaving	34

Daders van milieucriminaliteit: Witteboordencriminelen?	34
Specialisatie of Generalisatie in de Binnenvaart? Een Onderzoek naar de Diversiteit van Regelovertreding	35
Onder de rook van de Hoogovens: een historische analyse van de staalfabriek door de lens van responsive regulation en state-corporate crime.....	35
Sessie 6: Culturele Criminologie	36
Cultural bias in criminology: towards a postcolonial perspective (EN)	36
Dealing with endemic violence Guatemala City (EN)	37
Fake News and Cultural Biases: Egypt as an example (EN).....	37
Half-widows of Kashmir: through the lens of an Indian Feminist Criminology (EN)	38
Legal system diversity and the application of fundamental human rights: a decolonial analysis of an indigenous Brazilian case (EN).....	38
Sessie 7: Geweld in context	39
To kill or not to kill - een vergelijking van fatale en niet-fatale schietincidenten in Nederland	39
Risico-inschattingmodel Fataal Geweld	39
Onderliggende Mechanismen van Huiselijk Geweld tijdens COVID-19 Pandemie: Sociale Isolatie als Katalysator	40
Sessie 8: Mensenrechten als toetssteen in het criminologisch onderzoek.....	41
Over de grenzen van de grondwet	41
Meisjes in de jeugdstrafrechtspleging: een status aparte? Over het gelijkheidsbeginsel en de behandeling van meisjes in het Nederlandse jeugdstrafrecht	42
Evalueren van justitieel sanctiebeleid langs meerdere criteria. Doen mensenrechten ook mee?	42
Parallelsessies 2	42
Sessie 9: Werken in detentie: wat werkt?	42
Introductie: Arbeid in Detentie	43
Arbeid in detentie: niet meer verplicht en meer persoonsgericht?	43
Arbeid in detentie in relatie tot het welzijn van mannelijke en vrouwelijke gedetineerden	44
Discussie: Arbeid in Detentie en na vrijlating.....	44
Sessie 10: Bordering and power	44
Filmvertoning participatieve film 'Papieren Grenzen'	44
A critical analysis on the use of force by law enforcement officials in a correctional setting- an expert witness account (EN).....	45
Sessie 11: Daders, slachtoffers en de aanpak van online criminaliteit.....	45
Online inbrekers bekeken: een crime script analyse van online datadiefstal bij bedrijven en organisaties.....	45
De slachtofferimpact van financieel gemotiveerde online en traditionele criminaliteit vergeleken	46

De hackbevoegdheid in de praktijk	47
Politieoptreden op het Darkweb: de omgang met Tor-gebruik in het strafrechtelijk onderzoek	47
Sessie 12: Social harms en arbeidsuitbuiting in de geglobaliseerde economie	48
Schijnconstructies verantwoordelijk voor precair werk van internationale vrachtwagenchauffeurs in de EU?	48
Goedkoop, flexibel, precair. Een etnografisch onderzoek naar precariteit en mistanden bij arbeidsmigranten in Nederland	49
Surveillance en controle in het betaald huishoudelijk werk in de platformeconomie.....	49
Sessie 13: Divisie organisatiecriminaliteit II: Particuliere opsporing: bedrijven en burgers als opspoorders.....	50
De Belgische private opsporingssector onder de loep anno 2023: het theoretisch kader en reflecties vanuit de praktijk	50
Over de grens van opsporing. Burgers als opspoorders	51
Het heft in eigen hand? Zelfonderzoek en zelfmelding van fraude en corruptie	51
Sessie 14: Levensloop-criminologie.....	52
Intergenerationele overdracht van criminaliteit: doorbreekt een ouderlijke (echt)scheiding de vicieuze cirkel?.....	52
Ontwikkeling van delictgedrag bij vroege starters: Sociale bindingen en hun interactie met het criminele verleden van ouders en peri/prenataal risico	53
Seksuele minderheidsstatus en crimineel gedrag	54
'12 jaar in TBS, een kroniek'	55
Sessie 15: Beleid gericht op vrouwen als dader en slachtoffer van criminaliteit	55
Een Betere Start? Effecten op lange termijn ten aanzien van opvoedondersteuning voor (ex-) gedetineerde moeders	56
Besluitvorming in het (jeugd)strafrecht en de rol van sekse/gender bij strafrechtelijke overwegingen	56
Femicide: een terreinverkenning.....	57
Kritische reflectie	57
Sessie 16: Oorlog, extremisme en verzoening	57
Angola's verzoeningsproces ontleed	57
Oorlog, desertie en asiel: een complexe constellatie.....	58
A Systematic review of risk and protective factors in a female violent extremist population (EN)	58
Sessie 17: Ontwikkelingen in Criminologisch Onderwijs.....	59
Het onderwijzen van een kritische blik op de kwaliteit en onafhankelijkheid van wetenschappelijk criminologisch onderzoek	59
De leerlijn Professionele en Persoonlijke Identiteit (PPI) in de opleiding Criminologie	60

Negatieve emoties door het bestuderen van internationale misdrijven: Studenten, docenten en rolspanning	60
Parallelsessies 3	61
Sessie 18: Psychiatrische problematiek in detentie	61
Laagdrempelige hulp voor gedetineerden met veelvoorkomende psychische problemen	61
Psychopathologie en patronen van comorbiditeit binnen een steekproef van gedetineerden: een netwerkanalyse	62
Longitudinale verandering in dynamische risicofactoren tijdens het verblijf in een PPC	62
De psychopathologie en hulpverlenings-geschiedenis van beheers-problematische gedetineerden: een exploratieve studie	63
Sessie 19: Detentie	64
Systematisch literatuuronderzoek naar automutilatie in detentie	64
De effecten van detentieduur op recidive	65
Leren over en met startende gevangenenbewaarders: de meerwaarde van participerende observatie	65
Rood of groen? Promoveren en degraderen in de Nederlandse gevangenis	66
Sessie 20: The positive and negative role of social relationships and offender convergence settings in shaping the creation, evolution and decision process of deviant online communities	67
Understanding cyberattackers' target selection on a hacker forum: Two field experiments (EN)	67
Origins and growth of hacktivists networks and the importance of hacking (EN)	67
Origin, growth, and structure of (cyber)criminal youth networks in a digitizing society (EN) ..	68
Online Communities for Child-Attracted Persons as Informal Mental Health Care: Exploring Self-Reported Wellbeing Outcomes (EN)	69
Sessie 21: Social Harm in de Vreemdelingenketen	69
Van persoonlijk naar structureel geweld. Een onderzoek naar de geweldservaringen van alleenstaande minderjarige vluchtelingen in overheidsopvang in Nederland	70
"Het is een schijnprocedure": hoe vreemdelingenrechtelijke procedures de zoektocht naar rechtvaardigheid van opgesloten personen in vreemdelingendetentie bemoeilijken	70
"We just want to live a life in dignity" – De ervaringen met de schadelijke gevolgen van het EU en Grieks migratiebeleid	71
"Ik ben zo moe van het recht!" Het legal consciousness van onrechtmatig verblijvende vreemdelingen nader begrepen	72
Sessie 22: Extremisme: nieuwe ontwikkelingen anno 2023	72
Whose side are you on? Emotional labour en reflexiviteit bij veldwerk naar extremisme	72
Kinderbeschermingsmaatregelen ter preventie van intergenerationele overdracht van extremistische ideologieën	73
Ideologische duidingen in de praktijk: Kwaliteit, toezicht en beroepsmogelijkheden	74
Het bestrijden van radicalisering: risico's en mogelijkheden voor een preventieve aanpak	74

Sessie 23: Justitiële beslissingen	75
De rol van pro Justitia-rapportage bij rechterlijke beslissingen: Een kwalitatieve studie	75
Schulden en boetes. Inzicht in de financiële situatie en strafoplegging van veroordeelde personen in Nederland.....	76
Het openbaar ministerie als buitengerechtelijke rechter? Een verkennend onderzoek over besluitvorming van parketmagistraten en -juristen in België	76
Sessie 24: Screening, opsporing en handhaving	77
Pre-employmentscreening in Nederland: een kwalitatief onderzoek naar instrumenten voor het beoordelen van integriteit	77
Het herkennen en verhoren van verdachten met een licht verstandelijke beperking in het politieverhoor	78
Kunstcriminaliteit: over grenzen en grensoverschrijdend? Exploratief empirische analyse van kunstcriminaliteit.....	79
Sessie 25: Project reflecties: Effectief bestrijden van recidive: het kan!	79
Sessie 26: Methoden & Technieken	80
Virtual reality-based retrospective thinking aloud (VR-RTA): een innovatieve methode voor het bestuderen van criminele besluitvorming.....	80
‘Experimenteren met veiligheidsbeleving’: Een multimodale meting met behulp van virtual reality omgevingen	80
‘Responsible and critical? Exploring the impact of Research Ethics Boards on critical criminology’ (EN)	81
Finding the European crime drop using a panel data model with stochastic trends (EN)	82
Parallelsessies 4	82
Sessie 27: De detentieomgeving door de ogen van medewerkers en justitiabelen.....	82
The Prison Climate Questionnaire (PCQ): Comparing Psychometric Analyses of a Prison Climate Survey Measure in the USA and the Netherlands (EN)	82
Ervaren en geobserveerde procedurele rechtvaardigheid in detentie: Het perspectief van gedetineerden, casemanagers en een observator	83
Over smaak valt niet te twisten: Eerste resultaten van een nieuw langlopend onderzoeksproject naar de beleving van voeding door justitiabelen	83
Ervaringen met proefdraaien in twee gevangenissen: wat is de impact van architectuur?	84
Sessie 28: Resistance and authoritarianism	85
How to research authoritarian contexts? A reflection on methods (EN)	85
Assessing Western biases in studying post-soviet resistance movements (EN).....	85
Sessie 29: Beslissingen online.....	86
Cyberweerbaarheid: naar een geïntegreerd psychologisch verklaringsmodel	86
Cyber-weerbaarheidsmonitor: wat kunnen we leren van de diverse lokale onderzoeken naar cyberweerbaarheid?	86
Moreel gedrag van jongeren op het internet	87

De rol van encryptie in opsporingsonderzoeken van de politie	87
Sessie 30: Ondernijning, georganiseerde misdaad en drugscriminaliteit	88
Samenwerkingsrelaties in Nederlandse witwasnetwerken.....	88
Cocaine in de loop, een dynamisch model van de criminele markt.....	89
Doorgroeiers in de drugsgerelateerde criminaliteit	89
Voorkomen is beter dan genezen..., toch? Over goede bedoelingen, ontbrekende onderbouwing en potentieel schadelijke vormen van 'preventie' van ondernijnde criminaliteit	90
Sessie 31: Divisie organisatiecriminaliteit III: Sport en integriteit	90
Het integriteitsvraagstuk in de moderne sport als 'learning journey'	91
Buit en spel. Handel in voetbaldromen	91
Compliance en witwassen in het betaald voetbal: (g)een Belgisch wondermiddel? - Sessie Sport en Integriteit	92
De kop nog een stukje dieper in het zand? Financiële wanpraktijken in het professionele voetbal en hoe daarvan systematisch wordt weggekeken.....	92
Sessie 32: Roundtable: Author meets Critics. Tango des Doods. Ontstaan en ontwikkeling van een Holocaust legende	92
Sessie 33: 'De Jeugd van tegenwoordig'	93
Wapens onder jongeren: verschillen tussen bezitters, dragers en gebruikers.....	93
Cappen voor Clout? De performativiteit van authenticiteit door Nederlandse drillers.....	94
Wiens wil wordt het? Een exploratief onderzoek naar onbehoorlijke beïnvloeding en ouderen mishandeling.....	94
Kansen en uitdagingen onder jongvolwassenen met een migratieachtergrond.....	95
Sessie 34: De passionele misdaad!? Seksueel Grensoverschrijdend gedrag in de zorg.	95
Cupido in de behandelkamer	95
Seks, de verboden vrucht van de zorg. Bij de tuchtrechter smaakt de appel voor Eva echter veel minder zuur dan voor Adam	96
"Het mag niet, dus het gebeurt niet" Het narratief van een ervaringsdeskundige	97
Sessie 35: Onderzoek naar seksuele uitbuiting door de Nationaal Rapporteur.....	97
De signalering van mensenhandel door de opsporingsinstanties in Nederland	97
Daderschap van binnenlandse seksuele uitbuiting in Nederland: Dadermonitor mensenhandel 2017-2021.....	98
Criminele carrières van daders van binnenlandse seksuele uitbuiting	98
Parallelsessies 5	99
Sessie 36: Veiligheid in detentie en na vrijlating	99
De vele gezichten van veiligheid in Nederlandse penitentiaire inrichtingen: Dilemma's in het werk van vestigingsdirecteuren.....	99
Vaderschap en recidive na vrijlating uit detentie: Het belang van de gezinscontext	100

Deterrent Effects of Sanction Severity and the Role of Procedural Justice: An Experiment in Prisons	100
Sessie 37: Groene criminologie en slachtoffers.....	101
Een groen zuiderlijk criminologisch perspectief: inheemse bevolking, georganiseerde misdaad en natuurlijke rijkdom - grenzen, relaties, en schade	101
Opkomst en ontwikkeling van het non-speciesisme in de criminologie	102
Sessie 38: Ervaringen van slachtoffers voor, tijdens en na slachtofferschap van cybercriminaliteit	102
Fear of cybercrime victimization (EN)	102
What (s)can we do? Onderzoek naar een geautomatiseerde kwetsbaarhedescan als evidence based gedragsinterventie	103
Slachtofferschap van ransomware en beslissingsgedrag omtrent losgeldbetalingen in het MKB	103
“Ik wil gewoon mijn geld terug”. Ervaringen van slachtoffers van online fraude met het civielrechtelijk terugvorderen van gefraudeerd geld	104
Sessie 39: Veiligheidsbeleving	105
Jouw buurt, jouw veiligheidsbeleving: een verkenning van de veiligheidsbeleving in persoonlijk ervaren buurten in Leiden	105
Op zoek naar fear of crime onder bezoekers van evenementen en festivals.....	105
Grip op veiligheidsbeleving in ‘moeilijke’ wijken: een nieuwe onderzoeksaanpak.....	106
Sessie 40: Divisie organisatiecriminaliteit IV: Aanpak en daders van organisatie- en financieel-economische criminaliteit	107
Interveniëren bij fraude, milieucriminaliteit en witwassen? Een inventaris van (strafrechtelijke) interventies in een complex handhavingenveld	107
Misbruik van zorggelden te lijf: resultaten van een verkennend onderzoek in Enschede	107
Bedrijfscultuur en organisatorisch wangedrag: review van empirische benaderingen	108
Betrokkenheid van bedrijven bij internationale misdrijven in Oekraïne.....	108
Sessie 41: Current Developments in Conflict and Bystander Research.....	109
Why Do Bystanders Report Intimate Partner Violence? Insights into Real-Life Reasoning from Those Who Actually Intervened (EN)	109
The effect of distress on bystander intervention: A behavioural-based analysis on real-life conflict events (EN).....	110
Bystanders in Action: Comparative Evidence from Across Conflict Contexts (EN)	110
Using relational event models to analyze interpersonal conflicts caught on camera (EN)	111
Sessie 42: Notes from Isolation; Crime in the Time of ‘Corona’	111
Music and crime in the Covid-19 pandemic (EN)	111
The lockdown and the crackdown: Controlling the responsabilized body during a pandemic (EN)	112

COVID-19 – The Great Equalizing Purge: Critical Examination of Psychedelic Perspectives on the Coronavirus Pandemic (EN).....	112
‘The need is bigger than the fear’ - Skin hunger and sex work in quarantine times (EN).....	113
Sessie 43: Opsporing en handhaving aan de grens	113
Politiegeweld in een militair jasje? Het optreden van de Koninklijke Marechaussee	113
Fact-finding in asylum cases: practical challenges and future directions (EN)	114
Algorithmic policing and Digital Footprints	114
Etnisch profileren door de politie: een systemische review van de literatuur	115

Voorwoord

Beste lezer,

Dit jaar treffen we elkaar weer in Leiden, maar wel op een andere locatie dan we gewend zijn. Vanwege de verbouwing van het Kamerlingh Onnes gebouw zijn we uitgeweken naar het Lipsius gebouw. Wellicht helpt het elkaar ontmoeten in een andere ruimte ook bij het anders kijken naar de criminologie en het horen van relatief weinig gehoorde stemmen. Want dat laatste is dit jaar het centrale thema van het congres.

Onderzoek op het gebied van grenscriminaliteit en -problematiek, zoals mensenhandel, immigratiedetentie, mensensmokkel, en (arbeids)uitbuiting, kan weliswaar bogen op een lange traditie, maar wat weten we nou van de impact op slachtoffers en de gemeenschappen waar ze vandaan komen? Dit jaar zoekt de NVC letterlijk en figuurlijk de grenzen op om die weinig gehoorde stemmen te laten klinken. Daartoe hebben we fantastische sprekers uit binnen- en buitenland uitgenodigd: Conny Rijken, David Rodriguez Goyes, Maartje van der Woude en Evelien Brouwer zullen als plenaire sprekers hun opwachting maken en een licht werpen op die minder belichte kanten van grenscriminaliteit. Koen Leurs en Fran Meissner zullen in een plenair debat stil staan bij methodologische aspecten van dit onderzoek naar onbekende geluiden.

Genoeg over weinig gehoorde stemmen, want heel veel horen criminologen natuurlijk al wel. We hebben maar liefst 43 sessies – in het Nederlands en ook steeds meer in het Engels – waarin een keur aan onderwerpen wordt besproken: uiteenlopend van aandacht voor het criminologisch onderwijs en ondermijning tot en met oorlogsmisdaden en gender en criminaliteit.

Naast de spannende inhoud is ons jaarlijkse congres natuurlijk ook een prachtig moment om elkaar weer te ontmoeten, bij te praten en nieuwe (onderzoeks)plannen te ontwikkelen. Wij hopen jullie in grote getalen te zien verschijnen!

Janine Janssen

Kennismaking met de NVC

Op 17 juni 1974 werd de Nederlandse Vereniging voor Criminologie (NVC) opgericht. De NVC heeft allereerst tot doel de belangen te behartigen van de Nederlandse criminologie en van alle (aankomende) Nederlandse criminologen. Zij richt zich hierbij niet alleen op ieder die een academische opleiding criminologie heeft gevolgd, maar ook op ieder die op wetenschappelijk werk- en denkniveau werkzaam is op het terrein van (de bestudering van) criminaliteit en criminaliteitsbestrijding. De vereniging heeft daarnaast tot doel de Nederlands(talig)e criminologiebeoefening te stimuleren, onder andere door het bevorderen van het delen van criminologische kennis. Voor haar leden organiseert de NVC ieder jaar een congres dat een beeld geeft van recent Nederlands onderzoek op het terrein van de criminologie. NVC-leden krijgen een forse reductie op de inschrijfkosten voor het congres in het geval van een fysiek congres. In 2020 en 2021 werd gekozen voor een digitale marktdag in plaats van een congres in verband met de coronamaatregelen. In 2022 retourneerden we naar het Kamerlingh Onnes-gebouw te Leiden, maar dit was helaas van korte duur - want er moet verbouwd worden, en dus vindt het congres 2023 plaats in het Lipsius-gebouw. Daarnaast organiseert de NVC samen met haar divisies regelmatig gratis studiemiddagen waarin gevarieerde criminologische onderwerpen centraal staan. Ook informeert de NVC haar leden via de half jaarlijkse nieuwsbrief De Criminoloog en via haar website (www.criminologie.nl) over ontwikkelingen in de Nederlandse criminologie. Verder heeft de vereniging de ambitie om via de website en sociale media een digitaal platform te bieden voor netwerkmogelijkheden van de sterk groeiende criminologische gemeenschap. Tot slot biedt Boom NVC-leden tegen gereduceerd tarief een abonnement op Tijdschrift voor Criminologie en het Tijdschrift voor Cultuur en Criminaliteit aan. De NVC kan deze activiteiten alleen ontplooiën wanneer zij voldoende leden heeft. U kunt lid worden door zich in te schrijven via de website www.criminologie.nl (regulier € 30 per jaar, AIO € 20 per jaar en student € 10 euro per jaar). Meer informatie over de NVC en haar activiteiten is te vinden op de website (www.criminologie.nl), te volgen op twitter via @criminologieNL en te verkrijgen bij de secretaris van het NVC-bestuur Gwendolyn Koops-Geuze (email: info@criminologie.nl).

Het bestuur van de NVC bestaat uit de volgende personen:

Janine Janssen, voorzitter

Evelien Hoeven, secretaris

Gwendolyn Koops-Geuze, interim secretaris

Elanie Rodermond, penningmeester

Irma Cleven, nieuwsbrief

Natascha de Leeuw, website

Ilse Ras, facilitair organisator NVC-congres

Veronika Nagy, inhoudelijk organisator NVC-congres

Julia Houtmortels, organisator Willem Nagel-, scriptie- en valorisatieprijs

Overzicht Programma

NVC Congres 2023

Donderdag 15 juni 2023

08:30-09:00	Ontvangst	Lipsius atrium
09:00-09:15	Opening Prof Dr Janine Janssen Open Universiteit Voorzitter NVC	Lipsius 0.19
09:15-10:00	Keynote speech: Prof Dr Conny Rijken Nationaal Rapporteur Mensenhandel en Seksueel Geweld Tegen Kinderen	Lipsius 0.19
10:00-10:30	Koffie	Academiegebouw
10:30-12:00	Parallelsessies	Zie schema
12:00-13:00	Lunch	Academiegebouw
13:00-14:30	Parallelsessies	Zie schema
14:30-15:15	Keynote speech: Dr David Rodriguez Goyes University of Oslo	Lipsius 0.19
15:15-15:30	Uitreiking scriptieprijs	Lipsius 0.19
15:30-16:00	Koffie	Academiegebouw
16:00-17:30	Parallelsessies	Zie schema
17:30	Borrel	Academiegebouw

Vrijdag 16 juni 2023

08:30-09:00	Algemene ledenvergadering	Lipsius 0.30
09:00-10:30	Parallelsessies	Zie schema
10:30-11:00	Koffie	Academiegebouw
11:00-12:15	Methodologisch debat Dr Koen Leurs Universiteit Utrecht Dr Fran Meissner Universiteit van Twente Moderator: Dr Veronika Nagy, Universiteit Utrecht	Lipsius 0.19
12:15-13:15	Lunch	Academiegebouw
13:15-14:45	Parallelsessies	Zie schema
14:45-15:15	Koffie	Academiegebouw
15:15-16:45	Keynote speech: Prof Mr Dr Maartje van der Woude Universiteit Leiden Keynote speech: Prof Dr Evelien Brouwer Universiteit Utrecht	Lipsius 0.19
16:45	Afsluiting Prof Dr Janine Janssen Open Universiteit voorzitter NVC	
17:00	Borrel	Academiegebouw

Keynotes en Plenaire Sessies

Conny Rijken: Technologie en Mensenhandel

Mensenhandel is een veelkoppig monster. Het komt in vele hoedanigheden voor en kent vele verschillende aspecten. Bovendien zijn de modus operandi en de verschijningsvormen aan verandering onderhevig. In haar presentatie zal de Nationaal Rapporteur ingaan op de juridische definitie van mensenhandel, mensenhandel in relatie tot migratie en verschil en overlap met mensensmokkel. Ook zal zij ingaan op het slachtofferperspectief, de bescherming die geboden wordt aan slachtoffers, waar deze kan verbeteren en de rol van het slachtoffer in de strafprocedure. Daarnaast zal zij een aantal actuele thema's toelichten, namelijk het non-punishment beginsel en het gebruik van technologie in relatie tot mensenhandel.

Biografie

Prof. dr. mr. Conny Rijken is per 1 september 2022 de nieuwe Nationaal Rapporteur Mensenhandel en Seksueel Geweld tegen Kinderen. Zij is de opvolger van mr. Herman Bolhaar, die per 23 mei 2022 met pensioen is gegaan. Conny Rijken is momenteel hoogleraar Mensenhandel en Globalisering aan Tilburg University. Ze deed de afgelopen 20 jaar onderzoek naar de verschillende aspecten van mensenhandel, waaronder arbeidsuitbuiting, de rol van bedrijven bij het bestrijden van mensenhandel en de psychologische gevolgen van mensenhandel. Daarnaast is zij expert op het gebied van globale migratie en doet ze onderzoek naar misstanden tijdens migratie, waaronder mensenhandel en mensensmokkel.

David R. Goyes: (Neo)colonialism, crime, and victimhood

The colonialism executed by European empires from the fifteenth century onwards left legacies that continue shaping issues of crime and victimhood even today. Colonialism, the direct physical occupation of a territory inhabited by other human groups, created a global structure that distributes political, economic, cultural, and epistemological capital unevenly and in favour of the colonisers. Colonial powers—analytically gathered under the collective label of Global North as a relational category that follows historical trajectories—have profited for centuries from applying their superior capital in their interactions with the colonised territories (also called Global South). Neo-colonial profiteering directly connects with issues of crime and victimhood in at least three ways: (1) Diverse forms of violence accompany the despoilation of the Global South and threatens the fulfilment of its inhabitants' fundamental needs; (2) Some inhabitants of the Global South engage in post-structural violence to survive, thereby giving continuity to the conflict, and on occasion taking it to the Global North; (3) The Global North distributes the labels of 'crime' and 'victim' and imposes measures to prevent and counteract crime following its agenda. This talk provides a framework to understand the role of (neo)colonialism in issues of crime and victimhood and highlights how a deep

understanding of (neo)colonialism in contemporary society can destabilise and renovate criminology.

Biography

Goyes holds a PhD in criminology from the Department of Criminology and Sociology of Law, University of Oslo. He has contributed extensively to the study of North-South global relations, environmental conflicts and Indigenous issues. Goyes is editor of the International Journal for Crime, Justice and Social Democracy and member of several editorial boards of journals including Critical Criminology: An International Journal and Justice, Power and Resistance, the journal of the European Group for the Study of Deviance and Social Control. Goyes has a long publication record, with titles in English, Portuguese and Spanish. His first sole-authored book, Southern Green Criminology (Emerald), was published in 2019. He has also published numerous edited books, scientific journal special editions, academic articles and book chapters.

Debate: Digital methods from interdisciplinary perspectives

Digital technologies are increasingly complicit in longstanding practices of border control, crime prediction, but also patterns of social organising and power relations. This interdisciplinary debate will explore conceptual and methodological matters in relation to the impact of digital technologies in migration control, urban policing and bureaucratic screenings. As an invitation to Criminologists interested in digital media technologies and digital methods, this panel encompasses an exploration into the field of innovative research methods and the use of digital data resources from media and communication studies. By discussing current digital migration projects, we highlight the importance of information and communication technologies (ICTs) and how current interdisciplinary research objectives help to understand how digitalisation shapes social and law enforcement practices. By emphasising digital data use and technology ethics, this debate highlights the need for crossdisciplinary research methods, and the use of digital media studies as well as critical data and technology studies approaches in criminology. We specifically highlight the particular political context of contemporary digitalisation processes and how these are used in policing people on the move as well as the use of artefacts of digitalisation (social media apps, mobile phones, IoT devices, environmental sensors) both by migrants and authorities.

Convenor: Veronika Nagy

Biography Koen Leurs

Koen Leurs is an associate professor in Gender, Media and Migration Studies at the Graduate Gender Program, Department of Media and Culture, at Utrecht University, the Netherlands. He works on digital migration studies. Currently, Leurs is PI of the Team Science project Co-designing a fair digital asylum system, funded by the Digital Society ('DiSa') programme (a research programme by all fourteen Dutch research universities) and COMMIT/, a public-private ICT research community (2021-2022).

Previously, he was recently the principal investigator of the Netherlands Organization for the Scientific Research-funded study “Young Connected Migrants. Comparing Digital Practices of Young Asylum Seekers and Expatriates in the Netherlands,” ('16-'19) and the Dutch National Research Agenda funded participatory action research project “Media literacy through Making Media: A Key to Participation for Young Newcomers.” ('17-'19). His first monograph is titled “Digital Passages. Migrant Youth 2.0. Diaspora, Gender & Youth Cultural Intersections” (Amsterdam University Press, 2015). In 2018 he guest-edited a special issue on “Connected migrants: Encapsulation and cosmopolitanization” for *Popular Communication, International Journal of Media and Culture* (volume 16.1, 2018) with Sandra Ponzanesi, and a special issue on “Forced migration and digital connectivity in(to) Europe” for *Social Media + Society* (with Kevin Smets). Most recently he co-edited the *Sage Handbook of Media and Migration* together with Kevin Smets, Saskia Witteborn, Myria Georgiou and Radhika Gajjala. He was the previous chair of the European Communication Research and Education (ECREA) Diaspora, Migration and the Media section ('16-'21). He is currently writing the monograph “Digital Migration Studies” (Sage, 2022).

Biography Fran Meissner

Fran Meissner's main research interest is focused on contemporary urban social configurations and how - in times of datafication - these are transformed through international migration. She is an Assistant Professor in Critical Geodata Studies and Geodata Ethics at the University of Twente. Before starting at Twente Fran was an Assistant Professor of Urban Studies at the University of Leiden. She has previously held a highly competitive Marie Skłodowska Curie Fellowship at the TU Delft. Fran is still affiliated to the TU Delft and is a long term research partner at the Max Planck Institute for the Study of Religious and Ethnic Diversity, where she completed her PhD work as a Doctoral Research Fellow.

Fran has previously been a Junior Research Group Leader at the University of Kassel and a Research Associate at the School of Oriental and African Studies in the Migration and Diaspora Studies Center. She started her post-doctoral career as a Max Weber Fellow at the prestigious European University Institute in Florence Italy. Her work grapples with novel perspectives on migrant socialities in cities and the diversity dynamics this produces. Through her PhD research she has developed a keen interest in the use of innovative visualisations to facilitate the analysis of complex data. Her PhD research is an empirical application of superdiversity. It investigates how multidimensional forms of migration related differentiations can be studied through the social networks of migrants from numerically small migrant groups. The work on 'Socialising with Diversity' is in the interdisciplinary field of Migration Studies and it has been awarded by the University of Sussex and was published with Palgrave. Her current research grapples with better understanding the complex configurations of the legal statuses migrants inhabit in different cities and neighbourhoods. Her most recent research efforts are in better conceptualizing how technology and big data will change future urban diversities.

Maartje van der Woude: Ongehoorde stemmen binnen Europa's geracialiseerde grensgebieden

De afgelopen jaren is het duidelijk geworden dat het Europese migratie- en grensregime onder grote druk staat en dat migranten hier op meerdere manieren het slachtoffer van worden. Gevangen in onduidelijke procedures en in ogenschijnlijk rechteloze niemandslanden net buiten de Europese grenzen lijken migranten, en in het bijzonder zogenoemde derde-landers, bloot gesteld te worden aan wat in de literatuur ook wel een 'abnormal justice' systeem wordt genoemd. Door inzicht te bieden in de ervaringen van migranten met dit systeem en door ook aandacht te vragen voor de agency van migranten hebben onderzoekers gehoor gegeven aan de stemmen van migranten. Een set stemmen die echter nog relatief onder belicht is, is die van de statelijke actoren die betrokken zijn bij de totstandkoming en implementatie van de verschillende onderdelen van het voornoemde regime. Door inzicht te geven in de beleavingswereld, met alle ervaren dilemma's, moral injuries, frustraties en vooroordelen van dien, van border control agents en vooral door deze te plaatsen binnen het gefragmenteerde Europese migratieregime en de mogelijkheid daarbinnen tot het spelen van jurisdictional games, zal deze keynote pleiten voor een nauwere samenwerking tussen juristen en criminologen. Om na te kunnen denken over hoe de complexiteit en weerbarstigheid van systematische *insolidarity* en geracialiseerde *inhospitality* binnen Europa doorbroken kan worden is een dergelijke blik onontbeerlijk.

Biografie

Maartje van der Woude is hoogleraar Rechtssociologie bij het Van Vollenhoven Instituut voor Recht, Bestuur en Samenleving aan de Faculteit der Rechtsgeleerdheid van de Universiteit Leiden. Ze is eveneens als gastonderzoeker verbonden aan het Center for International Comparative Criminology van de University of Montréal in Canada. In haar onderzoek kijkt Van der Woude naar de samensmelting van politieke en publieke discussies over, maar ook van wetgeving en handhavingsstrategieën die worden gekozen ter bestrijding van terrorisme, migratie en grensoverschrijdende criminaliteit. Binnen haar onderzoek stelt Van der Woude het perspectief van de Staat centraal om vanuit dit perspectief te komen tot een kritisch begrip van de complexiteit van het – op nationaal, Europees en mondiaal niveau – optreden tegen grensoverschrijdende fenomenen zoals migratie en terrorisme. In 2015 ontving van der Woude voor haar onderzoek "Getting to the Core of Crimmigration" een van de NWO VIDI beurzen en in 2018 ontving ze de Heineken Young Scientist Award in de Humanities. In 2020 is ze toegetreden tot de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen. Naast Hoogleraar is Maartje eveneens Rechter Plaatsvervanger bij de Rechtbank Noord Holland en raadslid bij de Adviesraad Migratie.

Evelien Brouwer: Grenstechnologie in Europa: een dunne lijn tussen risicoselectie en discriminatie

Ten behoeve van de grenscontrole in Europa wordt steeds meer gebruik gemaakt van grootschalige databestanden, risico-analyses en ook algoritmische besluitvorming. EU

wetgeving stimuleert lidstaten daarbij om zo vroeg mogelijk een onderscheid te maken tussen zogenaamde 'low risk' en 'high risk' (of 'bona fide' en 'malafide') migranten. Deze ontwikkelingen kunnen het voor een niet-EU onderdaan steeds moeilijker maken om vast te stellen waarom hem of haar toegang of verblijf wordt geweigerd, maar ook om eventuele discriminatie op basis van risico-selectie aan te kaarten. In mijn presentatie bespreek ik deze problematiek en ga ik ook in op de betekenis van een belangrijke uitspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie (HvJEU) inzake het (algoritmisch) gebruik van passagiersgegevens (C-817/19).

Biografie

Evelien Brouwer werkt sinds oktober 2021 als docent Publiekrecht, Migratie en Technologie aan de Universiteit Utrecht. Haar expertise ligt onder meer op het gebied van mensenrechten en technologie en EU asiel- en migratierecht. In haar publicaties gaat zij met name in op het gebruik van grenstechnologieën vanuit het perspectief van het recht op effectieve rechtsbescherming, non-discriminatie, privacy en gegevensbescherming. Brouwer nam deel aan verschillende (EU- en nationale) onderzoeksprojecten inzake het gebruik van EU databestanden en technologie in het EU migratiebeleid. In 2019 ontving ze een Fernand Braudel Senior Fellowship aan het European University Institute, Florence. Tussen 2012 en 2021 was zij werkzaam bij het Amsterdam Centre for Migration and Refugee Law, Vrije Universiteit Amsterdam. Zij is momenteel lid en vicevoorzitter van de Nederlandse NGO, de Commissie Meijers.

Sessieoverzicht en zaalindeling

Donderdag 15 juni

Nr.	Sessie	Zaal	Blz.
10:30-12:00 Parallelsessies 1			
1	<i>Moeten, willen, maar kan het ook? Kenmerken van gedetineerden en de impact op hun detentie</i>	1.52	24
2	<i>'A BLAST' FROM the PAST: Intergenerational continuities of atrocity crimes and transitional justice</i>	1.54	26
3	<i>Slachtofferschap</i>	1.18	29
4	<i>Communicating about exploitation</i>	1.31	31
5	<i>Divisie Organisatiecriminaliteit I: Milieucriminaliteit en handhaving</i>	1.21	34
6	<i>Culturele criminologie</i>	1.33	36
7	<i>Geweld in context</i>	0.01	39
8	<i>Mensenrechten als toetssteen in het criminologisch onderzoek</i>	1.20	41
13:00-14:30 Parallelsessies 2			
9	<i>Werken in detentie: Werkt het?</i>	1.52	42
10	<i>Bordering and power</i>	1.54	44
11	<i>Daders, slachtoffers en de aanpak van online criminaliteit</i>	1.18	45
12	<i>Social harms en arbeidsuitbuiting in de geglobaliseerde economie</i>	1.31	48
13	<i>Divisie Organisatiecriminaliteit II: Particuliere opsporing: Bedrijven en burgers als opspoorders</i>	1.21	50
14	<i>Levensloopcriminologie</i>	1.33	52
15	<i>Beleid gericht op vrouwen als dader en slachtoffer van criminaliteit</i>	0.01	55
16	<i>Oorlog, extremisme en verzoening</i>	0.30	57
17	<i>Ontwikkelingen in criminologisch onderwijs</i>	1.20	59
16:00-17:30 Parallelsessies 3			
18	<i>Psychiatrische problematiek in detentie</i>	1.52	61
19	<i>Detentie</i>	1.54	64
20	<i>The positive and negative role of social relationships and offender convergence settings in shaping the creation, evolution and decision process of deviant online communities</i>	1.18	67
21	<i>Social harm in de vreemdelingenketen</i>	1.31	69

22	<i>Extremisme: Nieuwe ontwikkelingen anno 2023</i>	1.21	72
23	<i>Justitiële beslissingen</i>	1.33	75
24	<i>Screening, opsporing en handhaving</i>	0.01	77
25	<i>Project reflecties: Effectief bestrijden van recidive: Het kan!</i>	0.30	79
26	<i>Methoden & technieken</i>	1.20	80

Vrijdag 16 juni

Nr.	Sessie	Zaal	Blz.
09:00-10:30 Parallelsessies 4			
27	<i>De detentieomgeving door de ogen van medewerkers en justitiabelen</i>	1.52	82
28	<i>Resistance and authoritarianism</i>	1.54	85
29	<i>Beslissingen online</i>	1.18	86
30	<i>Ondermijning, georganiseerde misdaad en drugscriminaliteit</i>	1.31	88
31	<i>Divisie Organisatiecriminaliteit III: Sport en integriteit</i>	1.21	90
32	<i>Roundtable: Author meets critics. Tango des Doods. Ontstaan en ontwikkeling van een Holocaustlegende</i>	1.33	92
33	<i>'De Jeugd van Tegenwoordig'</i>	0.01	93
34	<i>De passionele misdaad!? Seksueel grensoverschrijdend gedrag in de zorg</i>	0.30	95
35	<i>Onderzoek naar seksuele uitbuiting door de Nationaal Rapporteur</i>	1.20	97
13:15-14:15 Parallelsessies 5			
36	<i>Veiligheid in detentie en na vrijlating</i>	1.52	99
37	<i>Groene criminologie en slachtoffers</i>	1.54	101
38	<i>Ervaringen van slachtoffers voor, tijdens en na slachtofferschap van cybercriminaliteit</i>	1.18	102
39	<i>Veiligheidsbeleving</i>	1.31	105
40	<i>Divisie Organisatiecriminaliteit IV: Aanpak en daders van organisatie- en financieel-economische criminaliteit</i>	1.21	107
41	<i>Current developments in conflict and bystander research</i>	1.33	109
42	<i>Notes from isolation: Crime in the Time of 'Corona'</i>	0.01	111
43	<i>Opsporing en handhaving aan de grens</i>	0.30	113

Genomineerden NVC-scriptieprijs 2022-2023

In alfabetische volgorde zijn de genomineerden voor de NVC-scriptieprijs 2022-2023:

Naam	Fiene van den Abeele
Universiteit	Universiteit Maastricht
Titel scriptie	Het huis van nooit? De bestuurlijke aanpak van georganiseerde criminaliteit in België
Begeleider	Prof. Dr. Hans Nelen
Naam	Thijs van Beek
Universiteit	Universiteit Leiden
Titel scriptie	Het effect van sociale overlast en verloedering op ervaren/psychofysiologisch gemeten (on)veiligheidsbeleving: Een virtual reality experiment onder studenten
Begeleider	Dr. J. M. Jansen
Naam	Amanda Brincat
Universiteit	Universiteit Utrecht
Titel scriptie	Clicks away from extinction: A critical investigation into the elephant ivory trade on the Dutch advertisement platform Marktplaats
Begeleider	Dr. Damián Zaitch
Naam	Joris van Deursen
Universiteit	Erasmus Universiteit Rotterdam
Titel scriptie	'Covid Holiday' or rhino poaching crisis? A case study on the experiences of counter-poaching practitioners in the Greater Kruger National Park
Begeleider	Prof. Dr. Lieselot Bisschop
Naam	Dante Hoek
Universiteit	Universiteit Gent
Titel scriptie	The digital desire to do something: Digital vigilantism and paedophile hunting in the United States and the Netherlands
Begeleider	Prof. Dr. W. Hardyns
Naam	Marit Hogervorst
Universiteit	Vrije Universiteit Amsterdam

Titel scriptie	Aangiftebereidheid van anti-LHBTI discriminatie en geweld. Een kwalitatief onderzoek naar de factoren die de aangiftebereidheid van slachtoffers van anti-LHBTI discriminatie en geweld beïnvloeden
Begeleider	Dr. A. van Baar
Naam	Jelmar Meester
Universiteit	Universiteit Leiden
Titel scriptie	Specialisatie of generalisatie in de Binnenvaart? Een onderzoek naar de diversiteit van regelovertreding
Begeleider	Dr. M. H. A. Kluin
Naam	Nina Petzel
Universiteit	Vrije Universiteit Amsterdam
Titel scriptie	Intersecting identities and providing humanitarian aid to people in displacement: A case study of NGO work in Calais and Grande-Synthe
Begeleider	Dr. Maartje Weerdesteijn
Naam	Majsa Storbeck
Universiteit	Erasmus Universiteit Rotterdam
Titel scriptie	A crystal ball for the future or a catalyst for surveillance & human rights abuses: Profiling technologies in the Netherlands
Begeleider	Prof. Dr. René van Swaeningen
Naam	Maartje Verdickt
Universiteit	Universiteit Maastricht
Titel scriptie	"Rechter, het spijt me." Beïnvloedt het de sanctie? Een onderzoek naar de rol van schuldbesef, berouw en spijtbetuigingen in de straftoemeting
Begeleider	Prof. Dr. Miet Vanderhallen
Naam	Thijs Zoomer
Universiteit	Universiteit Utrecht
Titel scriptie	Pathological theft or thrill-seeking thieves? Criminological research into the representations of kleptomania in Dutch media between 1868 and 1945
Begeleider	Prof. Dr. Dina Siegel

Parallelsessies 1

Sessie 1: Moeten, willen, maar kan het ook? Kenmerken van gedetineerden en de impact op hun detentie

10:30 - 12:00

Anja Dirkzwager

Autonomie en zelfredzaamheid in detentie

Jan Maarten Elbers, Esther van Ginneken, Miranda Boone, Paul Nieuwbeerta, Hanneke Palmen

Nederlands detentiebeleid biedt gedetineerden steeds meer 'vrijheid' om zelfstandig keuzes te maken. Veel van die vrijheden moeten verdiend worden in het beloningssysteem Promoveren Degraderen. Die voorwaardelijke vrijheid zou volgens beleidsmakers bijdragen aan een gevoel van autonomie. Toch blijkt uit eerder onderzoek dat gedetineerden die voorwaardelijkheid soms als een vorm van controle ervaren, waardoor het hun behoefte aan autonomie eerder frustreert dan bevredigt. Daarnaast bestaan twijfels over het effect van beloningen op ervaren autonomie, wegens de verminderde zelfredzaamheid van veel gedetineerden (bijv. 30% tot 45% LVB). Gedetineerden die verminderd zelfredzaam zijn, hebben vaak moeite met zelfstandig functioneren, waardoor het maar de vraag is in hoeverre zij gebaat zijn bij nog méér vrijheid om zelfstandig te functioneren. Deze studie beoogt daarom de relatie tussen objectieve en subjectieve autonomie te onderzoeken, binnen het kader van het beloningssysteem van Promoveren Degraderen. Daarbij is er in het bijzonder aandacht voor de rol van de zelfredzaamheid van gedetineerden.

Deze kwantitatieve studie baseert zich op surveydata van een sample (N = 1011) van de Nederlandse Life in Custody studie (wave 2022), waarin bevrediging en frustratie van de autonomiebehoefte is uitgevraagd, net als zelfredzaamheid.

De resultaten tonen aan dat een toename in het aantal ervaren vrijheden een significante voorspeller is van bevrediging (+) en frustratie (-) van de autonomiebehoefte. Die resultaten verschillen niet voor gedetineerden die meer of minder zelfredzaamheid rapporteren. Deze uitkomsten hebben concrete implicaties voor de veronderstellingen en uitvoering van het systeem van Promoveren Degraderen.

Patterns and determinants of drug use in Belgian prisons (EN)

Louis Favril

Drugs and crime are closely linked. Many people who enter prison have recently used drugs, a substantial portion of whom will continue to do so while incarcerated. Prisons may also be a setting that facilitates relapse after a period of abstinence or even initiation into drug use. To date, little is known about changes in drug use following imprisonment and what factors may contribute to this. In the current study, self-reported data were collected from a random

sample of 1203 men and 123 women incarcerated across 15 prisons in Belgium. Patterns of drug use before and during imprisonment were investigated. Associations between in-prison drug use and sociodemographic background, criminological profile, drug-related history, and mental health were examined. Findings indicate that half of prisoners continue to use drugs once incarcerated, whereas initiation was less common. There is a tendency for people to switch from using stimulants to depressants following entry to prison. Risk factors are somewhat different for continuation and initiation. Implications for screening and treatment are discussed. Addressing drug use during imprisonment provides an opportunity to simultaneously improve public health and safety.

Posttraumatisch stress klachten bij mannelijke gedetineerden

Anja Dirkzwager

Mensen met een slechte psychische gezondheid zijn oververtegenwoordigd in de gevangenispopulatie. Posttraumatische stress stoornis (PTSS) komt ook relatief vaak voor bij gedetineerden. In Nederland is weinig onderzoek gedaan naar de prevalentie van PTSS bij (ex-)gedetineerden en factoren die van invloed zijn op dergelijke klachten. Daarnaast is er weinig bekend over het verloop van PTSS-klachten in de tijd. In het huidige onderzoek wordt onderzocht (a) in hoeverre mannelijke gedetineerden PTSS-klachten ervaren tijdens en na afloop van hun detentieperiode; (b) hoe PTSS-klachten zich ontwikkelen in de tijd; en (c) welke factoren samenhangen met PTSS-klachten.

Er wordt gebruik gemaakt van gegevens van het Prison Project. Het Prison Project is een longitudinaal onderzoek naar de gevolgen van detentie waarbij mannelijke gedetineerden in alle penitentiaire inrichtingen in Nederland herhaaldelijk zijn bevraagd. In het huidige onderzoek worden gegevens van 467 gedetineerden geanalyseerd. PTSS-klachten zijn gemeten met de Zelfinventarisatielijst Posttraumatische Stressstoornis (ZIL). Met behulp van regressies analyses is onderzocht in hoeverre demografisch kenmerken, eerder detentie-ervaringen, blootstelling aan geweld in detentie, sociale steun en de manier van omgaan met stressvolle gebeurtenissen (coping stijl) samenhangen met PTSS-klachten.

Drie maanden na binnenkomst in detentie, voldoet 13% van de mannen aan de criteria voor een PTSS diagnose. Zes maanden na vrijlating is dit 10%. De gemiddelde PTSS score neemt significant af over tijd. Tot slot, blijkt dat het meemaken van geweld in detentie, een hogere mate van eenzaamheid en het meer gebruiken van een vermijdende copingstijl samenhangen met meer PTSS-klachten. Dit levert belangrijke aanknopingspunten op om PTSS-klachten bij (ex-)gedetineerden te verminderen.

De invloed van opsporings- en vervolgingspraktijken op gevangenispopulatietrends

Hester de Boer, Sigrid van Wingerden, Miranda Boone

Achtergrond

De Nederlandse gevangenispopulatie maakt in de laatste twee decennia unieke ontwikkelingen door. Tussen 2000 en 2005 stijgt de gevangenispopulatie fors om vervolgens tussen 2005 en 2016 te halveren. Sinds 2016 is een lichte stijging te zien, met uitzondering van 2020; een jaar dat sterk wordt beïnvloed door covid-19. De omvang van de gevangenispopulatie verschaft informatie over de criminaliteitscijfers, de punitiviteit, het sociale klimaat en het functioneren van het strafrechtstelsel in een land.

Doel

Ontwikkelingen in de gevangenispopulatie zijn uitwerkingen van veranderingen in de voornoemde factoren.

Meer inzicht in de onderliggende oorzaken van fluctuaties in de gevangenispopulatie is daarom van belang. Eerder onderzoek naar ontwikkelingen in de Nederlandse gevangenispopulatie richt zich echter uitsluitend op losstaande perioden, waardoor de uitkomsten van deze studies niet verder lijken te reiken dan fragmentarische verklaringen. Welke factoren kunnen de opvallende fluctuaties over een langere periode verklaren?

Methode

Naar aanleiding van een statistische analyse van de in- en doorstroom van zaken in het strafrechtelijk systeem en een documentanalyse van belangrijke wet- en beleidsveranderingen in de afgelopen twintig jaar, presenteren wij in dit artikel het meest opvallende resultaat.

Resultaten

Wij beargumenteren dat het opsporings- en vervolgingsbeleid grote invloed heeft gehad op de ontwikkelingen in de omvang van de gevangenispopulatie. Tussen 2005 en 2016 is de prioriteitstelling binnen de opsporing en vervolging met name gericht op minder ernstige vormen van criminaliteit waarvan burgers zich slachtoffer voelen, wat mede heeft geleid tot de daling in de gevangenispopulatie. Verschuivingen binnen opsporings- en vervolgingsbeleid lijken de stijging vanaf 2016 te ondersteunen.

Sessie 2: “A BLAST” FROM the PAST: Intergenerational continuities of atrocity crimes and transitional justice

10:30 - 12:00

Barbora Hola

The Battle of War Narratives in Bosnia and Herzegovina: Exploring Processes of (Re)shaping and Intergenerational Transmission of War Narratives (EN)

Margareta Blažević

Almost thirty years after the end of the war in Bosnia and Herzegovina, the country is still confronted with persistent political tensions, nationalist sentiment, and the rise of historical revisionism as well as ethnic segregation and interethnic animosity. The country's three major ethnic groups, namely, Bosniaks, Croats, and Serbs, remain in conflict over the legacy of the

past war while the findings of domestic and international courts are often denied or reinterpreted to reinforce ethnic narratives about the war and polarization. Based on a literature review, original survey, and interviews, this project aims to investigate the intergenerational (dis-)continuities of Bosnian War narratives, on an individual and family level. It will explore the ways in which individual war narratives are shaped and transmitted across generations while looking at interactions between ethnic war narratives and narratives of the International Criminal Tribunal for the Former Yugoslavia (ICTY). Additionally, I will investigate factors that can influence narrative development, internalization, and intergenerational transmission such as group identity, media consumption, and personal experiences with war. In this presentation, I will outline the project and brainstorm about theoretical, methodological, and ethical considerations of my research.

Rubbing Salt into the Wound: the Modulatory Role of Retributive Transitional Justice in Intergenerational Transmission of Psychosocial Legacies of Political Repression. (EN)

Lucie Pěntáková

Previous research has demonstrated that extreme forms of violence and human rights violations can have long-lasting psychosocial consequences, which may extend well beyond the traumatized individuals to affect succeeding post-conflict generations in terms of their well-being, worldviews, as well as social and interpersonal functioning. In an effort to avert these intergenerational effects, contemporary scholarship has sought to understand the transmission process of these psychosocial legacies but has so far neglected to account for the possible modulatory role of transitional justice measures. This study seeks to fill this gap by examining the role of transitional justice in the intergenerational transmission of psychosocial legacies in the Czech Republic, which constitutes an optimal research site due to its history marked by prolonged political repression under the communist regime and the subsequent adoption of transitional justice measures in the form of extensive lustrations and public exposure of former secret police collaborators. The study will employ a mixed-methods approach, combining qualitative interviews with victims and perpetrators of political repression and their descendants with a quantitative survey to assess (i) what and how psychosocial legacies of political repression are transmitted to the post-communist generation within Czech families and (ii) what role lustration and exposure as secret police collaborator play in the process of intergenerational transmission. In this presentation, I will outline the theoretical background and stimulate a discussion on the methodological and ethical considerations of the study.

Radicalisation of the postwar Generation: Towards the Understanding of Homotypic Intergenerational Continuities of Atrocity Crimes as extremism (EN)

Mirza Buljubašić

Violent extremism is part and parcel of wars and atrocity crimes. It impacts post-conflict societies and can have effects on future generations. This presentation argues that the intergenerational process of radicalization to violent extremism represents a homotypical continuity of atrocity crimes by 'other means' during periods of absence of violence. Previous empirical research has used the cycle of violence framework to explore the extent and mechanisms of intergenerational continuities of atrocity crimes at family and communal levels. While there is evidence for the homotypic intergenerational continuities of atrocity crimes across different contexts, the research on whether and how 'violence begets violence' has focused mainly on proneness to personal harm, such as criminal and antisocial behaviour (e.g. domestic violence, child abuse), rather than intergenerational radicalization that can lead to the development of extremist beliefs and/or behaviours. By intersecting knowledge from atrocity, and terrorism/extremism studies, this presentation aims to explore the overlooked homotypical intergenerational continuities of atrocity crimes. Scholars have argued that the history of wars and atrocity crimes is one of the significant predictors of relapse into mass violence, and in Bosnia and Herzegovina, historical trauma inflicted by past atrocities is still omnipresent. To provide empirical evidence to the argument, this research draws on family-level interviews and communal-level focus groups in the broader socio-ecological framework in war-affected and ethnically 'divided' cities: (East and West) Mostar, Sarajevo, and East Sarajevo. It argues that the homotypical intergenerational continuities of atrocity crimes are the radicalization of ingroup members in families and communities.

Culture, trauma and memory (EN)

Annelies Vredeveldt

International criminal trials, asylum procedures, and even domestic police investigations often involve interviews about potentially traumatizing events with witnesses from a different cultural background than the investigator. Yet, much of the work on the impact of trauma on memory has overlooked cultural differences. In this presentation, I will integrate insights from legal, clinical, and cross-cultural psychology to shed light on cross-cultural interviews about potentially traumatizing events. I will discuss how negative life events may be experienced and expressed differently around the world, highlighting the limitations of the Western 'trauma' model. Further, I will consider how culture and trauma may interact to influence memory reporting in investigative interviews. I will also identify barriers to disclosure and effective communication in interviews, including the role of interpreters. Finally, I will propose that research findings on culture, trauma, and memory should be incorporated into the recently adopted Méndez Principles for investigative interviewing.

Sessie 3: Slachtofferschap

10:30 - 12:00

Alice Bosma

Agressie tegen ambulance-, brandweer- en politiemedewerkers: de rol van de werктаak

Lisa van Reemst

Achtergrond en doel

Hulpverleners, waaronder ambulance-, brandweer- en politiemedewerkers, maken regelmatig agressie door burgers mee. Dit kan negatieve gevolgen hebben voor de medewerker, de organisatie en voor de samenleving in het algemeen. Het is daarom van belang om meer zicht te krijgen op de kenmerken die hiermee samenhangen. Gelegenheidstheorieën volgens kan worden verwacht dat kenmerken die zorgen voor meer gelegenheid voor agressie, samenhangen met het meemaken van meer agressie. In deze presentatie wordt ingegaan op de rol van de precieze werктаak, en werksituaties waarin de medewerkers zich begeven vanwege deze werктаak, bij het meemaken van agressie. Hierbij worden de drie beroepsgroepen vergeleken in de agressie die ze meemaken en de (werk)kenmerken die hiermee samenhangen.

Methode: data en analyses

Dit onderzoek is uitgevoerd op basis van een vragenlijstonderzoek onder ambulance-, brandweer- en politiemedewerkers (N=1200), als deel van een promotieonderzoek. De vragenlijst bevatte onder andere vragen over agressie-ervaringen, sociaal demografische, psychologische en werkkenmerken van de medewerkers. Er zijn beschrijvende analyses, bivariate analyses (o.a. ANOVA's) en multivariate analyses (regressieanalyse) gebruikt.

Resultaten en conclusie

De resultaten laten zien dat de werksituaties in belangrijke mate de agressie tegen hulpverleners verklaren. Dit maakt dat het belangrijk is om na te gaan hoe het risico op agressie in deze werksituaties ingeperkt kan worden.

Agency en communion in het spreekrecht voor slachtoffers

Marleen Kragting

Sinds 2005 hebben (nabestaanden van/) slachtoffers van bepaalde delicten het recht om een verklaring op te lezen in de rechtbank. In eerste instantie waren de onderwerpen beperkt tot de persoonlijke gevolgen van het delict. In 2016 is het spreekrecht uitgebreid en nu mogen slachtoffers over elk onderwerp spreken.

Vanuit de politiek is een van de doelen van het spreekrecht een begin maken aan het herstel van emotionele schade van slachtoffers. Daarbij wordt gebruikmaken van het spreekrecht haast gelijkgesteld met een therapeutische interventie, terwijl die twee dingen niet gelijk zijn aan elkaar. In dit onderzoek wordt afgeweken van die visie en wordt getoetst of het gebruikmaken van uit de sociale psychologie afkomstige begrippen, agency en communion, kan helpen de effecten voor slachtoffers te duiden.

In het onderzoek zijn slachtoffers bevraagd met een online enquête naar hun ervaringen met het spreekrecht. Daarnaast zijn diepte-interviews gehouden om de informatie uit de enquête te verrijken.

De resultaten laten zien dat vooral agency-gerelateerde aspecten terugkomen in de antwoorden van slachtoffers. Zij geven bijvoorbeeld aan: 'hun stem te laten horen'. Toch worden ook communion-gerelateerde aspecten genoemd, zoals: 'andere slachtoffers helpen'. Daarnaast laat de vragenlijst zien dat mensen die gebruikmaakten van de uitbreiding van het spreekrecht, hoger scoorden op Agency en Communion.

Minderjarige slachtoffers van huiselijk geweld in problem-solving justice initiatieven: resultaten van een systematische literatuurreview

Nina Eggens, Janne van Doorn, Mariëlle Bruning, Maarten Kunst

Ieder jaar maken veel kinderen huiselijk geweld (HG) mee. Het meemaken van HG kan negatieve gevolgen hebben voor de fysieke en geestelijke gezondheid van kinderen. Het conventionele strafrechtstelsel heeft geprobeerd het probleem van HG aan te pakken, maar lijkt daar niet altijd in te slagen wat betreft recidive en slachtoffertevredenheid. Als juridisch alternatief werden daarom vanaf de jaren '90 in de VS zogenaamde 'Domestic Violence Courts' (DVCs) ontwikkeld waarin een 'problem-solving approach' wordt toegepast. Inmiddels is dit ook geïmplementeerd in andere landen, waaronder het VK, Canada en Australië. Op basis van de problem-solving approach stellen DVCs dat plegers van HG verantwoordelijk moeten worden gehouden voor hun schadelijk gedrag, maar dat het strafrechtstelsel méér moet doen dan enkel straffen door aandacht te besteden aan de onderliggende problemen van HG (bijvoorbeeld verslaving, financiële of mentale problematiek) en hierbij oplossingen op maat aan te bieden. Omdat er geen standaarddefinitie of -model van een DVC bestaat, zijn er grote verschillen in doelstellingen, focus en procedures bij deze rechtbanken. Een overzicht van verschillende 'type' DVCs, inclusief hun kenmerken, ontbreekt echter. Bovendien wordt zowel in de academische literatuur als beroepspraktijk betoogd dat, ondanks de impact van HG op kinderen, de ervaringen en stemmen van kinderen ondervertegenwoordigd zijn. Hierbij bestaat het risico dat kinderen onbedoeld worden geschaad. Dit artikel bespreekt een dergelijk overzicht in de vorm van een systematisch literatuuronderzoek, en geeft hierbij een overzicht van verschillende type DVCs, waar deze zich bevinden, en of en hoe ze aandacht besteden aan kinderen.

De juridische emancipatie van slachtoffers van criminaliteit: Een systematische en kritische analyse van historische verklaringen

Maarten Kunst

De juridische positie van slachtoffers van criminaliteit is in Nederland de afgelopen decennia sterk uitgebreid, vooral binnen het strafproces. Slachtoffers hebben in strafrechtelijke procedures tal van rechten gekregen. De bekendste hiervan zijn het recht om zich in het strafproces te mogen voegen met een vordering benadeelde partij en het spreekrecht. Deze juridische 'emancipatie' mag gerust opmerkelijk worden genoemd in het licht van de wantrouwende houding die de wetgever lange tijd jegens slachtoffers heeft gekoesterd. Het doel van deze studie was te onderzoeken welke factoren deze ommekeer kunnen verklaren. Inzicht hebben in deze factoren is belangrijk om te kunnen begrijpen waarom slachtoffers van sommige delicten meer rechtsbescherming genieten dan andere. Door middel van een systematische literatuurstudie werd in kaart gebracht welke factoren de juridische emancipatie van slachtoffers kunnen verklaren. In 4 Nederlandse databases (*Bju tijdschriften online*, *Kluwer navigator*, *Legal Intelligence* en *Sdu OpMaat*) werd gezocht naar relevante publicaties. De referentielijsten van relevante publicaties werden gescreend op andere mogelijk relevante bronnen en ook in *Google Scholar* (via de velden 'Cited by' en 'Related articles') en door raadpleging van de publicatielijsten van de auteurs werd gezocht naar additionele publicaties. Zeventwintig publicaties werden in de review geïncludeerd. Deze publicaties bespraken in totaal 15 verschillende verklaringen voor de juridische emancipatie van slachtoffers van criminaliteit. De meeste van deze verklaringen waren echter niet gebaseerd op (wets)historisch onderzoek en hun historische validiteit kan om verschillende redenen in twijfel worden getrokken.

Sessie 4: Communicating about exploitation

10:30 - 12:00

Anneke Koning

De beeldvorming van mensenhandel in het Nederlandse politieke debat

Daan Donninger, Ieke de Vries, Ilse Ras, Masja van Meeteren

Deze paper analyseert in hoeverre het Nederlandse parlementaire debat in 2018-2019 conformeert aan het internationaal dominante beeld van mensenhandel als de seksuele uitbuiting van meisjes, aan de hand van een framing-analyse met behulp van Atlas.ti. Hoewel arbeidsuitbuiting in kwantitatieve zin meer wordt besproken, wordt seksuele uitbuiting in meer detail behandeld, vooral in de beschrijving van slachtoffers. Hierbij wordt vooral veel aandacht gegeven aan jonge, vrouwelijke slachtoffers, en de omstandigheden van hun slachtofferschap. Slachtoffers met een migratie-achtergrond worden vaak als ouder beschreven dan zij in werkelijkheid zijn. Bij beide vormen van uitbuiting wordt echter met

weinig detail gesproken over daders, en nog minder over specifieke structurele oorzaken van mensenhandel. Responses worden gezocht in de strafrechtelijke sfeer. Dit suggereert dat, ondanks de aandacht voor een bredere blik op het fenomeen en meer integrale respons in het in dat jaar gepresenteerde programma 'Samen Tegen Mensenhandel', de perceptie van het Nederlandse parlement weinig afwijkt van wat in eerder internationaal onderzoek is gevonden, over meerdere genres heen. Dit heeft mogelijk problematische gevolgen voor o.a. de herkenning en ondersteuning van niet-ideale slachtoffers.

Naar de bron: 25 jaar Nederlandse politieke discours over kindersekstoerisme

Anneke Koning, Ilse Ras, Joanne van der Leun

Transnationaal seksueel kindermisbruik, ook wel 'kindersekstoerisme' genoemd, wordt gezien als een groeiend en ernstig probleem. In de laatste decennia hebben bronlanden, waar de daders vandaan reizen, allerlei maatregelen voorgesteld om het probleem tegen te gaan. Bacchi (2009) stelt dat de maatregelen die worden genomen om een probleem te bestrijden verhelderen hoe een probleem begrepen wordt. Om inzicht te krijgen in de manier waarop 'kindersekstoerisme' in het Nederlandse politieke discours begrepen wordt, werd daarom een systematische kritische discoursanalyse uitgevoerd van meer dan 200 politieke en beleidsstukken over 'kindersekstoerisme' van 1995 tot 2020.

Onze bevindingen laten zien dat 'kindersekstoerisme' in de Nederlandse politieke arena over de jaren heen primair wordt gepresenteerd als een criminaliteitsprobleem. Nadruk wordt gelegd op maatregelen als het pakken van daders, internationale politiesamenwerking, voorlichtingscampagnes om meldingen van burgers te bevorderen, publiek-private samenwerking, en preventie van recidive door al bekende zedendaders. Alternatieve *frames*, bijvoorbeeld als mensenrechtenprobleem of gezondheidsprobleem, zijn maar zelden terug te zien in de geanalyseerde stukken. Ondanks de nadruk op het pakken van daders komt tegelijkertijd concrete informatie over daders en slachtoffers maar nauwelijks voor. Daarnaast blijkt in de stukken weinig nieuwsgierigheid naar de effectiviteit van geïmplementeerde maatregelen.

We beargumenteren dat deze zienswijze een eenzijdig beeld schept van het probleem, waarin verbanden met structurele oorzaken, zoals kwetsbaarheden van slachtoffers, kolonisatie, wereldwijde ongelijkheid, mentale gezondheid, seksualiteit en culturele waarden worden genegeerd. De resultaten nodigen uit tot reflectie over de manier waarop en mate waarin bronlanden kunnen én willen optreden tegen transnationaal seksueel kindermisbruik.

The power of children's voices in understanding child exploitation: lessons from participatory child-friendly workshops in Bangladesh, Ethiopia, the Philippines and Uganda

Eva Notté

Terre des Hommes Netherlands (TdH NL) is an international child rights organisation that fights child exploitation in East Africa and South East Asia. TdH NL partnered with organisations in Bangladesh, Ethiopia, the Philippines, and Uganda, and designed participatory child-friendly modules to train 44 child participants in these countries to become peer educators on (risks of) child exploitation, for both research and preventative awareness purposes. The presentation will explain the creative methods and child-friendly activities used to explain complex concepts like power and intersectionality. For instance, imaginary friends at risk of child exploitation were created so that children did not have to speak about their own experiences. The presentation will also give an overview of the most important findings based on both the notes taken and the creative outputs, such as the children's understanding of child exploitation in their context and risk factors contributing to exploitation. For instance, it was very clear that they saw family or living situation as the most important factor in preventing or contributing to child exploitation and that children used an intersectional lens to determine risk. As a result, TdH NL decided to let go of a formerly used theoretical framework and adopted an intersectionality approach for future program designs based on the 19 intersectional factors identified by the children. Therefore, the presentation will end with the conclusion that listening to children's voices is essential in understanding crimes committed against children and that more similar projects should be done in the future.

The border, the body, the organs (EN)

Zanna Ramaekers

Current migration scholarship has predominantly focused on whole bodies crossing borders (Smith et al. 2015). There is, however, little consideration for the mobility of the organs as a way to facilitate the mobility of its original host. Prior research has found that the organ trade—the selling and purchasing of organs for financial or material gain (WHO 2010, Council of Europe 2006) has become a means of overcoming barriers and crossing borders (Cohen 2001, Scheper-Hughes 2011, Columb 2020). However, little remains known about the interaction between migration dynamics and organ trade.

As a Ph.D. candidate in the research project: 'Organs as a Gateway to Europe: Studying Kidney Sales Amongst Migrants Entering the EU,' my research aims are twofold. First, I aim to contextualize the organ trade within migration trajectories from the Global South to Europe through the narrated experiences and considerations of people-on-the-move vis-à-vis the sale

of their organs. Secondly, I seek to understand the experiences and attitudes of transplant professionals toward organ sales in a restrictive migration control context.

For this project, ethnographic fieldwork will be conducted in Greece, Turkey, and The Netherlands. In addition to the traditional ethnographic methods – participant observation and interviews, I intend to incorporate innovative visual (peer-research) methods, such as cognitive sketch mapping and/or photo/film/audio-journaling, to expand the means for narration. With my research, I intend to generate new knowledge on the organ trade by exploring the strain between the agency of people-on-the-move and the creation/exploitation of vulnerability and precariousness.

Sessie 5: Divisie organisatiecriminaliteit I: Milieucriminaliteit en handhaving

10:30 - 12:00

Marieke Kluin

Daders van milieucriminaliteit: Witteboordencriminelen?

Jessica Hill, Joost van Onna, Victor van der Geest

Introductie

Milieuhandhaving staat de laatste jaren steeds meer in de maatschappelijke, politieke en wetenschappelijke aandacht. Het belang van een gezond milieu, het beschermen van de biodiversiteit en het tegengaan van de opwarming van de aarde zijn belangrijke maatschappelijke en politieke thema's. In de wetenschap en het beleid wordt milieucriminaliteit vaak gelijkgesteld aan witteboordencriminaliteit. Daders hebben een financieel motief en plegen bijvoorbeeld administratieve fraude om het milieudelict buiten het zicht van de handhaving te houden. Inzicht in de achtergronden van milieudaders en hoe zij omgaan met omstandigheden raakt daarom aan verklaringen die binnen de witteboordenliteratuur gangbaar zijn. Kennis hierover is van belang voor de preventie en aanpak van milieucriminaliteit.

Methode: data en analyses

Dit onderzoek is onderdeel van een groter project over daders van milieucriminaliteit. De onderzoeksgroep bestaat uit een doelgerichte steekproef van Officieren van Justitie die zich vooral bezighouden met milieuzaken. Voor het onderzoek is een klein aantal semi-gestructureerde interviews uitgevoerd met als doel om aan de hand van casusbeschrijvingen meer anekdotische kennis te verzamelen over daders van milieucriminaliteit en de parallel met verklaringen vanuit de witteboordenliteratuur.

Resultaten en conclusie

In de resultaten komen de achtergronden en omstandigheden van milieudaders in beeld, aan de hand van subgroepen daders zoals deze in de interviews naar voren kwamen. Er wordt antwoord gegeven op de vraag of milieudaders hetzelfde zijn als witteboordendaders. Het doel

van de interviews is niet om dit beeld compleet te krijgen, maar om een kwalitatieve aanvulling te geven op bestaande kennis over milieudaders.

Specialisatie of Generalisatie in de Binnenvaart? Een Onderzoek naar de Diversiteit van Regelovertreding

Jelmar Meester, Marieke Kluin, Arjan Blokland, Wim Huisman

Achtergrond en doel

De binnenvaart is een bedrijfssector met groeiende risico's en omvangrijke wet- en regelgeving. De Nieuwe Handhavingsstrategie van de Inspectie Leefomgeving en Transport is geïmplementeerd om risicogestuurd handhaven mogelijk te maken, maar houdt nog in mindere mate rekening met mogelijke patronen in regelovertreding. Dit onderzoek heeft daarom als doel inzicht te bieden in (patronen in) de aard van regelovertreding.

Methoden

In deze studie wordt de diversiteit van regelovertreding onderzocht. Dat wordt gedaan met de berekening van de diversiteitsindex (D) en middels een Latente Klasse Analyse (LCA) op scheeps- en bedrijfsniveau. Op deze wijze wordt inzicht verkregen in de mate en aard van de diversiteit van regelovertreding.

Resultaten

Uit de resultaten blijkt dat zowel op scheepsniveau als op bedrijfsniveau sprake is van een tweedeling in de steekproef. Enerzijds bestaat een groep met een volledig specialistisch overtredingspatroon ($D < 0,05$) en anderzijds een groep met verschillende niveaus van diversiteit ($D > 0,05$). Ook uit de Latente Klasse Analyse blijkt dat zowel op scheepsniveau als op bedrijfsniveau sommige groepen zich specialiseren (Binnenvaartwet, Binnenvaartpolitiereglement, Gevaarlijke Stoffen) en dat andere groepen een meer diverse samenstelling van overtredingen laten zien.

Conclusie

In de binnenvaart is sprake van zowel diversiteit als specialisatie. Thematische clusterings van overtredingstypen worden in beperkte mate herkend. Een samenhang tussen de diversiteit van regelovertreding en de frequentie van regelovertreding wordt niet gevonden.

Onder de rook van de Hoogovens: een historische analyse van de staalfabriek door de lens van responsive regulation en state-corporate crime

Sammie Verbeek, Karin van Wingerde

Zowel governance- als (state)-corporate crime-literatuur bestuderen de rol van de interacties tussen bedrijf en overheid bij maatschappelijke schade. De literatuur over (state)-corporate crime berust echter grotendeels op case studies. Hierdoor ligt de nadruk op een specifieke situatie en tijdspanne: door enkel te kijken naar 'breukmomenten', i.e. het begane feit, is er geen zicht op 'a priori'-factoren op de langere termijn. Anderzijds klinkt binnen governance-

literatuur kritiek op de beperkte aandacht voor corporate crime. Deze studie brengt deze kritiekpunten samen, door de dynamiek tussen overheid, bedrijf en samenleving, die centraal staat in de governance-literatuur, te bestuderen in een historische analyse van de schadelijke milieuvervuiling door de Hoogovens. Hierbij vormen Ayres en Braithwaite's (1995) concepten responsive regulation en tripartism het theoretische uitgangspunt. Om deze dynamiek te bestuderen, baseert deze studie zich op openbare bronnen: overheids- en bedrijfsdocumenten en mediaberichtgeving (1918 tot heden). Hierin zijn vijf tijdsperiodes uitgelicht, gekozen op basis van kritieke momenten in de bedrijfsgeschiedenis. De voorlopige resultaten tonen een consistentie in de zorgen vanuit de samenleving (publieke gezondheid en milieu) en het bedrijf ((internationale) competitie, marktontwikkelingen en bedrijfseconomie) doorheen de tijd. Ondanks terugkerende maatschappelijke zorgen, is de algemene trend in de reactie van de overheid de-escaleren op de handhavingspiramide. Deze studie laat zien dat in de Hoogovens-casus systematisch onvoldoende rekenschap is gegeven aan publieke belangen, zoals milieu en gezondheid. In het neo-liberalistisch politiek-economische systeem zijn toezicht en handhaving voornamelijk gericht geweest op het behartigen van de belangen van de markt en aanzienlijk minder op het beschermen van andere publieke belangen. Deze systematische tekortkomingen hebben geleid tot een 'regime of permission' dat corporate harms, zoals gezondheids- en milieuschade in de Hoogovens-casus, faciliteert.

Sessie 6: Culturele Criminologie

10:30 - 12:00

René van Swaaningen

Cultural bias in criminology: towards a postcolonial perspective (EN)

René van Swaaningen, Damián Zaitch

This presentation aims to offer an analysis of cultural biases in international criminology and the academic endeavour to decolonise it. If we are to make some advances in international criminology, we need to face the fact that, historically, criminological knowledge has often been used as a support of colonial and authoritarian rule and acknowledge that also today international criminologists operate by and large in a culturally ill-informed vacuum in which a 'universal' validity of Western theories is implicitly taken for granted. Starting from Edward Said's famous critique of the 'orientalism' of Western academics and Achille Mbembe's notion of 'black reason', we will investigate how bottom-up ethnographies and cultural anthropological debates on cultural 'landscapes' could help to decolonise criminology. The article also introduces the main scholarly debates in 'non-Western' and counter-colonial criminology, setting a dialogue between perspectives elaborated by global North scholars and viewpoints proposed by authors working in a variety of global South regions. It constitutes, in this regard, a contribution to really globalise international criminology debates, since it considers voices and visions that are all too frequently overlooked by the extant English-

speaking literature. In addition, the article sets a nexus between current developments in this academic field and viewpoints put forth by critical criminology authors some decades ago. In conclusion, it is argued that a culturally informed international criminology is not based on humanitarian do-gooderism or shame over a colonial past, but that it is fundamental if we are to understand the world around us and indeed the 'glocal' questions we are confronted with.

Dealing with endemic violence Guatemala City (EN)

Timo Peeters

This essay analyses the way people from different social classes in Guatemala City respond to the versatility of dangers, uncertainties and anxieties they tend to live with on a daily basis. More specifically, it focuses on withdrawal, the main theme that arises in this regard. Three forms are distinguished: withdrawal from 'the dangerous other', nostalgic withdrawal 'in time' and withdrawal 'from the body'. They all build on the same logic, while being fed by the violence and structural violence people are confronted with.

Fake News and Cultural Biases: Egypt as an example (EN)

Amr Marzouk

The Covid-19 crisis not only highlighted further the severity of impact of fake news on individuals' lives, but it also showed the inequality in the attention given to both models and impact of fake news on diverse countries. This article argues that the contemporary conceptualization and the framing of fake news reflects almost purely a Western perspective prompted by Western crises such as the Brexit or the 2016 US election. What escapes such focus is the way fake news are framed and used in other contexts, such as the one depicted as the exemplary case study in this article: that of Egypt. Analyzing Egypt's model of fake news follows situated knowledge approach where knowledge is shaped from bottom-up. To construct such knowledge, this article makes use of two types of practices: illiberal and authoritarian ones. After a doctrinal analysis of the Egyptian penal code and the laws regarding the press and access to information. The analysis concludes that fake news has been used as an authoritarian practice by different governments aiming to limit access to information and providing to the society false information to disable their voices and their ability to hold the government accountable. This coincides with fake news being used as an illiberal practice aiming to penalize any other voice or opinion against the government relying on the penal code.

Half-widows of Kashmir: through the lens of an Indian Feminist Criminology (EN)

Nikita Robinson

Along with the rich and often tumultuous history, the state of Jammu and Kashmir has also experienced enforced disappearances, giving birth to another category of victims as a consequence of political conflict — the half widows of Kashmir. The term 'Half-widows' describes, women whose husbands have disappeared but not yet been declared dead. Most of India has a patriarchal gender structure which still informs not only the prescriptions of traits, behaviours and patterns of social interaction based on sex, but is also embedded in social institutions such as, family forms, religions, education, the economy, government and the legal system. The patriarchal gendered structures have continuously reproduced the oppression of the half-widows in Kashmir by maintaining a twisted victimhood status of women. Wherein their lives are defined around the disappearances of their husbands. This article proposes to analyse the orchestrated-limbo, defined by the intersectionality and compounding of how stigma, shaming, and violence take shape in the context of gender-relations in India. It seeks to answer how and why an implicit Western lens may fall short in understanding criminological problems outside the Western realm.

Legal system diversity and the application of fundamental human rights: a decolonial analysis of an indigenous Brazilian case (EN)

Damian Zaitch

The purpose of this presentation is to examine criminal justice in the context of legal system diversity. The aim of this research is to identify, in a context of legal cultural diversity, the main challenges that need to be overcome in order to restore peace in an indigenous community in Brazil, more specifically in the case known as the "first indigenous jury" in the country. The decolonial theory and its theoretical proposals of legal pluralism and interculturality were key elements of the interpretation process. In the study, it was perceived that the Brazilian official legal system was unable to restore peace because there was no egalitarian dialogue between different legal cultural systems in interpreting the fundamental human rights at stake, such as indigenous people's right to self-determination and the defendant's right to a fair trial. In this case, the interaction of these different legal systems was considered incomplete, as it was confined to unitary formal pluralism and pluricultural dialogue, which promoted a shallow equitable interrelationship. This may explain the differences in the decisions the state and indigenous community rendered in the same case. With all this frame, it is proposed in the research agenda to focus on political projects that underlie legal pluralism initiatives in Brazil's criminal justice since they directly impact the promotion and protection of fundamental human rights across multiple dimensions.

Sessie 7: Geweld in context

10:30 - 12:00

Katharina Krusselmann

To kill or not to kill - een vergelijking van fatale en niet-fatale schietincidenten in Nederland

Katharina Krusselmann, Pauline Aarten, Marieke Liem

Achtergrond en doel

Van de meer dan 600 schietincidenten die de Nationale Politie elk jaar registreert eindigt maar een klein deel in de dood van een slachtoffer. Door het gebrek aan gedetailleerde data van niet-fatale schietincidenten wordt fataal vuurwapengeweld als indicator voor vuurwapengeweld geheel gebruikt. Mochten er echter structurele verschillen bestaan tussen dodelijk en niet-dodelijk geweld met vuurwapens, dan zouden beide typen verschillend kunnen worden aangepakt in onderzoek en in de beleidsvorming.

Methode: data en analyses

De *Dutch Firearm Violence Monitor* (DFVM) bevat gedetailleerde data over fatale en niet-fatale schietincidenten tussen 2018 en 2021, afkomstig uit onder andere gegevens van de Nationale Politie, het Nationaal Forensisch Instituut en rechtspraak.nl. Karakteristieken van fatale en niet-fatale schietincidenten worden vergeleken door middel van *Multiple Correspondence Analyses*.

Resultaten en conclusie

Sinds 2018 vinden er voor elk fataal schietincident gemiddeld vier schietpartijen plaats waarbij een persoon niet-fataal gewond raakt en 17 schietpartijen waarbij geen persoon fysiek gewond raakt. Verder blijkt uit onze analyses dat fatale en niet-fatale schietincidenten twee verschillende profielen hebben op basis van een aantal kenmerken, zoals het aantal verdachten, het tijdstip en de locatie van het schietincident. Ook blijkt dat schietincidenten in bepaalde contexten, met name huiselijk geweld, vaker eindigen in de dood van het slachtoffer, terwijl de meerderheid van schietincidenten in het criminele milieu niet eindigen in de dood of een fysieke verwonding.

Risico-inschattingsmodel Fataal Geweld

Britt van der Vliet, Femke Wiersma, Joyce Kuipers, Joel Leffers

Vier studenten van de opleiding Integrale Veiligheidskunde, aan het NHL Stenden Leeuwarden, hebben gedurende de minor 'Criminal Mindhunters' gewerkt aan een risico-inschattingsmodel voor fataal geweld.

In de eerste periode is de projectgroep bezig geweest met het vergaren van data. Alle liquidaties vanaf het jaar 1975 tot en met het jaar 2021 zijn verwerkt in een rapport. De

gegevens van de casussen zijn verwerkt aan de hand van de drie factoren die in de routine activity theory van Cohen naar voren komen: (1) gemotiveerde dader, (2) geschikt doelwit en (3) het voordoen van een geschikte situatie. Dit maakt dat het risico-inschattingsmodel gebaseerd is op historische gegevens.

Een aantal van deze gegevens zijn gegoten in de vorm van het risicomodel van Fine & Kinney. Dit model biedt de mogelijkheid een numerieke waarde te koppelen aan een kwalitatieve omschrijving. In formulevorm ziet het risicomodel van Fine & Kinney er als volgt uit: $\text{Risico} = \text{Ernst (gevolg)} \times \text{Waarschijnlijkheid (kans)} \times \text{Blootstelling (frequentie)}$.

De drie bovenstaande variabelen zijn in het risico-inschattingsmodel voor fataal geweld vervangen door 'leeftijd slachtoffer (L)', 'activiteit van het slachtoffer binnen het criminele circuit (A)' en 'leefomgeving (O)'. Dit heeft de volgende formule:

$$\text{Risico-inschatting} = \text{leeftijd slachtoffer} \times \text{activiteit van het slachtoffer binnen het criminele circuit} \times \text{leefomgeving} \quad R = L \times A \times O$$

De variabelen hebben verschillende categorieën. Iedere categorie heeft een bepaalde waarde. Hoe hoger de frequentie van een bepaalde categorie (gebaseerd op de casussen vanaf 1975-2021), des te zwaarder de categorie weegt.

Omdat de reacties op het onderzoek dusdanig positief waren zou dit congres een mooie gelegenheid zijn om het model voor een publiek te mogen presenteren.

Onderliggende Mechanismen van Huiselijk Geweld tijdens COVID-19 Pandemie: Sociale Isolatie als Katalysator

Anne Coomans, Steve van de Weijer, Arjan Blokland, Veroni Eichelsheim

De impact van de COVID-19 pandemie op huiselijk geweld blijkt moeilijk te vast te stellen: wereldwijd worden door onderzoekers uiteenlopende bevindingen gedeeld. In Nederland blijkt het aantal officiële registraties van huiselijk geweld niet te zijn toegenomen. Enerzijds zou dit kunnen betekenen dat huiselijk geweld daadwerkelijk niet gestegen is, anderzijds is het mogelijk dat een nog groter deel van het huiselijk geweld tijdens de pandemie onzichtbaar is gebleven. Deze studie is kwalitatief van aard en beoogt een beter beeld te krijgen van de gevolgen van de onderliggende mechanismen waaronder huiselijk geweld voorkomt en escaleert en de impact van de COVID-19 pandemie hierop.

De gegevens van deze studie zijn deels afkomstig van diepte-interviews met individuen die tijdens de COVID-19 pandemie huiselijk geweld hebben meegemaakt. Tot op heden zijn 7 diepte-interviews afgenomen. Met behulp van thematische analyse worden deze gegevens geanalyseerd.

Uit de voorlopige bevindingen blijkt dat huiselijk geweld vaak een langdurig patroon is, maar dat de incidenten tijdens de COVID-19 pandemie zijn geïntensifieerd. Bovendien verhoogde de COVID-19 maatregelen specifieke risicofactoren voor zowel slachtoffers als daders. Hoewel het sociale isolement als gevolg van de beperkingen op zichzelf een risicofactor was voor zowel slachtoffer- en daderschap, werd de pandemie ook gebruikt als middel om de individuen

verder te isoleren en het huiselijk geweld in stand te kunnen houden. Bij mogelijke toekomstige crises moet meer aandacht worden besteed aan bestaande (en nieuwe) risicofactoren voor slachtoffer- en daderschap, alsook aan situationele factoren die de kans op huiselijk geweld tijdens crises kunnen vergroten.

Sessie 8: Mensenrechten als toetssteen in het criminologisch onderzoek

10:30 - 12:00

Andre van der Laan

Criminologische vraagstukken en mensenrechtenthema's zijn nauw aan elkaar verbonden. Toch lijken ze in het wetenschappelijke onderzoek vaak als aparte onderwerpen te worden beschouwd. In een snel veranderende maatschappij, na een pandemie, ten tijde van een (dreigende) wereldcrisis waarin globalisering, migratie en nativisme op gespannen voet staan, economische belangen en duurzaamheid lijken te concurreren, sociale en economische onzekerheden dreigen toe te nemen en oorlog en conflict prominent aanwezig zijn, met alle gevolgen van dien, is het juist relevant om de verwantschap tussen beide nader te bekijken. Dat we parallel aan deze ontwikkelingen ook constateren dat nationale en lokale overheden in toenemende mate grijpen naar risico-inperking, controle en (gedrags)regulering in het streven naar veiligheid en maatschappelijke orde, zet het belang van een geïntegreerde criminologische en mensenrechtelijke agenda alleen maar meer in de verf. Deze themasessie wordt georganiseerd n.a.v. het verschijnen van de gelijknamige themabundel van het Tijdschrift voor Criminologie (2023 1/2).

Over de grenzen van de grondwet

Teun van Ruitenburg, Joep Koornstra

Gemeentebesturen spelen een belangrijke rol bij het voorkomen en verstoren van (georganiseerde) criminaliteit. Bij de bestuurlijke aanpak van outlaw motorcycle gangs komt dit onder meer tot uiting in het voeren van stopgesprekken en in de wijze waarop horecaverordeningen en de Algemene Plaatselijke Verordening zodanig worden aangepast dat het voor OMG-leden moeilijker wordt gemaakt om zich zichtbaar door de samenleving te bewegen. Aan de hand van een criminologisch-juridische analyse laten de auteurs zien hoe deze aanpak op gespannen voet kan komen te staan met in onze Grondwet neergelegde mensenrechten, in het bijzonder het recht tot vereniging (artikel 8 Gw), het recht tot vergadering (artikel 9 GW) en de vrijheid van meningsuiting (artikel 7 lid 3 GW).

Meisjes in de jeugdstrafrechtspleging: een status aparte? Over het gelijkheidsbeginsel en de behandeling van meisjes in het Nederlandse jeugdstrafrecht

Anne-Marie Slotboom, Yannick van den Brink

Deze presentatie richt zich op verschillen en overeenkomsten in de kenmerken, behandeling en bestraffing van meisjes ten opzichte van jongens in de jeugdstrafrechtspleging. Geconstateerd is dat empirische kennis hieromtrent nog zeer beperkt is, zeker in Nederland. Desalniettemin is enig bewijs voor verschil in behandeling en bestraffing tussen jongens en meisjes te vinden. In dit artikel wordt gereflecteerd op de vraag in hoeverre differentiatie tussen meisjes en jongens in het jeugdstrafrecht vanuit (interventie)criminologisch perspectief gerechtvaardigd is en hoe differentiatie zich verhoudt tot het kinderrechtelijke beginsel van gelijkheid en non-discriminatie (artikel 2 IVRK).

Evalueren van justitieel sanctiebeleid langs meerdere criteria. Doen mensenrechten ook mee?

Andre van der Laan, Kirti Zeijlmans

De focus van justitiële beleidsevaluaties is vaak vooral gericht op effectiviteit, zoals het reduceren van recidive. Public policy evaluations (PPE's) hanteren een breder evaluatieraamwerk met multicriteria. De evaluaties beperken zich niet tot effectiviteit, maar toetsen beleid ook op relevantie, doelbereik, efficiëntie of afstemming met aanpalend beleid. Ook biedt PPE de mogelijkheid domeinspecifieke criteria te gebruiken, zoals het naleven van mensenrechten in de praktijk. Dit raamwerk is toegepast op een casus, namelijk een evaluatie van het adolescentenstrafrecht, i.c. de toepassing van het jeugdstrafrecht bij 18- tot 23-jarigen. De resultaten laten zien dat het adolescentenstrafrecht theoretisch relevant is en dat er sprake is van doelbereik, maar dat effectiviteit niet kan worden aangetoond. In de praktijk zijn knelpunten gesignaleerd in indicatoren van het naleven van mensenrechten in de praktijk, waarbij hier specifiek is gekeken naar indicatoren van het recht op een eerlijk proces en recht op gelijkheid. De relevantie van het naleven van mensenrechten in de praktijk worden besproken in het licht van hedendaagse resocialisatietheorieën.

Parallelsessies 2

Sessie 9: Werken in detentie: wat werkt?

13:00 - 14:30

Hanneke Palmen

Introductie: Arbeid in Detentie

Marja ter Horst, Mark-Jos van de Pol

Wetenschappelijk onderzoek laat zien dat de (duurzame) structuur van dagbesteding de mogelijkheden tot crimineel gedrag vermindert. Dit vormt een belangrijke grond voor het aanbieden van werk en scholing tijdens detentie. Gedetineerden zijn dan ook dagelijks aan het werk bij de arbeidsbedrijven van 21 Penitentiaire Inrichtingen (PI-en). Vanuit de arbeidsbedrijven kunnen zij daarnaast werkgerelateerde scholing aangeboden krijgen. Hiermee zet DJI zich in om een veilig en stimulerend detentieklimaat te bieden en de arbeidsmarktkansen van gedetineerden te vergroten.

Om meer zicht te krijgen op wat werkt, is DJI (ook) op het terrein van werken in detentie de samenwerking aangegaan met de UL, met als doel het verhaal van werken in detentie wetenschappelijk te versterken, en door het onderzoek dicht bij de werkpraktijk te laten aansluiten.

Het onderzoek maakt gebruik van beschikbare broninformatie binnen DJI (over de invulling die arbeidsbedrijven aan werken geven, het verblijf en de persoonskenmerken van gedetineerden) en de Universiteit Leiden (landelijke onderzoeksgegevens vanuit de 'Life in Custody Study').

Drie Masterstudenten hebben de afgelopen tijd een start gemaakt om meer inzicht te krijgen in het perspectief dat werken tijdens detentie biedt. De inzichten uit de Masterscripties kunnen helpen om meer zicht te krijgen of de huidige invulling van werken in detentie bijdraagt aan een stimulerend en veilig leefklimaat en legt een eerste basis om meer zicht te krijgen op de (gepercipieerde) re-integratiekansen van gedetineerden. Tijdens het NVC-congres presenteren twee Masterstudenten hun resultaten.

Arbeid in detentie: niet meer verplicht en meer persoonsgericht?

Anouk Westland

Tot op heden is relatief weinig onderzoek gedaan naar werk tijdens detentie. Met de recentelijke komst van het Visiedocument 'Recht doen, kansen bieden' (juni 2018) en de invoering van de Wet straffen en beschermen (mei 2021) wordt ingezet op een meer persoonsgerichte aanpak, waarbij met de komst van de wet de arbeidsplicht is komen te vervallen. Onduidelijk is wat dit heeft betekend voor de invulling van werk in detentie. Is sprake van een meer persoonsgerichte aanpak en wie gaan er nog naar de arbeid?

Onderzocht wordt hoe de invulling van werk in detentie is veranderd in de periode 2015-2022. Bekeken wordt onder andere hoe het type werk is veranderd (meer specialistisch werk ten opzichte van productiewerk) en hoe de samenstelling van de groep die de penitentiaire arbeid verricht tijdens detentie is veranderd. Om deze vragen te beantwoorden wordt gebruikt gemaakt van kwantitatieve en kwalitatieve methoden. Kwantitatieve data over persoonskenmerken en arbeid worden verkregen uit bestanden van de Dienst Justitiële

Inrichtingen. Daarnaast worden semi-gestructureerde interviews afgenomen bij medewerkers van een penitentiaire inrichting.

Arbeid in detentie in relatie tot het welzijn van mannelijke en vrouwelijke gedetineerden

Simone Vermeij, Hanneke Palmen, Paul Nieuwbeerta

Arbeid in detentie is een belangrijk onderdeel van het dagprogramma en het leefklimaat binnen detentie. Er is veel onderzoek beschikbaar naar de effecten van arbeid in detentie op bv. werkkansen na detentie, maar nog veel minder duidelijk is of arbeid in detentie ook andere effecten sorteert. In het huidige onderzoek zal worden gekeken naar de relatie tussen verschillende aspecten van arbeid in detentie enerzijds, en het welzijn van gedetineerden anderzijds. We onderzoeken ook of deze relatie verschillend is voor mannen en vrouwen.

Voor het huidige onderzoek wordt data uit 28 penitentiaire inrichtingen gebruikt van de Life in Custody Study ($N=4538$). Gekeken wordt onder andere naar het wel of niet deelnemen aan arbeid, het aantal uren arbeid en het soort arbeid dat gedetineerden verrichten, en hoe dat gerelateerd is aan het welzijn onder mannen ($N=4288$) en vrouwen ($N=246$).

Discussie: Arbeid in Detentie en na vrijlating

Anke Ramakers

Sessie 10: Bordering and power

10:30 - 12:00

Marijke van Buggenhout

Filmvertoning participatieve film 'Papieren Grenzen'

Wat als? Wat als hoe je je verhaal vertelt de volgende wending van je leven bepaalt? Shabir, Khoshal, Ahmad, Ziaur, Faizanullah, Adham, Mohammed, Abdinasir en Ali maakten samen de film *Papieren Grenzen* over hun ervaringen als jonge nieuwkomers. Ze deden dit onder begeleiding van VUB-onderzoeker Marijke Van Buggenhout en filmmaker Marjolijn Prins.

Hoewel kinderen en jongeren op de vlucht niet worden uitgesloten van wetenschappelijk onderzoek, worden hun stemmen in hoofdzaak in kaart gebracht door conventionele onderzoeksmethoden. Deze bijdrage, in de vorm van een kortfilm (duur: 18min), is het resultaat van een intensieve periode veldwerk, waarbij creatieve storytelling, co-creatie en "performative ethnography" (Fabian, 1990) gecombineerd werden. De verhalen van de jongeren vormden de verhaallijn in de film, maar tegelijkertijd zorgden de ad hoc performances, het verfilmingsproces en de discussies daarrond voor nieuwe inzichten in het onderzoek. De vraag die in het proefschrift centraal staat is hoe asielprocedures worden ervaren door jonge nieuwkomers. Er wordt specifiek gefocust op de momenten in de

procedure waarop kinderen en jongeren “gevoiced” worden en hun asielrelaas uit de doeken doen.

A critical analysis on the use of force by law enforcement officials in a correctional setting- an expert witness account (EN)

Lincoln Fitz

Police brutality has become a contentious topic in both printed and social media. This has been fueled by incidents in the United States where police officers were accused of torturing civilians during arrests. The purpose of this study is to provide an expert witness account of the use of force by law enforcement officials in a correctional setting. A hermeneutics strategy was used to construct a criminological view of the incident. An inductive conventional content analytical approach was used for the subjective interpretation of text data content through the systematic classification process. The finding indicates that the Resistance Force Comparative Scale is only effective if consideration is given to other environmental dynamics that have an impact on the situation at hand. The effects of prisoner resistance on the severity of the force used by correctional staff members are explored, along with implications and recommendations. The finding indicates that the Resistance Force Comparative Scale is only effective if consideration is given to other environmental dynamics that have an impact on the situation at hand. The effects of prisoner resistance on the severity of the force used by correctional staff members are explored, along with implications and recommendations. The finding indicates that the Resistance Force Comparative Scale is only effective if consideration is given to other environmental dynamics that have an impact on the situation at hand. The effects of prisoner resistance on the severity of the force used by correctional staff members are explored, along with implications and recommendations.

Sessie 11: Daders, slachtoffers en de aanpak van online criminaliteit

13:00 - 14:30

Renushka Madarie

Online inbrekers bekeken: een crime script analyse van online datadiefstal bij bedrijven en organisaties

Renushka Madarie, Christianne de Poot, Marleen Weulen Kranenbarg

Hoewel de menselijke factor in cybercriminaliteit steeds vaker wordt bestudeerd in wetenschappelijk onderzoek, zijn bepaalde vormen van cybercriminaliteit nog altijd onderbelicht in de sociale wetenschappen. Zo wordt het gedrag van hackers vaak nog met een technische bril bestudeerd om, bijvoorbeeld, technische beveiligingsmaatregelen te verbeteren. Het doel van deze studie was om meer inzicht te krijgen in techniek-overstijgende

gedrag patronen van datadieven die organisatienetwerken binnendringen, en in factoren die hun keuzegedrag beïnvloeden.

Om dat gedrag in kaart te brengen, hebben wij cybersecurity experts, waaronder forensisch onderzoekers en pentesters, van een Nederlands cybersecuritybedrijf geïnterviewd. In de semi-gestructureerde interviews kwamen onderwerpen aan de orde als hoe externe aanvallers binnenkomen, hoe zij door systemen bewegen en welke eigenschappen maken dat systemen interessant zijn voor datadieven.

De resultaten van het onderzoek geven een overzicht van de stappen die aanvallers zetten om data van organisaties te kunnen stelen. Deze stappen zijn gestructureerd in een crime script. Uit het crime script blijkt dat aanvallers geregeld bepaalde soorten handelingen opnieuw moeten uitvoeren om verder in het netwerk te komen. Hierdoor bevat het script meerdere loops. De respondenten gaven ook aan dat de gestolen data online verhandeld kan worden waarna deze data als startpunt kan dienen voor een volgende aanval. Tot slot laten de resultaten zien dat tijdsoverwegingen en gelegenheden een belangrijke rol lijken te spelen bij het keuzegedrag van aanvallers, terwijl risico-gerelateerde overwegingen beperkt lijken tot het risico op detectie.

De slachtofferimpact van financieel gemotiveerde online en traditionele criminaliteit vergeleken

Jildau Borwell

Met de toenemende digitalisering stijgt ook het aantal slachtoffers van financieel gemotiveerde online criminaliteit. Omdat financieel gemotiveerde online criminaliteit andere kenmerken heeft dan financieel gemotiveerde traditionele criminaliteit, kan ook de impact voor slachtoffers verschillen. In eerder onderzoek zijn deze verschillen en de verklaringen hiervoor onderbelicht gebleven. Voor de juiste behandeling van slachtoffers en de prioritering van delicten door de politie is begrip van deze verschillen noodzakelijk.

In deze presentatie worden de eerste bevindingen besproken van een onderzoek waarin de impact van financieel gemotiveerde online en traditionele criminaliteit op slachtoffers is vergeleken. Hierbij zijn inbraak in een online bankaccount en bankhelpdeskfraude vergeleken met respectievelijk woninginbraak en de babbeltruc. De slachtofferimpact van deze delicten is onderverdeeld in internaliserende en externaliserende problemen, financiële impact, aantasting van het zelfbeeld en de emotionele impact ten tijde van het delict of de ontdekking daarvan.

Uit de analyses van de vragenlijstdata (N = 579) blijkt dat slachtoffers van de online delicten vergelijkbare internaliserende en externaliserende problemen ervaren als slachtoffers van de traditionele delicten. Slachtoffers van woninginbraak rapporteerden meer financiële impact dan slachtoffers van inbraak in een online bankaccount; voor slachtoffers van de babbeltruc en bankhelpdeskfraude was er geen significant verschil. Slachtoffers van de online delicten ervaren meer aantasting van het zelfbeeld dan de slachtoffers van de traditionele delicten. Ook

is de gerapporteerde emotionele impact ten tijde van het delict of de ontdekking daarvan hoger voor financieel gemotiveerde online criminaliteit dan voor de traditionele tegenhangers.

De hackbevoegdheid in de praktijk

Anne van Uden

Op 1 maart 2019 is de Wet computercriminaliteit III (hierna Wet CCIII) in werking getreden. Met deze wet heeft de hackbevoegdheid een grondslag gekregen in het Wetboek van Strafvordering (art. 126nba, 126uba en 126zpa Sv). De nieuwe bevoegdheid maakt het mogelijk dat opsporingsambtenaren, 'onder voorwaarden een geautomatiseerd werk, dat bij een verdachte in gebruik is, op afstand heimelijk [kunnen] binnendringen met het oog op bepaalde doelen op het gebied van de opsporing van ernstige strafbare feiten'. Na het binnendringen van een geautomatiseerd werk (bijvoorbeeld een telefoon of een server) mag de politie een beperkt aantal onderzoekshandelingen verrichten zoals bijvoorbeeld het vastleggen van gegevens die in het geautomatiseerd werk zijn of worden opgeslagen. Alleen speciaal daartoe aangewezen opsporingsambtenaren die onderdeel uitmaken van een specialistisch team van de Landelijke Eenheid van de Nationale Politie mogen deze handelingen verrichten.

Het WODC evalueerde, twee jaar na inwerkingtreding van de wet, de hackbevoegdheid. Tijdens de evaluatie stond de volgende onderzoeksvraag centraal:

Op welke wijze wordt in de praktijk uitvoering gegeven aan de hackbevoegdheid en welke eventuele knelpunten doen zich daarbij voor in de opsporingspraktijk?

Tijdens de presentatie wordt ingegaan op de belangrijkste bevindingen uit deze evaluatie. Aandacht zal worden besteed aan het soort misdrijven waarnaar onderzoek is gedaan, het soort apparaten dat is binnengedrongen en een aantal voor de opsporingspraktijk belangrijke knelpunten.

Politieoptreden op het Darkweb: de omgang met Tor-gebruik in het strafrechtelijk onderzoek

Bram Emmen

Het Darkweb biedt criminelen de middelen om anoniem en onvindbaar te zijn. De politie moet hier een reactie op vinden als zij (financieel gemotiveerde) criminaliteit die op of met behulp van het Darkweb wordt gepleegd wil bestrijden. Er zijn verschillende strategieën om dit te bewerkstelligen, waarbij in deze presentatie ingegaan zal worden op het strafrechtelijk onderzoek.

Om inzicht te krijgen in wat het strafrechtelijk onderzoek en de bijbehorende verankering in deze Tor-zaken inhoudt, zijn er 95 rechterlijke uitspraken als sluitstuk van een strafrechtelijk onderzoek geanalyseerd. Deze vonnissen bieden informatie over welk bewijs voor de rechter

wordt gebracht om een aanklacht te onderbouwen en presenteren. In Tor-zaken gaat het dan in de kern om het bewijs dat de politie heeft gebruikt om een online identiteit te koppelen aan fysiek persoon.

Deze presentatie borduurt voort op het classificatiemodel over strafrechtelijk onderzoek van De Poot et al. (2004) dat betrekking heeft op de wijze waarop de politie een zaak reconstrueert en deze reconstructie vervolgens 'verankert' met bewijsmateriaal in reguliere strafrechtelijke onderzoeken. Vervolgens wordt gekeken hoe de politie in Tor-zaken bewijsmateriaal verzamelt en hoe dit bewijsmateriaal ankers oplevert voor de rechter om de online identiteit aan de fysieke verdachte te verbinden. Afgesloten wordt met de conclusie wat, *if anything*, Tor-onderzoek anders maakt dan het reguliere strafrechtelijke onderzoek.

Sessie 12: Social harms en arbeidsuitbuiting in de geglobaliseerde economie

13:00 - 14:30

Jing Hiah

Schijnconstructies verantwoordelijk voor precair werk van internationale vrachtwagenchauffeurs in de EU?

Masja van Meeteren, Anke van der Hoeven

Zowel in de media als in de wetenschappelijke literatuur wordt een beeld geschetst van het werk van vrachtwagenchauffeurs als precair werk. Zo zouden Europese vrachtwagenchauffeurs vaak vele (over)uren moeten werken om een loon te verdienen dat acceptabel is. Vooral Oost-Europese chauffeurs en zogenaamde 'derdelanders' zouden als gevolg van de inzet van (schijn)constructies door hun werkgevers (financieel) worden benadeeld. Zij worden neergezet als 'slachtoffers' van de praktijken van hun werkgevers. In hoeverre dit beeld ook correspondeert met de werkelijke situatie, en wat desbetreffende chauffeurs hier zelf van vinden, is echter onbekend.

In dit onderzoek is aan de hand van 32 semi-gestructureerde diepte-interviews met 32 internationale vrachtwagenchauffeurs uit diverse landen onderzocht wat zij verdienen, hoeveel zij werken en wat de rol van (schijn)constructies hierbij is. Bovendien is met chauffeurs gesproken over hun eigen percepties ten aanzien van deze zaken.

Uit de analyse blijkt dat chauffeurs werkzaam voor een West-Europees bedrijf inderdaad hogere lonen en gunstigere arbeidstijden hebben dan chauffeurs werkzaam bij een Oost-Europees bedrijf. Verschillen lijken echter niet voort te komen uit het al dan niet werken op basis van een (schijn)constructie. Sterker nog, chauffeurs die direct in dienst zijn bij een West-Europees bedrijf en op basis van een specifieke schijnconstructie werken, hebben soms een hoger loon dan chauffeurs die direct in dienst zijn bij een Oost-Europees bedrijf. Bedrijven sjoemelen wel op allerlei andere manieren met de regels rond loon en arbeidstijd. En het is bovendien juist dit gesjoemel waar de chauffeurs zelf het meeste nadeel van ervaren.

Goedkoop, flexibel, precair. Een etnografisch onderzoek naar precariteit en mistanden bij arbeidsmigranten in Nederland

Ruben Timmerman

Door de toenemende krapte op de arbeidsmarkt is Nederland steeds afhankelijker geworden van goedkope arbeidsmigranten. Zij spelen een essentiële rol bij het verrichten van laagbetaald en laaggeschoold werk in sectoren als de landbouw, voedselproductie, huishoudelijke zorg, bouw, transport en logistiek. Ze zijn vooral werkzaam in 'precair werk', waaronder informele, tijdelijke en flexibele arbeidsconstructies, waar ze kwetsbaarder zijn voor misstanden en uitbuiting. In deze presentatie bespreek ik mijn PhD-onderzoek naar de aard van precair werk en uitbuiting bij arbeidsmigranten in Nederland. Dit onderzoek omvatte 12 maanden etnografisch participerende observatie in drie sectoren van de Nederlandse arbeidsmarkt, namelijk de bouw, de groente- en fruitproductie, en de logistiek, evenals diepte-interviews met toezichthouders, maatschappelijk organisaties, en verschillende arbeidsmarkt actoren. Ik geef een overzicht van mijn observaties van precair werk en 'work-based harms' die arbeidsmigranten ervaren in Nederland. Daarnaast bespreek ik de verhoudingen en sociale interacties tussen werknemers, uitzendbureaus en werkgevers, zowel op de arbeidsmarkt als op de werkvloer. Ik plaats mijn bevindingen binnen bredere structurele processen van mobiliteit, flexibilisering en ongelijkheid op de arbeidsmarkt, en stel een kritische blik op de huidige aanpak tegen uitbuiting voor arbeidsmigranten in Nederland.

Surveillance en controle in het betaald huishoudelijk werk in de platformeconomie

Jing Hiah

Flexibilisering in de arbeidsmarkt en liberalisering van socialezekerheidsstelsels hebben geleid tot een toename in onzekerheid, kwetsbaarheid en arbeidsuitbuiting in het lage inkomen segment van de dienstensector. Tegelijkertijd is de manier waarop dienstverlenende arbeid wordt ingevuld en georganiseerd door digitalisering getransformeerd in het afgelopen decennium. Een prominente factor in deze transformatie is 'platformisering': platformen stemmen vraag en aanbod op grote schaal op elkaar af en creëren digitale marktplaatsen voor diensten. Platformen bestrijken een breed scala aan diensten en bekende platforms zijn Helping (huishoudelijke diensten), Uber (vervoer) en Deliveroo (maaltijdbezorging). Ondanks hun toenemende populariteit waarschuwen verschillende studies ervoor dat platformen bijdragen aan een verslechtering van arbeidsomstandigheden. Daarbij zouden verdergaande vormen van controle en (digitale) surveillance in arbeid en werk een cruciale rol spelen. Op basis van een literatuurstudie en eerste reflecties op 20 kwalitatieve interviews met (ongedocumenteerde) migranten werkzaam in het betaald huishoudelijk werk in de

platformeconomie in London, het Verenigd Koninkrijk, beoogt deze bijdrage de verschillende vormen van controle, surveillance en de strategieën die platformwerkers als reactie hierop hebben ontwikkeld te verkennen en te duiden binnen een *social harm* perspectief. Deze bijdrage concludeert dat controle en surveillance van werk door dataficatie en gebruik van algoritmes nieuwe vormen aannemen. Tegelijkertijd zien we verschillende vormen van controle en surveillance in de platformeconomie die niet nieuw zijn, maar typerend zijn voor arbeid in het laatkapitalisme. Tot slot tonen de reflecties op de eerste empirische bevindingen dat de sector van het betaald huishoudelijk werk veel minder geschikt is voor de logica van onpersoonlijke algoritmes doordat vertrouwensbanden en persoonlijke relaties van cruciaal belang zijn in de sector waar werk wordt uitgevoerd in het private domein van huishoudens.

Sessie 13: Divisie organisatiecriminaliteit II: Particuliere opsporing: bedrijven en burgers als opspoorders

13:00 - 14:30

Clarissa Meerts

De Belgische private opsporingssector onder de loep anno 2023: het theoretisch kader en reflecties vanuit de praktijk

Jonas Maas

Achtergrond

De huidige kennis over de private opsporingssector in België is eerder beperkt. Bestaande kennis berust voornamelijk op enkele studies van begin jaren 1990. Meer dan dertig jaar later is de private opsporingssector echter sterk geprofessionaliseerd en geëvolueerd, wat de noodzaak tot vernieuwend empirisch onderzoek onderstreept.

Doel: Dit lopend onderzoek heeft tot doel inzicht te verwerven in langetermijn-ontwikkelingen in de aard, het beleid en de regulering van de private opsporingssector in België. De resultaten en inzichten van deze studie zullen naast hun wetenschappelijk nut ook van beleidsmatige betekenis zijn.

Methode

Deze studie steunt op een literatuurstudie van de bestaande wetenschappelijke inzichten ter zake, een documentanalyse en archiefonderzoek, en interviews met vertegenwoordigers van de private opsporingssector, de overheid en politiediensten.

Resultaten: Het empirisch onderzoek wierp voor het eerst in Belgisch wetenschappelijk onderzoek een breed beeld op van de private opsporingssector. Meer specifiek wordt een overzicht gegeven van de verschillende functies, opsporingsactiviteiten, middelen en methoden, struikelblokken, de evolutie die de sector heeft doorgemaakt, evenals beleids- en wetgevende kwesties.

Conclusie

De voornaamste conclusie die op heden getrokken kan worden, is dat de private opsporingssector bestaat uit actoren ruimer dan de wettelijk omschreven definitie van privédetectives, als gevolg van de evolutie en professionalisering van de sector. Bovendien blijkt dat het merendeel van de ruime private opsporingssector vandaag bestaat uit gewone burgers die opsporingsactiviteiten uitvoeren, zonder daarvoor een vergunning als privédetective te bezitten. Dit roept de vraag op welke conceptuele verruiming van het begrip privaat onderzoek noodzakelijk is, evenals welke wetgevende aanpassingen noodzakelijk zijn.

Over de grens van opsporing. Burgers als opspoorders

Jasper van der Kemp, Isabella Regan

Op allerlei manieren dragen burgers bij aan de opsporing. Door het verstrekken van informatie als slachtoffer, getuige of door uit te kijken n.a.v. een melding. De afgelopen jaren is een ontwikkeling te zien waarin burgers ook 'ongevraagd' zich als opspoorders opstellen. In deze bijdrage wordt het kader van burgeropspoorders en de verhouding met de politie geschetst. Daarin zijn uitdagingen te herkennen over de verhouding tussen de politie en actieve burgeropspoorders.

Aan de hand van twee studies gericht op de bijdrage van burgers aan cold casezaken wordt concreet gemaakt welke uitdagingen er zijn en in hoeverre het wisdom of the crowd-uitgangspunt valide is.

De eerste studie richt zich op de mogelijkheid om de zeven gouden W-vragen uit misdaadscripts door het publiek te beantwoorden op basis van een cold case. Op deze manier kunnen we beoordelen hoe gevarieerd de informatie van het publiek is en of dat nuttig kan zijn bij het genereren van nieuwe misdaadscenario's voor de politie.

De tweede studie richt zich op de kwestie van de selectie van informatie die beschikbaar is voor het publiek. Zoals bij de meeste politieonderzoeken kan niet alle bij de politie bekende informatie openbaar worden gemaakt. Dit leidt tot de vraag hoe invloedrijk de selectie van informatie voor het publiek is op het proces van het genereren van misdaadscenario's. De resultaten laten een genuanceerd beeld zien van de mogelijke bijdrage van burgerspeurders in cold casezaken. In de discussie zullen methodologische kwesties en het overkoepelende vraagstuk van de bijdrage van burgeropspoorders aan de orde komen.

Het heft in eigen hand? Zelfonderzoek en zelfmelding van fraude en corruptie

Clarissa Meerts, Sanne Buisman, Wim Huisman, Marcel de Groodt, Suzanne de Jong

Achtergrond en doel

Net als in andere landen is in Nederland een praktijk ontstaan waarin bedrijven en andere organisaties bij signalen van fraude of corruptie binnen de organisatie feitenonderzoek laten uitvoeren en waarin ze op basis van de resultaten van dit onderzoek kunnen beslissen de geconstateerde feiten te melden bij het openbaar ministerie. Over deze praktijk is recent opnieuw discussie uitgebroken tussen voor- en tegenstanders van zelfonderzoek en zelfmelden. Voorstanders wijzen op de efficiency waardoor meer fraude- en corruptiezaken kunnen worden onderzocht en afgedaan en op de deskundigheid van gespecialiseerde bureaus, zoals forensische accountants. Tegenstanders betwijfelen de onafhankelijkheid van particuliere onderzoekers, hekelen oneigenlijk gebruik van het verschoningsrecht bij deze praktijk en zien straffkorting aan bedrijven die zelfmelden als een vorm van klassenjustitie.

Methode

Binnen het project is gebruik gemaakt van een rechtsvergelijking (Duitsland, Frankrijk, Verenigd Koninkrijk, Verenigde Staten en Nederland) en kwalitatief empirisch onderzoek. Deze presentatie richt zich op het empirische deelonderzoek naar de percepties van experts ten aanzien van de opbrengsten en risico's van zelfonderzoek en zelfmelding. Dit is gebaseerd op semigestructureerde interviews met 29 onderzoekers, opdrachtgevers, en het openbaar ministerie en de FIOD en drie expertmeetings (9 deelnemers).

Resultaten en conclusie

Gegeven de discussie die aanleiding was voor dit onderzoek, is het opvallend dat opvattingen van de deskundigen over zelfonderzoek en zelfmelding en regulering daarvan grotendeels overeenkomen. Er is echter uiteraard ook sprake van verschil van inzicht op belangrijke thema's. In deze presentatie worden deze onderwerpen besproken, waaronder de potentiële opbrengsten en risico's die voor drie groepen stakeholders (de bedrijven in kwestie, het OM en de opsporing, en de maatschappij) kunnen worden geïdentificeerd.

Sessie 14: Levensloop-criminologie

13:00 - 14:30

Babette van Hazenbroek

Intergenerationele overdracht van criminaliteit: doorbreekt een ouderlijke (echt)scheiding de vicieuze cirkel?

Janique Kroese, Tara Renae McGee, Susan M. Dennison

Achtergrond en doel

Eerder onderzoek laat zien dat zowel het plegen van criminaliteit door de ouders als een ouderlijke (echt)scheiding gerelateerd zijn aan een hogere kans op het plegen van crimineel gedrag door hun kinderen. De vraag is nu of adolescenten die beide gebeurtenissen meemaken een nog grotere kans hebben op het plegen van criminaliteit of dat een

(echt)scheiding in dit geval ervoor kan zorgen dat de adolescenten het criminele gedrag niet overnemen? Daarom onderzoeken wij het effect van een ouderlijke (echt)scheiding op de intergenerationele overdracht van criminaliteit. Hierbij maken wij onderscheid tussen 1) vermogensmisdrijven, 2) vernielingen en misdrijven tegen openbare orde en gezag en 3) gewelds- en seksuele misdrijven.

Methode: data en analyses

Wij maken gebruik van de microdatabestanden van het Centraal Bureau voor de Statistiek, met longitudinale data over de Nederlandse bevolking. Adolescenten die geboren zijn tussen 1993 en 2001 worden gevolgd van leeftijd 12 tot met leeftijd 18. De effecten worden geschat met fixed effects panel modellen.

Resultaten en conclusie

Wanneer adolescenten na een ouderlijke (echt)scheiding niet meer wonen bij een ouder die vernielingen en misdrijven tegen de openbare orde en gezag pleegt of gewelds- en seksuele misdrijven pleegt, laten adolescenten een minder hoge kans zien op het plegen van die specifieke misdrijven. In het geval van vermogensmisdrijven zien wij een gunstig effect van een ouderlijke (echt)scheiding in het algemeen, aangezien zowel het wonen in een eenoudergezin met de criminele ouder als de niet-criminele ouder de kans op het plegen van vermogensmisdrijven door de adolescent vermindert.

Ontwikkeling van delictgedrag bij vroege starters: Sociale bindingen en hun interactie met het criminele verleden van ouders en peri/prenataal risico

Babette van Hazenbroek, Lieke van Domburgh, Arjan Blokland, Jan de Keijser, Arne Popma, Hilde Wermink

Achtergrond en doel

Het idee dat verandering in sociale bindingen invloed heeft op de ontwikkeling van delictgedrag neemt een belangrijke plaats in binnen de levensloopcriminologie. In eerder onderzoek zijn veranderingen in sociale bindingen tijdens de transitie van kindertijd naar adolescentie tot nu toe veelal buiten beschouwing gebleven. In onderhavig onderzoek wordt achterhaald in hoeverre verandering in sociale bindingen met ouders, leeftijdsgenoten en school voorspellend is voor verandering in de frequentie van delictgedrag van vroege starters tijdens de transitie van kindertijd naar adolescentie. Bovendien wordt aandacht besteed aan de theoretische veronderstelling dat deze relaties sterk kunnen afhangen van (a) het criminele verleden van ouders en (b) variatie in biologische factoren zoals blootstelling aan peri/prenataal risico.

Methode

Om verandering in delictgedrag binnen individuen over tijd te kunnen verklaren, wordt gebruikt gemaakt van longitudinale data van de *Dutch Childhood Arrestees Study* (N = 239) en random effect modellen met hoofdeffecten en twee- en drieweg interacties.

Resultaten en conclusie. Resultaten laten zien dat een toename in het aantal delinquente vrienden gepaard gaat met een toename in delictgedrag. Bovendien houdt een toename van ouderlijke betrokkenheid bij kinderen van criminele ouders verband met een toename in delictgedrag, en blijkt verandering in bindingen met school gepaard te gaan met verandering in delictgedrag, met name bij kinderen die zijn blootgesteld aan peri/prenataal risico. Deze resultaten benadrukken het belang van variatie in het criminele verleden van ouders en biologische factoren voor de ontwikkeling van delictgedrag.

Seksuele minderheidsstatus en crimineel gedrag

Steve van de Weijer, Sjoukje van Deuren, Brian Boutwell

Achtergrond

Eerder onderzoek toont aan dat seksuele minderheden een verhoogd risico hebben op negatieve uitkomsten, zoals slachtofferschap en mentale gezondheidsproblemen. In dit onderzoek wordt onderzocht of seksuele minderheden in Nederland ook een verhoogd risico hebben om criminaliteit te plegen, zoals in Amerikaans onderzoek wordt gevonden.

Methoden

CBS gegevens over het criminele gedrag (tussen 2001-2019) van de gehele Nederlandse bevolking worden geanalyseerd. Hierin worden 75.362 personen met een relatie met iemand van hetzelfde geslacht vergeleken met 3.464.906 personen met een relatie met iemand van het andere geslacht. Naast vergelijkingen in de algehele populatie, worden personen uit seksuele minderheidsgroepen ook vergeleken met hun broers en zussen om te controleren voor vertekening door ongemeten familiefactoren (i.e., genetische of gedeelde omgevingsfactoren).

Resultaten

Mannen uit seksuele minderheidsgroeperingen hebben over het algemeen een lager risico om verdachte te zijn van een misdrijf [odds ratio (OR) = 0,628; $p < .001$], terwijl vrouwen uit seksuele minderheidsgroeperingen een groter risico hebben om verdachte te zijn van een misdrijf (OR = 1.353; $p < .001$). Vergelijkbare patronen werden gevonden voor de meeste vormen van criminaliteit. De vergelijking met broers en zussen laten zien dat de verbanden tussen seksuele minderheidsstatus en criminaliteit niet wordt verklaard door ongemeten familie factoren.

Conclusie

Het verband tussen seksuele minderheidsstatus en crimineel gedrag heeft een verschillende richting voor mannen en vrouwen en kan niet verklaard worden door familiefactoren. Het verklarende mechanisme achter de gevonden verbanden zal dan ook gezocht moeten worden

in factoren die doorgaans niet door familieleden gedeeld worden (i.e., niet-gedeelde omgevingsfactoren).

‘12 jaar in TBS, een kroniek’

Frank van Gemert

Voor een poging tot moord kreeg Jan in 2010 gevangenisstraf en tbs opgelegd. Ik kende hem al langer, maar ik werd er totaal door verrast. "Ik functioneer beter in de bajes", dat had hij me wel eens gezegd, maar nu had hij een stap genomen die hem daar zou brengen. Bewust stuurde hij aan op de tbs maatregel. Verbijstering en afschuw maakten langzaam plaats voor professionele interesse van de criminoloog die ik ben. Wat had hij gedaan en wat zouden voor hem de consequenties zijn?

In de twaalf jaar die volgden heb ik vastgelegd wat er met Jan gebeurde. Correspondentie bewaarde ik en als ik op bezoek ging of als we telefoneerden, maakte ik aantekeningen. Bijna alles is me door Jan verteld of ik heb het zelf gezien en meegemaakt. Het resultaat is een kroniek van het leven dat hij in deze periode leidde.

Het was moeilijk te begrijpen dat Jan detentie verkoos boven vrijheid. En bovendien, is tbs niet iets heel anders dan gevangenis? Ik ben geen psycholoog en mijn perspectief wijkt af van de professionele kijk van behandelaars in tbs klinieken. Ik zie Jan niet als een patiënt met stoornissen, maar als een man die zich beweegt op een specifiek podium met een specifiek publiek en gebruik maakt van wat hij kan en weet. Sommige gebeurtenissen doen de wenkbrauwen fronsen, maar de alledaagse besognes van een man in een tbs traject zijn vooral ook leerzaam.

Sessie 15: Beleid gericht op vrouwen als dader en slachtoffer van criminaliteit

13:00 - 14:30

Anne-Marie Slotboom

De laatste jaren is er mondjesmaat aandacht voor de ervaringen van en opvattingen over vrouwen in het strafrechtelijke domein, zowel over vrouwen als slachtoffer als over dader. Recent onderzoek op verschillende thema's laat zien dat het belangrijk is oog te hebben voor beleid waarin specifiek aandacht is voor een gendered perspectief, of in ieder geval een perspectief waarin aandacht voor (jonge) vrouwen. Zo komen in deze themasessie respectievelijk aan bod, 1) de rol die sekse/gender speelt in strafrechtelijke overwegingen van justitiële professionals, 2) een aanpak die gericht is op het vergroten van opvoedingsvaardigheden van (ex)gedetineerde vrouwen, en 3) onderzoek naar de relatie tussen het huidige beleid over geweld tegen vrouwen en de relatie met het fenomeen femicide. Drie onderwerpen die vragen oproepen over een gendered perspectief op (strafrechtelijke) beleid.

Een Betere Start? Effecten op lange termijn ten aanzien van opvoedondersteuning voor (ex-) gedetineerde moeders

Ankie Menting, Bram Orobio die Castro

Een substantieel deel van de vrouwelijke daders is moeder. Deze presentatie richt zich op Betere Start, opvoedondersteuning voor (ex-)gedetineerde moeders van jonge kinderen in de periode rondom ontslag uit detentie. Het doel van deze interventie is om de intergenerationele overdracht van antisociale gedragsproblemen te voorkomen. Uit eerder onderzoek bleek al dat deze interventie bewezen effectief is, maar nu zijn voor het eerst ook gunstige langetermijneffecten van de interventie aangetoond – tot maximaal 10 jaar na interventie. Deze resultaten suggereren dat het de deelnemende moeders lukt om aan een betere toekomst voor hun gezin te werken en dat Betere Start daarmee bijdraagt aan het doorbreken van de vicieuze cirkel van intergenerationele overdracht.

Besluitvorming in het (jeugd)strafrecht en de rol van sekse/gender bij strafrechtelijke overwegingen

Charlie Stoeldraaijers, Anne-Marie Slotboom

Vanuit de justitiële praktijk en beleid bestaan zorgen dat er te weinig zicht zou zijn op delinquente meisjes en jonge vrouwen. Om adequaat beleid te kunnen voeren gericht op meisjes die delicten plegen, is nader inzicht in deze dadergroep nodig. Deze presentatie gaat in op recent onderzoek naar de kenmerken en risicofactoren van delinquente meisjes en jongvolwassen vrouwen in algemene, politie- en justitiële populaties. Hiervoor zijn diverse bronnen en methoden gebruikt, namelijk een systematische literatuurstudie, zelfrapportagegegevens gekoppeld aan politieregistraties, interviews met 27 justitiële professionals en een rechtspraakanalyse. Deze presentatie gaat in op het kwalitatieve deel van het onderzoek, waarbij is onderzocht welke overwegingen spelen bij professionals ten aanzien van meisjes en jonge vrouwen betreffende de beslisvorming voor verdenking, vervolging en veroordeling. Uit de resultaten blijkt dat differentiële bejegening naar sekse als ongewenst wordt ervaren door professionals maar desondanks toch aanwezig lijkt te zijn. Dit heeft een aantal mogelijke verklaringen. Zo lijken meisjes en jongens te verschillen in delictgedrag, waardoor meisjes minder snel als verdachte in beeld kunnen komen bij de politie. Daarnaast zouden meisjes zich anders opstellen in contactmomenten met professionals, wat invloed heeft op hoe zij bejegend worden. Ook lijkt er nog steeds in een bepaalde mate sprake te zijn van een stereotype beeld van 'het delinquente meisje'. Deze seksedifferentiatie speelt volgens professionals echter geen grote rol in hun overwegingen. Er zou meer nadruk liggen op de

persoonlijke omstandigheden en leeftijd van verdachten. Op basis van de resultaten zijn een aantal aanbevelingen voor beleid en de praktijk geformuleerd.

Femicide: een terreinverkenning

Anouk Alberts, Martina Althoff

“Nederland heeft een femicideprobleem”, kopte tijdschrift *Oneworld* nog niet zo lang geleden. De afgelopen maanden wordt in Nederlandse media steeds vaker gebruik gemaakt van het begrip *femicide* om vrouwenmoord te beschrijven. Met betrekking tot Nederland gaan hierover verontrustende cijfers rond. Zo zou in Nederland iedere acht dagen een vrouw worden vermoord en zouden alleen Finland en Zweden het in Europa slechter doen qua aantallen femicide. De cijfers zijn aanleiding voor politici en maatschappelijke organisaties om op te roepen tot nieuw beleid over het fenomeen. Maar kan femicide wel worden beschouwd als een nieuw fenomeen waar specifiek nieuw beleid voor nodig is?

Aan de hand van een literatuurstudie doen wij een verkennend onderzoek naar de noodzakelijkheid van specifiek op femicide gericht beleid in Nederland. Dat begint met een verkenning van de definitie van het begrip femicide: wat wordt nu eigenlijk met deze term bedoeld? Op dit moment blijken diverse definities in omloop te zijn, wat vergelijken tussen landen moeilijk maakt. Een statistiek als ‘Nederland doet het slechter dan Finland en Zweden’ is daarentegen wel op een dergelijke vergelijking gebaseerd. Hoe dienen deze cijfers precies geïnterpreteerd te worden? Dat wellicht kanttekeningen kunnen worden geplaatst bij de definitie van en cijfers over femicide maakt de vraag naar beleid extra relevant: op welke veronderstellingen is het huidige beleid van Nederland omtrent geweld tegen vrouwen gebaseerd en hoe verhoudt zich dat tot de mogelijke implementatie van een – onduidelijk – begrip als femicide? Het onderzoek eindigt met een aanbeveling voor hoe Nederland in de toekomst dient om te gaan met ‘femicide’ in beleid.

Kritische reflectie

Janine Janssen

Sessie 16: Oorlog, extremisme en verzoening

13:00 - 14:30

Joris van Wijk

Angola's verzoeningsproces ontleed

Maarten van Munster, Joris van Wijk

Tussen 1975-2002 ging Angola gebukt onder een bijzonder gewelddadige burgeroorlog. Sinds het einde van deze oorlog is nauwelijks iets gedaan aan de verwerking ervan bijvoorbeeld door strafrechtelijke processen, waarheidsvinding of inclusieve vormen van herdenking. In 2019 leek dit te veranderen toen de overheid een verzoeningscommissie instelde met als taak bij te dragen aan nationale verzoening en slachtoffers van 'politieke conflicten' die plaatsvonden tijdens de burgeroorlog, te eren. Tijdens deze presentatie zal het werk van deze commissie worden besproken en geëvalueerd. In hoeverre draagt zij bij aan het verzoenen van de Angolezen en slaagt zij erin de slachtoffers passend te eren?

Oorlog, desertie en asiel: een complexe constellatie

Joris van Wijk, Maarten Bolhuis

Kort na de inval van Rusland in Oekraïne hebben verschillende commentatoren benadrukt dat westerse landen onderdak zouden moeten bieden aan deserterende Russische soldaten. De voordelen voor het Westen liggen voor de hand: desertie tast de Russische gevechtskracht en moraal aan en als deserteurs bereid zijn inlichtingen en bewijzen te delen, kan het de informatiepositie van Oekraïne en zijn NAVO-bondgenoten versterken en mogelijk bijdragen aan de vervolging van internationale misdaden. In deze presentatie maken we de balans op en bespreken we verschillende dilemma's die samenhangen met desertie en asiel: in hoeverre vindt desertie van Russische soldaten plaats, waar kunnen ze heen, en wordt hen wel asiel verleend?

A Systematic review of risk and protective factors in a female violent extremist population (EN)

Lys Van de Voorde

This presentation presents findings from a systematic review of risk and protective factors in female violent extremists. This review is part of Gaby Thijssen's (first author) dissertation on women involved in terrorism-related behavior and/or actions. Unlike research on male violent extremists, research addressing the contribution of women is scarce. Women are often portrayed as nonviolent and when involved in terrorist activities, they are usually assumed to be passive agents (e.g., jihadi brides). But to what extent is this a realistic interpretation? In this systematic review, we analyzed existing literature on personal and situational risk and protective factors in female violent extremists. Commonly identified risk factors include certain demographics, behavioral and mental health problems, personal and family problems, loss of significance, revenge, religious beliefs, meaning seeking, involvement of family members, forced involvement, gender inequality and group solidarity. Commonly identified protective factors include a prosocial environment, contentment with personal status, prosocial prospects, and negative experiences of involvement in terrorism. To effectively counter the threat of terrorism in women, it is crucial to understand different pathways towards radicalization and deradicalization. Further research is necessary into how and when these risk

and protective factors are relevant in the process of (de)radicalization. As the road to terrorism differs strongly in women over continents, so does the road to desistance. Effective, (gender-)specific deradicalization programs should be a focal point of attention for policymakers.

Side note: momenteel zijn we bezig met onderzoek naar de diverse 'pathways' naar radicalisering en terrorisme. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van een steekproef van 13 mannen en 13 vrouwen gehuisvest in de PI Vught. Co-auteurs Jelle Sijtsema, Erik Masthoff en Stefan Bogaerts zullen deze presentatie niet fysiek bijwonen.

Sessie 17: Ontwikkelingen in Criminologisch Onderwijs

13:00 - 14:30

Maartje Weerdesteijn

Het onderwijzen van een kritische blik op de kwaliteit en onafhankelijkheid van wetenschappelijk criminologisch onderzoek

Jessica Hill, Joke Harte

Hoe leren we studenten, in een maatschappij waarin we overladen worden met informatie, om degelijke wetenschappelijke kennis te herkennen en te onderscheiden van misinformatie en meningen? In twee van de vakken die wij geven doceren wij expliciet de rol van empirische wetenschap in het begrijpen en verklaren van maatschappelijke problemen zoals criminaliteit en het empirisch evalueren van interventies om deze problemen aan te pakken. We laten studenten daarbij zien dat wetenschappelijk onderzoek onder grote politieke en maatschappelijke druk kan staan en dat stakeholders belang kunnen hebben bij de inhoud van de uitkomsten. De media worden hierbij gebruikt maar hebben ook hun eigen belangen. Ook bespreken we het gevaar van online desinformatie. We wijzen studenten op het huidige toenemende wantrouwen ten aanzien van de wetenschap. Tegelijkertijd leren wij studenten over de beperkingen van empirisch wetenschappelijk onderzoek en stimuleren wij hen kritisch te kijken naar de kwaliteit. Daarbij komen onderwerpen als wetenschapsfraude en de subjectiviteit van wetenschap aan de orde, maar ook mechanismen, zoals open science-technieken, om problemen zoals fraude en publicatie bias aan te pakken. Het onderstrepen van het belang van wetenschappelijk onderzoek en het tegelijkertijd wijzen op de valkuilen en beperkingen is een lastig evenwicht. In deze presentatie bespreken we waarom we vinden dat deze onderwerpen in onze programma's moeten worden onderwezen en hoe wij dit aanpakken zonder daarbij onze persoonlijke mening door te laten schemeren. We hopen met het publiek in discussie te gaan over onze ervaringen met het vinden van de juiste balans tussen scepsis en vertrouwen in de wetenschap in ons onderwijs.

De leerlijn Professionele en Persoonlijke Identiteit (PPI) in de opleiding Criminologie

Jantien Stuifbergen, Laura Geelen

De leerlijn PPI is een nieuw, doorlopend traject dat iedere student Criminologie aan de Vu volgt. In groepsbijeenkomsten en individuele coaching gesprekken werken studenten, gesteund door hun leerlijncoach, aan hun persoonlijke en professionele ontwikkeling. Studenten worden gezien en gehoord in de leerlijn en krijgen de ruimte om te onderzoeken wie ze zijn, waar ze voor staan en hoe zij richting willen geven aan hun opleiding en hun tijd op de VU. Hierbij nemen we niet het curriculum van de opleiding als leidraad, maar zijn we veel meer gericht op de ontwikkeling van overstijgende competenties.

De leerlijn is gebaseerd op vier pijlers: binding, inzicht in het onderwijsprogramma, versterken van (studie)vaardigheden en voorbereiden op de toekomst. Deze pijlers zijn de basis voor het programma, wat in groepsbijeenkomsten en individuele gesprekken aan studenten wordt aangeboden. In de activiteiten van de leerlijn ligt de nadruk op onderwerpen die studenten helpen met het ontwikkelen van competenties die zij tijdens en na hun studieloopbaan nodig hebben in relatie tot hun studie Criminologie, hun tijd op de universiteit en hun latere werkveld. De voortgang wordt vastgelegd in een persoonlijk e-portfolio, wat inzichtelijk maakt hoe studenten (en alumni) zich gedurende en na de opleiding ontwikkelen op verschillende competenties. In deze presentatie bespreken we de achtergrond van PPI en geven we een inkijk in de opbouw en inhoud van het programma en de activerende werkvormen die zorgen voor een programma waarbij studenten veel meer zelfverantwoordelijkheid nemen voor hun ontwikkeling. Daarnaast bespreken we de ervaringen van studenten, de coaches en onze ervaringen met het implementeren van de leerlijn in de bachelor.

Negatieve emoties door het bestuderen van internationale misdrijven: Studenten, docenten en rolspanning

Maartje Weerdesteijn

Wanneer studenten internationale misdrijven zoals genocide, misdrijven tegen de menselijkheid en oorlogsmisdrijven bestuderen, kunnen zij negatieve emoties ervaren. Hierdoor kan het welzijn van de studenten en het leerproces negatief worden beïnvloed. Wanneer studenten deze emoties met docenten delen, kunnen docenten het gevoel krijgen dat zij meerdere sociale rollen tegelijkertijd moeten vervullen. De docenten ervaren dan rolspanning. Doormiddel van diepte interviews en een survey, zijn studenten en alumni van de *International Crimes, Conflict and Criminology Master's* gevraagd naar de mate waarin zij negatieve emoties ervaarden door het onderwerp van de studie. Daarnaast is aan de studenten gevraagd hoe zij hier mee om gingen en hoe de docent hen daar mee kan helpen. Studenten gaven aan dat ze het meeste hadden aan de hulp en steun van andere studenten

maar dat de docent dit proces kan faciliteren. De docent kan de studenten helpen door de emoties te normaliseren en bespreekbaar te maken waardoor studenten er voor elkaar kunnen zijn. Daarnaast kunnen docenten studenten helpen door middel van waarschuwingen voorafgaand aan zeer emotionele onderwerpen (*trigger warnings*), het expliciet maken van de reden waarom iets bestudeerd wordt en door het taboe op het krijgen van hulp te doorbreken. Deze concrete handvaten kunnen mogelijk het gevoel van rolspanning bij docenten verminderen, terwijl de student zich toch gesteund voelt.

Parallelsessies 3

Sessie 18: Psychiatrische problematiek in detentie

16:00 - 17:30

Joke Harte

Laagdrempelige hulp voor gedetineerden met veelvoorkomende psychische problemen

Mathilde van Oudenaren, Anke Witteveen, Anja Dirkzwager, Marit Sijbrandij

Psychische stoornissen komen vaak voor bij Nederlandse gedetineerden. Meer dan de gemiddelde Nederlander hebben ze bijvoorbeeld een veelvoorkomende psychische stoornis, zoals een depressie en/of angststoornis. In de gevangenis zijn verschillende soorten zorg aanwezig - van psycholoog tot psychiater. Helaas blijft de herkenning, behandeling en het hulpzoekgedrag van gedetineerden met veelvoorkomende psychische problemen achter. Redenen hiervoor zijn bijvoorbeeld stigma en een gebrek aan inrichtingsmedewerkers die zijn geschoold in herkenning en behandeling van deze klachten. Het doel van het PROSPER-project is om te onderzoeken of Problem Management Plus (PM+) een haalbare en aanvaardbare interventie kan zijn voor in de Nederlandse gevangenissen om deze veelvoorkomende psychische problemen te verminderen. PM+ is een psychologische interventie gebaseerd op cognitieve gedragstechnieken en is ontwikkeld door de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO). PM+ is schaalbaar: het betreft technieken die in vijf sessies aangeleerd worden door een PM+ helper, een getrainde niet-professionele hulpverlener. Eerder onderzoek naar PM+ in andere doelgroepen heeft aangetoond dat PM+ onder andere angst-, depressie- en traumaklachten kan verminderen. In de eerste fase van het onderzoek wordt PM+ contextueel aangepast aan de Nederlandse detentiesetting. Interviews met professionals en ex-gedetineerden geven input voor deze aanpassingen. Daarna, in fase twee, wordt in een pilot randomised controlled trial de interventie onderzocht (N=60). De derde fase omvat een procesevaluatie, waarbij kwalitatief en kwantitatieve onderzoekstechnieken gecombineerd worden. De eerste uitkomsten van fase 1 en design van overige fases zetten wij graag uiteen.

Psychopathologie en patronen van comorbiditeit binnen een steekproef van gedetineerden: een netwerkanalyse

Nora van Buitenen

Achtergrond

Comorbiditeit heeft ingrijpende implicaties voor de behandeling van forensisch psychiatrische patiënten. Echter, er is weinig bekend over de prevalentie en samenhang van comorbide psychische stoornissen bij justitiabelen.

Doel

Het presenteren van informatie over de prevalentie van psychische stoornissen en comorbiditeit bij gedetineerden en het onderzoeken van relaties tussen comorbide psychische stoornissen door middel van een netwerkanalyse.

Methoden

In deze cross-sectionele studie is gebruikt gemaakt van DSM-diagnoses van 5257 unieke mannelijke gedetineerden van de penitentiaire psychiatrische centra (PPC's) in Nederland. Het netwerkmodel van comorbide DSM-diagnoses werd geconstrueerd met behulp van regressiecoëfficiënten.

Resultaten

Schizofreniespectrum- en aan middelen gerelateerde stoornissen waren het meest voorkomend in deze steekproef (respectievelijk 56,7 en 43,1%). Meer dan de helft van alle patiënten werd gediagnosticeerd met een comorbide stoornis (56,9%). Uit de netwerkanalyse kwamen vijf groepen naar voren. Een groep die zich kenmerkt door overwegend middelengebruik, een groep gekenmerkt door impulsiviteit, een groep waarbij sprake is van slechte sociale vaardigheden, een groep bekend met disruptief gedrag en een groep met voornamelijk psychotische problematiek.

Conclusie

Comorbide psychische stoornissen kunnen, althans gedeeltelijk, worden beschreven als een onderling verbonden netwerk. Zowel onderliggende kenmerken, als directe invloeden van psychische stoornissen op elkaar, lijken de aanwezigheid van comorbiditeit te beïnvloeden. De resultaten kunnen bijdragen aan het begrip van een mogelijk causaal verband tussen psychopathologie en delinquent gedrag en aan de ontwikkeling van forensisch psychiatrische behandelprogramma's gericht op veelal samen voorkomende stoornissen.

Longitudinale verandering in dynamische risicofactoren tijdens het verblijf in een PPC

Jennifer Slootmaker, Joke Harte

Indien een gedetineerde vanwege ernstige psychiatrische problematiek niet op een reguliere afdeling kan verblijven, kan hij of zij geplaatst worden op een Penitentiair Psychiatrisch

Centrum (PPC). Het doel van het verblijf in een PPC is diagnostiek, stabilisering van de problematiek en verbetering van disfunctioneel gedrag. In het huidige onderzoek is de effectiviteit van het verblijf in een PPC onderzocht door te kijken of opname leidt tot een afname van waarneembaar disfunctioneel gedrag. Hiertoe is bepaald in welke mate scores op dynamische risicofactoren veranderen tijdens het verblijf. Ook is onderzocht welk type patiënten de meeste verandering laten zien. Voor een steekproef van 874 gedetineerden in het PPC werden scores op twee momenten op de risicofactoren van de Klinische subschaal van het instrument HKT-R vergeleken: zeven weken na opname (T1) en bij ontslag (T2). Verschilscores zijn onderzocht voor de totale steekproef en voor vijf diagnostische groepen afzonderlijk. De gehele populatie laat op geaggregeerd niveau een verbetering zien op de meeste risicofactoren. Ook op diagnostisch groepsniveau zijn verbeteringen te zien, met name voor de patiënten met een psychotische stoornis. Met behulp van een stepwise meervoudige lineaire regressieanalyse werd aangetoond dat de aanwezigheid van een psychotische stoornis en een langere verblijfsduur significante voorspellers zijn voor verbetering op de factor Psychotische symptomen. De resultaten laten zien dat een verblijf in een PPC effect heeft, met name voor patiënten gediagnosticeerd met een psychotische stoornis.

De psychopathologie en hulpverlenings-geschiedenis van beheersproblematische gedetineerden: een exploratieve studie

Ellen van der Vorst

Achtergrond

Nederlandse gedetineerden die extreem agressief zijn kunnen worden geplaatst in de hoog beveiligde afdeling voor beheersproblematische gedetineerden (BPG). Zij verblijven daar in een strikt regime totdat wordt ingeschat dat het gevaar is afgewend. Tot op heden is nog geen empirisch onderzoek verricht naar de achtergrond en problematiek van deze high-impact gedetineerden.

Doel

Het doel van deze studie was het exploreren van eventuele psychopathologie en de hulpverleningsgeschiedenis van BPG-gedetineerden.

Methode

Analyses zijn uitgevoerd op geanonimiseerde data over BPG-gedetineerden. Om de resultaten in perspectief te kunnen plaatsen, is door middel van matching op leeftijd en geboorteland een controlegroep samengesteld van gedetineerden die waren geplaatst binnen een penitentiair psychiatrisch centrum (PPC), resulterend in twee even grote groepen (n = 253).

Resultaten

Het merendeel (66%) van de BPG-gedetineerden was gediagnosticeerd met tenminste één stoornis, waarbij een persoonlijkheidsstoornis (41%) en een stoornis in middelengebruik (40%) het meest voorkwamen. Vergeleken met gedetineerden verblijvend op een PPC waren zij vaker gediagnosticeerd met ADHD, angststoornissen, gedragsstoornissen en

persoonlijkheidsstoornissen. BPG-gedetineerden hebben vaak eerdere hulpverlening ontvangen in een niet-strafrechtelijk kader (89%) of een strafrechtelijk kader (68%). Vergeleken met PPC-gedetineerden waren zij jonger tijdens hun eerste hulpverleningscontact.

Conclusie

BPG-gedetineerden kenmerken zich door een hoge prevalentie van psychopathologie, een uitgebreide en vroege start van hun hulpverleningsgeschiedenis en vertonen veel overeenkomsten met gedetineerden verblijvend op psychiatrische afdelingen. Implicaties en aanbevelingen voor aanvullend onderzoek, zorgbeleid, veiligheid en preventie worden uiteengezet.

Sessie 19: Detentie

16:00 - 17:30

Marco Stam

Systematisch literatuuronderzoek naar automutilatie in detentie

Lys Van de Voorde

Deze presentatie duidt de onderzoeksbevindingen uit systematisch literatuuronderzoek naar zelfverwondend gedrag in detentie. Studies tussen 2012 en oktober 2021 werden geraadpleegd volgens een systematisch stramien om de persoonlijke en situationele risicofactoren van 'intrapersoonlijk' geweld binnen de gevangenis muren in kaart te brengen. Wereldwijd hebben onderzoekers aangetoond dat zelfbeschadiging een toenemend probleem is in penitentiaire inrichtingen. Toch is er nog steeds een gebrek aan kennis over de risicofactoren van zelfbeschadiging in detentie. Er bestaan empirische studies die inconsistente resultaten opleveren en van wisselende kwaliteit zijn. Deze systematische review richt zich op verklaringen voor zelfbeschadiging in detentie vanuit een gevangenis sociologische invalshoek. Elf databanken werden gescreend in het Engels, Frans of Nederlands en er werd een thematische inhoudsanalyse uitgevoerd. Vier categorieën van persoonlijke risicofactoren werden gevonden: demografische variabelen, variabelen met betrekking tot mentale kwetsbaarheid en geschiedenis van zelfbeschadiging, variabelen van slachtofferschap en criminologische variabelen. Daarnaast werden drie categorieën van situationele risicofactoren vastgesteld: variabelen inzake bejegening, variabelen met betrekking tot sociale controle in detentie, en variabelen gekoppeld aan de detentiestatus en leefklimaat. Beleidsmakers in detentie zouden zich meer moeten richten op het aanbieden van therapieën en een gendersensitieve behandeling. Situationele verbeteringen, zoals technopreventie en implementatie van zinvolle dagbesteding, kunnen hieraan bijdragen.

Side note1: Vermits het onderzoek al een beetje gedateerd is, ben ik bereid om het zoekproces opnieuw uit te voeren van oktober 2021 tot heden. Op deze manier worden ook nieuwe studies geïnccludeerd in de review.

Side note2: In de toekomst zou ik graag onderzoek verrichten naar mogelijk zelfverwondend gedrag in "asylum seekers" in immigratiedetentiecentra. In het bijzonder zou ik aandacht

willen besteden aan de bijdrage van het leefklimaat (inrichting/design/bejegening van staf/status).

De effecten van detentieduur op recidive

Marco Stam, Hilde Wermink, Arjan Blokland, Jim Been

Achtergrond en doel

Overeenstemmend bewijs omtrent het effect van detentieduur op recidive is schaars, mede dankzij de empirische uitdagingen die voortkomen uit de veelheid aan (ongeobserveerde) factoren die zowel de straftoemeting als de kans om te recidiveren beïnvloeden. Deze studie poogt dit endogeniteitsprobleem te adresseren, om enige causale relatie tussen de verblijfsduur in detentie en crimineel gedrag na vrijlating te onderscheiden.

Methode: data en analyses

Deze studie gebruikt administratieve data over alle volwassen daders die in 2012 door een enkelvoudige kamer in Nederland zijn veroordeeld tot een korte gevangenisstraf (≤ 1 jaar). Middels instrumentele-variabele-analyse, exploiteren wij systematische verschillen in de voorkeur om langere straffen op te leggen tussen willekeurig toegewezen rechters. Aanvullend onderzoeken wij heterogeniteit van behandelingseffecten over daderkenmerken (leeftijd en detentiegeschiedenis), en recidivecategorieën (vermogens-, gewelds-, en overige delicten).

Resultaten en conclusie

Onze resultaten suggereren dat een toename in detentieduur het aantal gepleegde delicten na vrijlating significant reduceert. Wij vinden daarentegen geen robuust bewijs voor criminogene of preventieve effecten op de kans op recidive. De bevindingen van deze studie suggereren dat langere gevangenisstraffen een speciaal preventief effect uitoefenen op de recidivefrequentie, maar niet leiden tot het stopzetten van delinquent gedrag na vrijlating.

Leren over en met startende gevangenbewaarders: de meerwaarde van participerende observatie

Emilie Gossye

In 2019 voerde de Belgische Penitentiaire Wet belangrijke wijzigingen door in de opleiding, functiebeschrijving en organisatie van het werk van de Belgische gevangenisbewaarder. Deze introduceerde een gedifferentieerde beroepsrol voor gevangenisbewaarders, nu verdeeld in detentiebegeleiders en veiligheidsassistenten. Deze nieuwe rollen vereisen een nieuwe basisopleiding die de rekruten voorbereidt op een van deze functies.

De laatste tijd is er vanuit het academisch veld een toenemende belangstelling voor gevangenisbewaarders, maar tot op heden is er minder onderzoek naar hun opleiding en hoe

die hen voorbereidt op het werk. Deze nieuwe taken en een nieuw curriculum gaven de aanzet tot een studie van de basisopleiding van gevangenisbewaarders.

Deze studie richt zich daarom op hoe iemand gevangenisbewaarder wordt en op welke manier dat proces wordt beïnvloed door de basisopleiding. Kwalitatieve methoden bieden een effectieve manier om de complexiteit van deze dynamiek te vatten, en daarom werden participerende observaties georganiseerd doorheen het traject van de basisopleiding.

Deze methode biedt de onderzoeker inzicht in de voordelen en beperkingen van de training, zijn inhoud en context. Het vergt ook de bereidheid om gedurende een langere periode in een specifieke setting zowel te onderzoeken als onderzocht te worden. De onderzoeker participeerde bijvoorbeeld in de eerste weken van de basisopleiding, die binnen de gevangensmuren plaatsvond. Dit proces vereist dat deze kan omgaan met de emotionele, persoonlijke en interpersoonlijke weerklanken van het veld. Sommige worden ervaren samen met de rekruten, anderen zijn uitsluitend voor de onderzoeker.

Deze presentatie zal ingaan op enkele voorlopige resultaten en de methodologie van participerende observatie, de grenzen en de troeven daarvan in een context waarin onderzoekers zelden de tijd en ruimte krijgen om met en via gevangenisbewaarders van morgen de job beter te leren begrijpen.

Rood of groen? Promoveren en degraderen in de Nederlandse gevangenis

Lorenz Pardon

Achtergrond

Beyens en Boone (2013, p.197) stelden zich tijdens hun onderzoek al de vraag wat de mogelijke gevolgen zouden kunnen zijn van een ver doorgevoerd systeem van Promoveren en Degraderen in de gevangensissen voor de werkwijze van PIWers. Door het verder centraal plaatsen van het gedrag van gedetineerden tijdens detentie is de nadruk meer komen liggen op toekomstige doelstellingen. Hierdoor lijkt datgene waar PIWers zo voor gewaardeerd worden door gedetineerden, nl. het werken in de onmiddellijkheid op een menswaardige en gelijkwaardige manier (Liebling et al., 2020), ondergeschikt te worden gemaakt aan toekomstige doelstellingen. Wat betekent dit spanningsveld voor het dagelijkse werk van de PIW'er? Dit werpt de vraag op of datgene waar PIWers goed in blijken te zijn, nl. werken in het 'hier en nu', het steeds groter wordende belang van toekomstige doelen elkaar niet in de weg staan.

Methode

Vanuit een etnografische benadering werden er gedurende 3,5 maanden observaties uitgevoerd op zowel HvB- als gevangenisafdelingen in één penitentiare inrichting en 19 diepte-interviews afgenomen bij PIWers.

Conclusie

PIWers binnen deze inrichting geven aan dat hun functie en het contact met gedetineerden niet alleen sinds de invoering van promoveren en degraderen is veranderd, maar ook door de wijze waarop het multidisciplinair overleg binnen de inrichting wordt georganiseerd.

Sessie 20: The positive and negative role of social relationships and offender convergence settings in shaping the creation, evolution and decision process of deviant online communities

16:00 - 17:30

Marco Romagna

Understanding cyberattackers' target selection on a hacker forum: Two field experiments (EN)

Danielle Stibbe, Stijn Ruiter, Wouter Steenbeek

Unauthorized access to online accounts, also known as account hijacking, is a significant security concern for account holders, yet it remains unclear how cyberattackers select their targets. Theory suggests that risk and reward perception may influence target selection, but empirical evidence is lacking in the context of cybercrime. To address this, we designed two experiments leaking account credentials on a hacker forum while manipulating the accompanying messages to vary in risk and reward implication. In the first study, we leaked credentials for honey Gmail accounts in our control while manipulating the implication of reward in these accounts. Our results showed that accounts with a higher implied reward experienced more attempted accesses, but the added effort of a second-factor authentication process interfered with the completion of the crime. These results underscore the importance of investigating earlier stages of target selection. To address this gap, we conduct a follow-up experiment examining interactions with account hijacking targets at the hacker forum prior to the hijacking attempt. This second experiment focused on the effects of risk and reward implications on the popularity of a post advertising account credentials for further exploitation. Our research offers insights into the factors that influence target selection in cybercrime and the relevance of criminological theories.

Origins and growth of hacktivists networks and the importance of hacking (EN)

Marco Romagna, Rutger Leukfeldt

Hactivism is a complex phenomenon made of people who promote ideologically-motivated agendas, using hacking techniques on the Internet. This presentation shows the findings of a 5-year research project, and it is based on 34 semi-structured interviews with 21 hacktivist networks. Little is known about how hacktivists meet, create their networks and cooperate.

And even less clear is the role played by their knowledge of hacking and their ideologies in shaping and developing these networks. Using the social opportunity structures framework, the presentation discusses 3 points: a) how these hacktivist networks fit in existing classifications of growth and development of cybercriminal networks; b) how they are created and how they evolve; c) how the recruitment processes of new members look like. The core of the analysis is mainly focused on the role played by online/offline social relationships and offender convergence settings. We found that there are relevant differences among the networks, with a major role played by online convergence settings and online social relationships. Moreover, we discovered that there are three main paths for recruiting new members and that hacking skills seem to play a more important role than ideology when deciding whether to accept new candidates. The differences with relevant literature, particularly on the classification of hacktivist networks, suggest the need for future research in the field.

Origin, growth, and structure of (cyber)criminal youth networks in a digitizing society (EN)

Joeri Loggen, Asier Moneva, Rutger Leukfeldt

In recent years, criminal youth groups have become less and less of a presence in public spaces. It is suspected that they have shifted their activities from traditional crime to cybercrime. An effective approach in tackling these cybercriminal youth networks requires knowledge of both the characteristics of these networks, as well as the characteristics of their members. However, this knowledge is still lacking. This study therefore aims to gain a better picture of: 1) the origin, growth and structure of cybercriminal youth networks; and 2) the demographics and criminal careers of individual network members. This was accomplished by interviewing practitioners involved in tackling cybercriminal youth networks, such as police, youth workers, compulsory education officers, and municipal employees, case reconstructions, and an analysis of police data. The results show that cybercriminal youth networks are mostly involved in cyberfraud and can be divided into two categories: networks that have made the transition from traditional crime to cybercrime, and networks specifically focused on cybercrime. Thereby, a clear intertwining between cyber- and traditional crime can be seen. Furthermore, these networks seem fluid and to a lesser extent hierarchical. In addition, offline social ties still seem to play an important role in their origin and growth. Individual network members also show many similarities with juveniles involved in traditional crime. In conclusion, there seems to be an overlap in characteristics between both cybercriminal and traditional criminal youth networks, as well as their members. This raises the possibility that existing interventions aimed at traditional youth networks and their members could potentially also be applied to youth networks involved in cybercrime.

Online Communities for Child-Attracted Persons as Informal Mental Health Care: Exploring Self-Reported Wellbeing Outcomes (EN)

Luuk Bekkers, Rutger Leukfeldt, Tom Holt

Online support communities are gaining attention among child-attracted persons (CAPs). Though research has largely focused on the negative consequences these environments create for potential offending, they may also provide a beneficial alternative to more formal treatment settings. To assess the utility for clinical and therapeutic purposes, this analysis focused on subcultural dynamics to examine self-reported wellbeing outcomes of participation in a Dutch forum for CAPs. A total of 15 semi-structured interviews were conducted with moderators, members and mental health professionals involved in the community. Thematic analyses demonstrated that by means of informal social control, bonds of trust and social relational education, the network aims to regulate the behavior and enhance the wellbeing of its marginalized participants. Key outcomes include a decreased sense of loneliness and better coping with stigma, to the point that participants experience less suicidal thoughts. Association with prosocial peers also helps to set moral boundaries regarding behavior towards children, although we cannot fully rule out potential adverse influences. Online support networks offer a stepping stone to professional care that fits individual needs of CAPs, while also providing an informal environment that overcomes limitations of physical therapy and that extends principles of existing prevention and desistance approaches.

Sessie 21: Social Harm in de Vreemdelingenketen

16:00 - 17:30

Mieke Kox

In deze themasessie worden de schadelijke kanten van het huidige vreemdelingenbeleid in belicht aan de hand van verschillende kwalitatieve onderzoeken die in Nederland, België en Griekenland zijn uitgevoerd. Abdessamad Bouabid (EUR) belicht de geweldservaringen van alleenstaande minderjarige vluchtelingen in de overheidsopvang in Nederland. Lars Breuls en Laure Deschuyteneer (VUB) bespreken de wijze waarop vreemdelingen die ter fine van uitzetting in bewaring verblijven op zoek gaan naar ervaren rechtvaardigheid. Jill Stigter (EUR) vertelt over de schadelijke gevolgen die migranten in Griekenland ervaren ten gevolge van het Griekse en Europese vreemdelingenbeleid. Mieke Kox (EUR) gaat tot slot in op de wijze waarop onrechtmatig verblijvende vreemdelingen het recht in Nederland ervaren en gebruiken om zo de macht en onmacht van het recht te laten zien. De sessie biedt zo inzicht in de sociale schade in de vreemdelingenketen.

Van persoonlijk naar structureel geweld. Een onderzoek naar de geweldservaringen van alleenstaande minderjarige vluchtelingen in overheidsopvang in Nederland

Abdessamad Bouabid

Sinds de jaren negentig ontvangt de Nederlandse regering op grote schaal alleenstaande minderjarige vreemdelingen (AMV's) die om verschillende redenen hun herkomstland zijn ontvlucht. In dit onderzoek hebben we de ervaringen, en met name de ervaringen van geweld, van deze groep kinderen in verschillende vormen van overheidsopvang in Nederland vanaf de jaren negentig onderzocht. De dataverzameling bestaat enerzijds uit een kwalitatieve documentanalyse van beleidsdocumenten, onderzoeksrapporten, jaarverslagen, een kwantitatieve en kwalitatieve analyse van incidentregistraties en -rapporten, en anderzijds uit uitgebreide kwalitatieve interviews met 41 (voormalige) AMV's en 45 professionals die werkzaam zijn in het veld van AMV's, aangevuld met verschillende observaties in zowel grootschalige (meer dan 20 bewoners) als kleinschalige opvangmodaliteiten (20 bewoners of minder). Uit de resultaten blijkt dat drie factoren een belangrijke rol spelen bij deze geweldservaringen: het Nederlandse migratierecht, het asielopvangsysteem en de bijzondere migratieachtergrond van de AMV's. Deze factoren veroorzaken samen niet alleen persoonlijk geweld (geweld tussen individuen), maar creëren samen een context waarin structureel geweld wordt uitgeoefend.

“Het is een schijnprocedure”: hoe vreemdelingenrechtelijke procedures de zoektocht naar rechtvaardigheid van opgesloten personen in vreemdelingendetentie bemoeilijken

Lars Breuls, Laure Deschuyteneer

Doel

Het bestuderen van de legitimiteit van strafrechtelijke interventies kent een lange traditie binnen de criminologie. In politiestudies wordt bijvoorbeeld het belang van procedurele rechtvaardigheid sterk in de verf gezet. Recenter worden tevens praktijken van migratiecontrole bestudeerd. Al snel blijkt dat de legitimiteit van instituties van migratiecontrole sterk gecontesteerd wordt, in het bijzonder door zij die onderworpen worden aan een (gedwongen) terugkeerprocedure. Opvallend is echter dat vooral de legitimiteit van de uitkomsten van de vreemdelingenrechtelijke procedures in vraag wordt gesteld (cf. uitkomstrechtvaardigheid). Deze opvallende vaststelling wordt diepgaander geanalyseerd in deze presentatie.

Methode

Enerzijds doen we beroep op de resultaten uit een etnografisch onderzoek uitgevoerd in drie vreemdelingendetentiecentra. Tijdens het veldwerk werden onder meer 68 semigestructureerde interviews gevoerd met opgesloten personen. Anderzijds doen we beroep op een analyse van de rechtspraak van de Belgische Raad voor Vreemdelingenbetwistingen. De arresten geveld in het kader van beroepsprocedures tegen beslissingen tot beëindiging van verblijf werden bestudeerd voor de jaren 2021-2022.

Resultaten

Beslissingen inzake (gedwongen) terugkeer zijn ‘high-stakes’-beslissingen, wat verklaart waarom opgesloten personen in vreemdelingendetentie vooral de focus op de ervaren onrechtvaardigheid van de uitkomst van vreemdelingenrechtelijke procedures leggen. Bovendien vindt de procedure vooral op afstand plaats en/of hebben opgesloten personen het gevoel dat hun verhaal niet in rekening wordt gebracht. Dit kan gerelateerd worden aan de aard van administratiefrechtelijke procedures. Zo beschikt de rechterlijke beroepsinstantie in België zelden over volle rechtsmacht, waardoor een inhoudelijke herbeoordeling van een dossier/verhaal achterwege blijft. Frustraties en gevoelens van illegitimiteit bij opgesloten personen worden zo enkel maar versterkt.

“We just want to live a life in dignity” – De ervaringen met de schadelijke gevolgen van het EU en Grieks migratiebeleid

Jill Stigter

Gedurende dit tweejarige onderzoeksproject voor mijn masterscriptie heb ik onderzoek gedaan naar de ervaringen van *people-on-the-move* met de schadelijke gevolgen van het EU en Grieks migratiebeleid. Ik heb dit onderwerp benaderd vanuit een narratieve victimologische en zemiologische hoek en ik heb vier maanden etnografisch veldwerk verricht in Thessaloniki, Griekenland, waar ik door mijn onderzoeksparticipanten ben meegenomen op verschillende *narrative journeys*. Ik heb 18 interviews afgenomen en informele gesprekken gevoerd met de mensen die het gemeenschapscentrum bezochten van de humanitaire organisatie waar ik vrijwilligerswerk verrichtte. Door middel van *storytelling* hebben mijn participanten hun ervaringen gedeeld met geweld aan de grens, *pushbacks*, (gebrek aan) toegang tot de asielprocedure, hun leven als ongedocumenteerde en detentie. Op basis van mijn etnografische observaties en gesprekken heb ik geprobeerd een brug te slaan tussen de meer abstracte context van het EU en Grieks migratiebeleid en de schade die dit beleid op microniveau veroorzaakt voor *people-on-the-move*. Daarnaast heb ik binnen het veld van *border zemiology* twee nieuwe vormen van schade geïdentificeerd met behulp van de verhalen die met mij zijn gedeeld tijdens mijn veldwerk. Tot slot heb ik in mijn scriptie een *counternarrative* gecreëerd tegen het dominante discours rondom *people-on-the-move* en migratie.

“Ik ben zo moe van het recht!” Het legal consciousness van onrechtmatig verblijvende vreemdelingen nader begrepen

Mieke Kox

Onderzoek laat zien dat vreemdelingen zonder legale verblijfsstatus het recht op verschillende manieren gebruiken om hun precaire situatie te verbeteren. Dit roept de vraag op hoe de gedachten van deze vreemdelingen over en hun interactie met het recht te begrijpen en verklaren. Deze vraag is nog niet beantwoord omdat – uitzonderingen daargelaten – de meeste onderzoeken zich richten op een bepaalde interactie met het recht, een bepaald moment in de tijd of een bepaalde groep onrechtmatige vreemdelingen. In deze presentatie beoog ik het legal consciousness van onrechtmatig verblijvende vreemdelingen – hun gedachten over en interactie met het recht (Chua en Engel, 2019) – te beschrijven om zo een beter beeld te krijgen van de instrumentele en constitutieve werking van het recht voor deze groep. De presentatie is gebaseerd op etnografisch veldwerk onder 105 migranten die onrechtmatig in Nederland (hebben) verbleven die ik gedurende langere tijd heb gevolgd en herhaaldelijk heb gesproken. De resultaten van dit veldwerk bieden inzicht in twee legal consciousness processen die van elkaar verschillen wat betreft nabijheid en verwachtingen van vreemdelingen van het recht. In beide processen komt zowel de macht als de onmacht van het recht in de context van onrechtmatig verblijf naar voren. Dit roept de vraag op over de werking van het recht voor onrechtmatig verblijvende vreemdelingen, temeer vanwege het geweld dat het huidige vreemdelingenrecht wordt verondersteld te genereren.

Sessie 22: Extremisme: nieuwe ontwikkelingen anno 2023

16:00 - 17:30

Lisette Dirksen

Whose side are you on? Emotional labour en reflexiviteit bij veldwerk naar extremisme

Fiore Geelhoed, Joel Busher, Lea Masse, Lana de Pelecijn

Achtergrond en doel

Met de toename van wetenschappelijke literatuur over het begrijpen en beheersen van extremisme, is er een toename waarneembaar in methodologische literatuur over deze thema's. Deze literatuur biedt niet alleen waardevolle informatie over het ontwerp van extremismeonderzoek, maar behandelt ook steeds vaker verschillende praktische kwesties, zoals het toegang krijgen tot moeilijk bereikbare groepen, het opbouwen van vertrouwen en strategieën voor effectief interviewen. Toch zijn er nog methodologische kwesties die relatief weinig aandacht krijgen. Een van die kwesties betreft de persoonlijke uitdagingen die kwalitatief onderzoek, en in het bijzonder veldwerk, op de langere termijn voor onderzoekers

vormt. In dit artikel dragen we bij aan de reeds gestarte discussie over deze persoonlijke uitdagingen door onze eigen ervaringen met het houden van interviews en het uitvoeren van langdurig veldwerk in verschillende radicale of extremistische milieus te delen.

Methode

Deze bijdrage is gebaseerd op ervaringen die de auteurs opdeden tijdens verschillende kwalitatieve onderzoeken naar islamistisch extremisme en rechts-extremisme in Nederland, België en het Verenigd Koninkrijk in diverse perioden tussen 2005 en 2023. De onderzoeksmethoden variëren van diepte-interviews met gedetineerden tot de analyse van online discussies, het bijwonen van demonstraties van rechts-extremisten en het volgen van lessen in 'verdachte' moskeeën.

Resultaten en conclusie

In onze bijdrage signaleren wij verschillende uitdagingen waarvoor een kwalitatieve onderzoeker zich gesteld ziet op het gebied van een gevoelig en intens onderwerp als extremisme. Deze uitdagingen betreffen de fase van het winnen van vertrouwen, de ambiguïteit in de relatie met onderzoeksparticipanten in termen van 'otherness' en 'closeness' en de reacties van buitenstaanders op het onderzoek. Vervolgens staan wij stil bij hoe gevoelens van ongemak volgens ons als reflexief instrument zijn in te zetten en daarmee niet weggestopt, maar omarmd moeten worden.

Kinderbeschermingsmaatregelen ter preventie van intergenerationele overdracht van extremistische ideologieën

Lisette Dirksen, Nadia Ismaili, Elanie Rodermond, Catrien Bijleveld, Masha Antokolskaia

Recentelijk is er een toename van zogenaamde "radicaliseringszaken", zaken waarin de mogelijke impact van een extremistische ideologie van ouders op hun kinderen centraal staat en waarin wordt onderzocht of er kinderbeschermingsmaatregelen nodig zijn om schade aan de kinderen te voorkomen. Er is echter nog veel onduidelijk in termen van mogelijke schade van extremistische ideologieën voor het kind en intergenerationele overdracht van het gedachtengoed. Dit betekent dat rechters beslissingen moeten nemen zonder veel houvast of solide bewijs over de mogelijke schadelijke gevolgen van het opgroeien bij ouders die een bepaalde ideologie aanhangen, noch over de mogelijke overdracht van de ideologie en de gevolgen daarvan. Het huidige onderzoek brengt de overwegingen van rechters in dit soort zaken in kaart. In dit onderzoek is er gebruik gemaakt van een rechtspraakanalyse waarbij openbare zaken op rechtspraak.nl zijn geanalyseerd in de context van internationale mensenrechten, beleid en literatuur. De voorlopige resultaten van het onderzoek wijzen op verschillende factoren die worden meegenomen in de afweging of een kinderbeschermingsmaatregel, en welke, noodzakelijk is. Dergelijke factoren kunnen bijvoorbeeld het uitreizen naar Syrië (aansluiten bij IS) zijn, het van school houden van kinderen en het weigeren van medische behandeling. De resultaten zullen worden besproken

in het licht van onderzoeken naar intergenerationele overdracht van gewelddadige extremistische ideologieën.

Ideologische duidingen in de praktijk: Kwaliteit, toezicht en beroepsmogelijkheden

Elanie Rodermond, Charlie Stoeldraaijers, Tasniem Anwar, Nadia Ismaili, Rik Peels

In de persoonsgerichte aanpak, detentieketen, jeugdbeschermingsketen en strafrechtketen worden regelmatig ideologische duidingen uitgevoerd wanneer er zorgen over radicalisering en/of extremisme bestaan. Deze duidingen kunnen vergaande gevolgen hebben voor de betrokkenen, en dienen derhalve zorgvuldig tot stand te komen. Tot op heden is echter onduidelijk hoe deze duidingsprocessen verlopen, en waar mogelijkheden ter verbetering liggen. Deze presentatie gaat in op recent onderzoek naar de totstandkoming en kwaliteit van, het toezicht op, en beroepsmogelijkheden tegen ideologische duidingen in de vier bovengenoemde ketens. Hiervoor zijn verschillende methoden gebruikt, namelijk een verkennende literatuurstudie, een rechtspraakanalyse, twee expertmeetings en interviews met 37 professionals werkzaam in de ketens. Uit de resultaten komen verschillende best practices naar voren, maar tevens diverse knelpunten. Op basis van de resultaten wordt een aantal concrete aanbevelingen voor beleid en de praktijk geformuleerd, en tevens wordt op de resultaten gereflecteerd in het licht van eerder wetenschappelijk werk en relevante theorieën.

Het bestrijden van radicalisering: risico's en mogelijkheden voor een preventieve aanpak

Collin Hoogeveen

De literatuur over risicofactoren bij radicalisering is schier eindeloos en groeiend. Maar hoe bepaal je nu als gemeente samen met politie en andere lokale partners wie wel en wie niet wordt opgenomen in een persoonsgerichte aanpak (pga)? Wat is nodig om na een jarenlange aanpak over te gaan tot het afsluiten van een casus. En hoe weeg je hierbij de verschillende risico's? Bureau Alpha verrichtte de afgelopen vijf jaar (vaak samen met DSP Groep) onderzoek naar deze vraagstukken, steeds door concrete casuïstiek met de lokale partners te evalueren. In deze evaluaties is veel geleerd over het proces van weging en duiding, maar eveneens over de aanpak. Want wat leveren interventies gericht op het achterhalen van ideologische denkbeelden eigenlijk op? En wat is de effectiviteit van verschillende interventies gericht op de leefgebieden van personen in de pga radicalisering? Het inrichten en vastleggen van een zorgvuldig werkproces en adequate dossiervorming wordt met de binnenkort in te stellen nieuwe Wet gegevensverwerking persoonsgerichte aanpak radicalisering en terroristische

activiteiten^[1] des te belangrijker. Hoe kunnen wetenschappelijke inzichten hierbij worden gebruikt?

Een grote terroristische aanslag bleef Nederland tot dusverre bespaard. In deze congresbijdrage enkele antwoorden op de vraag wat er goed gaat in de pga radicalisering en wat we uit praktijkgerichte onderzoeken op dit thema kunnen leren.

^[1] Alle informatie over deze wet is hier te vinden:
<https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/wetsvoorstellen/detail?cfg=wetsvoorsteldetails&qry=wetsvoorstel%3A36225>

Sessie 23: Justitiële beslissingen

16:00 - 17:30

Roosmarijn van Es

De rol van pro Justitia-rapportage bij rechterlijke beslissingen: Een kwalitatieve studie

Roosmarijn van Es, Janne van Doorn, Maarten Kunst, Jan de Keijser

Doel

Een pro Justitia (PJ)-rapportage is bedoeld om de rechter te informeren over de aanwezigheid van psychische stoornissen bij verdachten. Tevens bevat een PJ-rapportage conclusies over toerekenbaarheid, recidiverisico en adviezen voor strafrechtelijke maatregelen. Deze informatie is relevant voor beslissingen over toerekenbaarheid en bij de straftoemeting. Ondanks dat PJ-rapportages regelmatig voorkomen in ernstige strafzaken, is nog weinig (empirisch) bekend over de rol van deze rapportage bij verschillende beslissingen die de strafrechter dient te nemen. Daarbij is ook weinig aandacht voor mogelijk ongewenste effecten van informatie in een PJ-rapportage bij beslissingen waarvoor deze informatie niet bedoeld is, zoals bij de bewijsbeslissing. Het doel van deze studie was dan ook om na te gaan op welke manier strafrechters in Nederland informatie in een PJ-rapportage gebruiken in de beslissingen die zij nemen. Daarbij is specifiek gekeken naar beslissingen over bewijs, en over straffen en maatregelen.

Methode

In 5 (digitale) focusgroepen is gesproken met 17 strafrechters en raadsheren. Met behulp van thematische analyse zijn thema's onderscheiden over informatiebronnen in zaken met een PJ-rapportage, de informatiebehoefte van rechters, en het gebruik van deze informatie in specifieke beslissingen.

Resultaten

De resultaten laten zien dat rechters PJ-rapportages als een belangrijke bron van informatie beschouwen. Adviezen over toerekenbaarheid zijn vooral belangrijk bij het bepalen van de strafduur, terwijl informatie over recidiverisico vooral relevant is bij beslissingen over (behandel)maatregelen, zoals tbs. Ondanks dat informatie in een PJ-rapportage veelal niet

bewust wordt gebruikt bij de bewijsbeslissing, konden rechters niet uitsluiten dat dit onbewust toch een rol kon spelen.

Schulden en boetes. Inzicht in de financiële situatie en strafoplegging van veroordeelde personen in Nederland

Rosa Koenraadt, Pauline Schuyt

Achtergrond

Jaarlijks krijgen duizenden mensen in Nederland een boete opgelegd. Voor personen met financiële problemen kan een boete echter zwaarder wegen dan voor mensen met voldoende draagkracht. De rechter dient bij de boeteoplegging dan ook rekening te houden met de financiële draagkracht van een veroordeelde. Tot op heden bestaan er echter nauwelijks inzichten in de financiële situatie ten tijde van de strafoplegging. In deze studie wordt onderzocht wat de geregistreerde financiële situatie is van veroordeelde personen in Nederland en in hoeverre het Openbaar Ministerie (OM) en de rechtbank aan mensen met een lagere draagkracht andere straffen opleggen.

Methode

In dit onderzoek gebruiken we registerdata van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) over alle afgedane zaken door het OM en de rechtbank op persoonsniveau gekoppeld aan problematische schulden, inkomen en vermogen, waarmee de financiële situatie van alle veroordeelde personen in Nederland in kaart is gebracht. Aan de hand van regressieanalyses is nagegaan in hoeverre het OM en de rechtbank bij veroordeelde personen met een lagere draagkracht tot een andere strafoplegging komen.

Resultaten en conclusie

Uit de resultaten blijkt dat schuldenproblematiek veelvuldig voorkomt en dat mensen met minder draagkracht andere straffen opgelegd krijgen dan mensen met meer draagkracht. Veroordeelde personen met minder draagkracht krijgen lagere en minder vaak boetes opgelegd, maar juist vaker een gevangenisstraf. De resultaten van dit onderzoek kunnen bijdragen aan het bredere debat over concretisering van het draagkrachtbeginsel en de maatschappelijke en politieke discussie over de rol van de overheid in de strijd tegen én als oorzaak van de toename van het aantal mensen met financiële problematiek.

Het openbaar ministerie als buitengerechtelijke rechter? Een verkennend onderzoek over besluitvorming van parketmagistraten en -juristen in België

Marlies Heirstrate

Doel

Binnen het Belgische strafrechtelijk systeem is het openbaar ministerie een centrale actor omdat zij over het vervolgingsmonopolie beschikken. De Belgische jaarstatistieken tonen aan dat het openbaar ministerie over een ruime discretionaire bevoegdheid beschikt, aangezien van de 621.717 afgesloten zaken in 2021 er slechts 6,65% rechtstreeks werden gedagvaard. 54,96% van de zaken werd geseponneerd. In de overige gevallen (38,39%) werd geopteerd voor een vorm van buitengerechtelijke afhandeling (Openbaar ministerie, 2021). In deze presentatie wordt ingegaan op hoe de discretionaire ruimte op het niveau van het openbaar ministerie wordt ingevuld aan de hand van een verkennend onderzoek naar de afhandeling van één specifieke misdrijfcategorie, namelijk diefstal.

Methodologie

Er werd een eerste analyse gemaakt van de beleidsdocumenten en de door het openbaar ministerie opgestelde statistieken. Vervolgens werden negen diepte-interviews afgenomen met parketmagistraten en -juristen over hun werk- en beslissingspraktijken inzake één specifieke misdrijfcategorie, namelijk diefstal.

Resultaten/conclusie

We zien hoe nationaal beleid en nationale richtlijnen verschillend vertaald worden afhankelijk van de regionale context en prioriteiten. Dit leidt tot verschillende beslissingspraktijken tussen lokale parketten, die in de presentatie diepgaander worden toegelicht. Ook wordt duidelijk dat parketmagistraten en -juristen *street-level bureaucrats* blijven, met individuele voorkeuren en dus verschillende manieren waarop zij hun discretionaire beslissingsruimte invullen.

Sessie 24: Screening, opsporing en handhaving

16:00 - 17:30

Ard Barends

Pre-employmentscreening in Nederland: een kwalitatief onderzoek naar instrumenten voor het beoordelen van integriteit

Ard Barends, Elina van 't Zand

Achtergrond en doel

Door de 'preventive turn' en responsabilisering van werkgevers in het voorkomen van risico's is een organisch ontwikkeld publiek-privaat screeningslandschap ontstaan. Publieke en commerciële screeners evenals werkgevers hanteren een breed assortiment aan screeningsinstrumenten, zoals antecedentenonderzoek, integriteitstesten en open bronnenonderzoek. Bedoelde gevolgen van integriteitsscreenings in sollicitatieprocedures zijn voorkoming van criminaliteit, echter zijn er ook onbedoelde bijkomende gevolgen met een grote maatschappelijke impact. Deze kunnen ongelijkheid versterken en niet alleen tot onbedoelde kosten voor werkgevers leiden (bv. geschikte kandidaten op voorhand uitsluiten), maar ook tot kosten voor de gehele samenleving (bv. onsuccesvolle re-integratie). Aangezien integriteitsscreening in sollicitatieprocedures wereldwijd groeit worden deze gevolgen

alsmaar groter. Wie zijn deze screeners, middels welke instrumenten beoordelen zij integriteitsrisico's, welke belangen wegen zij mee en hoe waarderen zij de uitkomsten?

Methoden

Dit onderzoek biedt een eerste gestructureerd overzicht van het Nederlandse screeningslandschap. Tevens biedt het inzicht in de inzet en uitvoering van screening door middel van diepte-interviews met publieke en commerciële screeningsorganisaties, evenals met werkgevers.

Resultaten en conclusie

De bevindingen creëren diepgaand inzicht in de normatieve en praktische implicaties van de huidige 'fuzzy' screeningspraktijk, waarin het ontbreekt aan systematiek en consistentie en zicht op bedoelde en onbedoelde gevolgen en de balans daartussen.

Het herkennen en verhoren van verdachten met een licht verstandelijke beperking in het politieverhoor

Robin Kranendonk

Een groot deel van valse bekentenissen of onjuiste verklaringen in politieverhoren wordt afgelegd door verdachten met een licht verstandelijke beperking (LVB). Deze kwetsbare groep is oververtegenwoordigd in de strafrechtketen, maar wordt in de praktijk vaak niet herkend. Bepaalde verhoortechnieken kunnen de accuraatheid en hoeveelheid van informatie in verklaringen van LVB verdachten beïnvloeden, mede vanwege hun gevoeligheid voor opstandig, suggestibel en compliant gedrag. Er is nog weinig bekend over het detecteren van een LVB in verhoorsituaties en over de invloed van verhoortechnieken op de verklaringen van deze groep. Kennis hierover draagt bij aan de optimalisatie van het politieverhoor van LVB verdachten en aan de efficiëntie van het opsporingsproces.

In dit onderzoek wordt kennis, opgedaan aan de hand van interviews met deskundigen op het gebied van LVB en/of verhoor, gekoppeld aan de Nederlandse verhoorpraktijk. Aan de hand van de analyse van 92 politieverhoren is onderzocht in hoeverre verhoorders investeren in het herkennen van LVB gedurende het politieverhoor, welke risicovolle en geschikte verhoortechnieken zij gebruiken om zaakgerichte informatie te verkrijgen en hoe deze technieken de inhoud van verklaringen van verdachten met (vermoedelijke) LVB beïnvloeden. Resultaten laten onder meer zien dat vragen in het persoonsgerichte verhoor niet altijd leiden tot (h)erkenning van een LVB, vooral bij gebrek aan educatie in het verhoren van kwetsbare verdachten. Verhoorders maken in bepaalde situaties gebruik van risicovolle technieken, al is dit soms met goedbedoelde redenen. Maatwerk is essentieel bij het verkrijgen van accurate informatie van LVB verdachten, waarbij bewustwording en opleiding een belangrijke rol spelen.

Kunstcriminaliteit: over grenzen en grensoverschrijdend? Exploratief empirische analyse van kunstcriminaliteit.

Jasper van der Kemp

Hoewel kunstmisdrijven, zoals diefstal van schilderijen of bronzen beelden, geen wijdverbreid fenomeen zijn, kan de impact van dergelijke misdaden onevenredig groot zijn in termen van financiële of culturele schade. Als zodanig is het oplossen van kunstmisdrijven van belang. Vooral omdat de diefstal van kunst soms wordt verondersteld verband te houden met georganiseerde grensoverschrijdende misdaad of professionele criminelen die een kunstwerk willen krijgen als een vorm van verzekering om mee te onderhandelen in het geval ze worden betrappt (bij het plegen van andere misdaden).

In deze bijdrage wordt een exploratieve empirische analyse van kunstmisdrijven gepresenteerd om het potentieel om kunstmisdrijven te profileren te bestuderen. Gedragsanalyse van misdrijven, d.w.z. daderprofilering, is een manier om kenmerken zoals modus operandi en modus via te analyseren om het type daders af te leiden uit kenmerken van het misdrijf die de dader heeft gepleegd. Als het mogelijk is om clusters van kenmerken van misdrijven te identificeren die typen daders kunnen categoriseren, kan dat helpen om opsporingsonderzoeken gericht uit te voeren. In dit onderzoek verzamelden we openbronnengegevens van meer dan 300 diefstallen van schilderijen en meer dan 50 gevallen van diefstal van bronzen kunstwerken. Met behulp van homogeniteitsanalyse en een misdaadscriptmodel identificeren we statistisch verschillende soorten kunstdiefstal. Als een van de weinige statistische empirische en theoriegedreven studies van kunstcriminaliteit en door de statistische resultaten te vergelijken met het theoretische misdaadscriptmodel, bepalen we welke kenmerken interessant zijn voor verdere academische studies.

Sessie 25: Project reflecties: Effectief bestrijden van recidive: het kan!

16:00 - 17:30

Collin Hoogeveen, Annemiek Boonen, client Nazorg Project

De *nazorg voor ex-gedetineerden* is niet als een specifieke wettelijke taak van gemeenten vastgelegd. Regionaal leggen gemeenten jaarlijks een beetje geld bij elkaar zodat een part-time nazorgcoördinator hierin de administratieve processen kan stimuleren en ondersteunen. Nazorgcoördinatoren van/namens middelgrote en kleine gemeenten komen slechts sporadisch daadwerkelijk in gesprek met een gedetineerde. De recidive is hoog (49% gaat binnen twee jaar opnieuw in de fout) en zal met deze beperkte inzet op nazorg niet snel dalen. In Noord- en Midden-Limburg is sinds enkele jaren een nazorg-plus coördinator actief. Ex-gedetineerden met complexe problematiek krijgen hulp en ondersteuning vanuit nabijheid en in persoonlijk contact. De betreffende functionaris gaat hiervoor onorthodox te werk volgens 13 uitgangspunten, richt zich op de aanpak van criminogene factoren en is fulltime bereikbaar.

Recent onderzoek (C. Hoogeveen, 2023) laat zien dat dit veel positieve resultaten tot gevolg heeft. Met een inzet op jaarlijks circa 70 ex-gedetineerden wordt volgens conservatieve berekeningen naar schatting jaarlijks ruim 130K verdiend aan vermeden uitkeringskosten en tevens 25K door een lagere recidive. Elke geïnvesteerde euro levert daarmee tenminste 1,30 euro op enkel op de leefgebieden werk & inkomen en criminaliteit & overlast. De werkwijze en opbrengsten zijn uitgebreid beschreven in genoemde onderzoekspublicatie.

Sessie 26: Methoden & Technieken

16:00 - 17:30

Jelle Brands

Virtual reality-based retrospective thinking aloud (VR-RTA): een innovatieve methode voor het bestuderen van criminele besluitvorming

Carmen-Silva Sergiou, Dominik Gerstner, Claire Nee, Henk Elffers, Jean-Louis van Gelder

In dit onderzoek hebben we een nieuwe manier onderzocht om de criminele besluitvorming te onderzoeken door gebruik te maken van Think-Aloud-protocollen en Virtual Reality (VR)-technologie. Onze methode, de Virtual Reality Based Retrospective Think Aloud (VR-RTA), biedt een manier om vanuit het perspectief van de dader inzicht te krijgen in de besluitvorming die leidt tot het plegen van een misdaad. VR-RTA stelt onderzoekers in staat om in te gaan op de cognitieve processen die onderliggend zijn aan het maken van een besluit tot een misdaad die met conventionele methoden niet mogelijk zijn door het inzetten van de criminele intelligentie van inbrekers zelf en hun persoonlijke motieven. We demonstreren deze techniek aan de hand van de 'Virtual Burglary Study', waarbij 200 ingesloten inbrekers in VR door twee woonwijken navigeren met de opdracht om deze te scouten voor een woninginbraak. Oogbewegingen en looppatronen werden geregistreerd tijdens het proces. Na het scouten bekeken de deelnemers hun VR-scoutingervaring terug via een video opname vanuit hun eigen oogpunt en werden ze uitgenodigd om hardop na te denken over hun keuzes en motieven in de aanpak tot het scouten. In onze mixed-method benadering combineren we onze kwalitatieve RTA-gegevens met de kwantitatieve gegevens van de VR (oogtracking en ruimtelijke gegevens) om unieke inzichten te krijgen in inbraakbeslissingen, het terughalen van herinneringen te bevorderen en aan te tonen dat het gebruik van VR-RTA bijdraagt aan een dieper begrip van de besluitvorming van daders in het crimineel onderzoek. Hierdoor is de VR-RTA methode een manier die een toevoeging kan zijn voor iedere onderzoeker in de criminologie.

'Experimenteren met veiligheidsbeleving': Een multimodale meting met behulp van virtual reality omgevingen

Jelle Brands, Jochem Jansen, Janne van Doorn

Achtergrond en doel

Onderzoek naar situationele onveiligheidsbeleving bestudeert concrete episodes waarin personen gevoelens van onveiligheid ervaren. Deze gevoelens van onveiligheid zijn gekoppeld aan specifieke (fysieke en sociale) omgevingen, en variëren sterk tussen personen. Bestaand onderzoek kent echter verschillende methodologische uitdagingen: onderzoek laat vaak veel tijd tussen het moment van ervaren, en rapporteren; is vaak tijdrovend en/of belastend (voor de deelnemer); biedt wel beschrijvingen aan van de aard van situationele onveiligheidsbeleving, maar onderzoek naar de invloed van specifieke indicatoren is schaars. Het huidige onderzoek heeft als doel de invloed van de aan- of afwezigheid van sociale overlast en verloedering op situationele onveiligheidsbeleving 'in' en 'direct volgend' op het moment van ervaren te onderzoeken.

Methode

In de huidige studie is gebruik gemaakt van een experimentele opzet binnen een Virtual Reality (VR) omgeving. In de VR-omgeving is de mate van sociale overlast en verloedering gemanipuleerd. Wij onderzochten vervolgens de situationele veiligheidsbeleving binnen de VR omgeving middels (1) een vragenlijst over de veiligheidsbeleving in de VR-omgeving, welke deelnemers direct nadat ze uit de VR-omgeving komen invullen, en (2) door fysiologische metingen af te nemen tijdens het doorlopen van de VR-omgeving.

'Responsible and critical? Exploring the impact of Research Ethics Boards on critical criminology' (EN)

Ruben Timmerman, Amr Marzouk

In recent years, there has been a rapid expansion of institutional research ethics boards (REBs) in universities across Europe. Ostensibly, these REBs have emerged as part of a growing awareness and concern for the potentially harmful impacts of social science research on both researchers and their research subjects. However, this growing institutionalization of research ethics has also attracted critics. Aside from familiar complaints about the growing bureaucratization of academia and the time-consuming nature of ethics review procedures, more substantial objections have also been raised.

Critics have questioned the impact of ethics review boards on academic freedom, methodological innovation, and scholarly independence. These concerns are especially vital for critical criminology, which has a long-standing tradition of investigating the crimes and social harms of the powerful, often through innovative, challenging, and risky methods.

In this paper, we critically examine the role of REBs as gatekeepers to critical, innovative, and ethically challenging criminological research. As early-career researchers, we draw on our own (recent) experiences gaining ethical approval to conduct critical criminological research engaging with a diverse range of methods and research settings—including covered methods, marginalized communities, and authoritarian contexts. We discuss potential lessons for critical

criminologists within their specific institutional settings, and hope to provide some 'best practices' for the field more broadly. Importantly, we are not cynical or fatalistic about the growing role of institutional research ethics. Rather, we wish to openly discuss and explore the possibilities for conducting socially and ethically responsible research.

Finding the European crime drop using a panel data model with stochastic trends (EN)

Siem Jan Koopman, Ilka van de Werve

We develop a new panel data model with stochastically time-varying trends to empirically verify the possible existence of a European crime drop based on homicide rates from the mortality database of the World Health Organization. We consider different levels of pooling in the panel structures and show that less pooling reveals more interesting features in the data. We also consider extensions of the model with macroeconomic regression effects and a second trend for East-European countries. The empirical findings show strong support for a European crime drop which coincides with the well-documented US crime drop.

Parallelsessies 4

Sessie 27: De detentieomgeving door de ogen van medewerkers en justitiabelen

09:00 - 10:30

Hanneke Palmen

The Prison Climate Questionnaire (PCQ): Comparing Psychometric Analyses of a Prison Climate Survey Measure in the USA and the Netherlands (EN)

Britte van Tiem, Paul Nieuwbeerta, Jordan M. Hyatt, Synøve N. Andersen, Hanneke Palmen

In eerdere onderzoeken zijn diverse enquête-instrumenten ontwikkeld om te meten hoe gedetineerden hun detentieomstandigheden beleven en ervaren. Deze instrumenten zijn echter nauwelijks in internationaal vergelijkend onderzoek gebruikt. In deze studie verkennen we de mogelijkheden daarvoor voor één instrument, de Prison Climate Questionnaire (PCQ) die is ontwikkeld binnen de Life in Custody Study voor onderzoek in alle penitentiaire inrichtingen in Nederland. We vergelijken in deze studie de psychometrische eigenschappen van de PCQ in 28 Nederlandse gevangenis met die in een gevangenis in Pennsylvania, de Verenigde Staten. De resultaten laten zien dat de factorstructuur, betrouwbaarheid en validiteit van de PCQ opvallend vergelijkbaar zijn in de twee landen. We bespreken de kwaliteit van de PCQ, maar doen ook voorstellen hoe deze eventueel nog kan worden verbeterd.

Ervaren en geobserveerde procedurele rechtvaardigheid in detentie: Het perspectief van gedetineerden, casemanagers en een observator

Matthias van Hall, Anja Dirkzwager, Peter van der Laan, Paul Nieuwbeerta

Achtergrond

en

doel

Veel studies naar de rol van procedurele rechtvaardigheid bij het waarborgen van legitimiteit en naleving van de wet baseren zich op de manier waarop delinquenten en gedetineerden zich bejegend voelen. Hoewel de ervaring van delinquenten en gedetineerden een belangrijk perspectief betreft, is dit perspectief beperkt. Het is bijvoorbeeld onduidelijk in hoeverre de ervaring van gedetineerden overeenkomt met die van professionals; en in hoeverre de door gedetineerden en professionals ervaren bejegening overeenkomt met de geobserveerde bejegening. Het doel van deze studie is om drie perspectieven over procedurele rechtvaardigheid te integreren: (i) de door gedetineerden ervaren procedurele rechtvaardigheid, (ii) het oordeel van casemanagers over hoe procedureel (on-)rechtvaardig ze gedetineerden hebben bejegend, en (iii) een observationele beoordeling van de bejegening door casemanagers.

Methode

De steekproef bestaat uit 47 gesprekken tussen mannelijke gedetineerden en casemanagers in twee Nederlandse gevangenissen. Er is een vragenlijst afgenomen onder gedetineerden en casemanagers om gegevens te vergaren over hun percepties van procedurele rechtvaardigheid. Daarnaast is er een observatieprotocol gebruikt om de bejegening door casemanagers vast te stellen.

Resultaten

De gesprekken tussen gedetineerden en casemanagers gingen over uiteenlopende onderwerpen, zoals overplaatsing naar een andere gevangenis of verschillende leefgebieden (schulden, huisvesting etc.). De eerste resultaten tonen dat gedetineerden, casemanagers en de observant over het algemeen een hoge mate van procedurele rechtvaardigheid ervaren. Gedetineerden hadden bijvoorbeeld gemiddelde score van 4.7 op een schaal van 1-5. De scores van gedetineerden, casemanager en de observant met betrekking tot procedurele rechtvaardigheid kwamen soms met elkaar overeen.

Over smaak valt niet te twisten: Eerste resultaten van een nieuw langlopend onderzoeksproject naar de beleving van voeding door justitiabelen

Bram de Heide, Elisabeth Groeneveld, An-Sofie Vanhouche, Hanneke Palmen, Paul Nieuwbeerta

Eerder onderzoek toont aan dat voeding een belangrijk onderdeel uitmaakt van het leven in detentie (e.g. Vanhouche, 2022). Tevredenheid met voeding en het kunnen bereiden van maaltijden in detentie wordt gerelateerd aan het verbeteren van kookvaardigheden (Rouhan,

2012) en een positiever zelfbeeld onder justitiabelen (De Graaf & Kilty, 2016; Smoyer, 2014). Daarentegen zien justitiabelen maaltijden van slechte kwaliteit als onderdeel van of als bijkomende vorm van straf (De Graaf & Kilty, 2016; Smoyer & Lopes, 2017). In Nederland laten recente cijfers zien dat justitiabelen hun voeding als minst positief onderdeel van het leefklimaat waarderen (Palmen, et al., 2019) en dat er veel voedsel wordt verspild (Inspectie voor Sanctietoepassing, 2011). Om deze situatie te verbeteren is DJI in 2022 overgegaan tot een nieuwe wijze van voedselverstrekking met meer aandacht voor o.a. duurzaamheid, gezonde voeding en keuzevrijheid.

De beleving van voeding tijdens deze overgang wordt op zowel kwantitatieve als kwalitatieve wijze gemonitord binnen het Onderzoeksproject “Voeding in Detentie”, dat wordt uitgevoerd door de Universiteit Leiden en de Vrije Universiteit Brussel in opdracht van de DJI. In deze bijdrage worden de resultaten gepresenteerd van de eerste halfjaarlijkse landelijke survey onder justitiabelen uit 24 penitentiaire inrichtingen (N=335).

De eerste resultaten, die de oude situatie van voedselverstrekking weerspiegelen, bevestigen het beeld dat de oude manier van voedselverstrekking door gedetineerden als onvoldoende wordt beoordeeld. Deze resultaten worden als basis genomen om de huidige hervormingen van de voedselverstrekking te monitoren.

Ervaringen met proefdraaien in twee gevangenissen: wat is de impact van architectuur?

Kristel Beyens

België opende onlangs twee nieuwe gevangenissen: Haren in het najaar van 2022 en Dendermonde in maart 2023. Om de werking van de gevangenis uit te testen werden voorafgaand testdagen georganiseerd met externen. Als gevangenisonderzoeker kreeg ik, samen met een aantal magistraten, de gelegenheid om de rol van gedetineerde op te nemen gedurende twee dagen. Interessant is dat beide gevangenissen een verschillende architectuur hebben: een campusmodel in Haren en een stermodel in Dendermonde. Beide gevangenissen hebben ook een verschillende omvang: Haren is bedoeld voor 1190 gedetineerden en is in Belgische context een zeer grote gevangenis. Dendermonde is met een capaciteit van 440 een grote gevangenis.

Methode

Participerende observatie gedurende twee dagen in twee gevangenissen met verschillende architectuur en omvang. De presentatie zal focussen op de impact van de omvang van de gevangenis en de specifieke inrichting van de cellen op de detentie-ervaringen.

Conclusie

Op basis van de korte ervaringen wordt er wel degelijk een verschil in ervaring vastgesteld tussen beide gevangenissen, die ook, maar uiteraard niet alleen zijn toe te schrijven aan de verschillende architectuur. Er zal daarom ook kort stil gestaan worden bij andere belangrijke

factoren die detentie-ervaringen bepalen. Er zal eveneens kort gereflecteerd worden over de mate waarin dergelijke immersies echte detentie-ervaringen kunnen evoceren.

Sessie 28: Resistance and authoritarianism

09:00 - 10:30

Amr Marzouk

How to research authoritarian contexts? A reflection on methods (EN)

Amr Marzouk

The new wave of authoritarianism all over the world casts its shadow on academic research. In political sciences and sociology this phenomenon has given rise to broad discussions, yet in criminology reflection seems absent. The question of impact of the authoritarian context on research becomes more important when research is placed in Global South, where in many cases authoritarian' conditions affect and impede research. This is reflected in poor information environment and physical threats to researchers.

As the result of the authoritarian conditions, many phenomena are misinterpreted or ignored altogether due to the lack of appropriate methodological approaches. Various methods and concepts need to be reworked to facilitate effective and safe (to the extent possible) research. In the proposed contribution, I will reflect on the limitations and opportunities offered by different methods and approaches to methodologies for researching authoritarian contexts.

Assessing Western biases in studying post-soviet resistance movements (EN)

Willemijn Born

As part of my PhD-project, I study several cases of nonviolent resistance in post-soviet countries. Although the development of nonviolent resistance as a method of political action seems to originate from all over the world, the scholars in this field tend to be predominantly Western. Inadvertently, these scholars, including myself, operate on the notion of a democratic state, of an assumption on a somewhat equal relationship between a state and its citizens. The core research question that brought me to Turkmenistan revolved around how these people accept this level of repression and human rights infractions without taking political action. A question inherently based on an interactive notion of citizenship and pluralistic view on power. Yet, as one of my Turkmen respondents adequately put it *'they don't have this skill, this habit of expressing themselves in a political way, expressing themselves nonviolently. No one taught them'*. During this sessie, I will delve deeper into my findings on these presumptions in studying resistance movements in Turkmenistan and Belarus. Additionally, I will reflect on the impact

of these different state structures and cultural backgrounds on the criminalization of these types of movements and the resulting sense of paranoia that hinders participation.

Sessie 29: Beslissingen online

09:00 - 10:30

Remco Spithoven

Cyberweerbaarheid: naar een geïntegreerd psychologisch verklaringsmodel

Remco Spithoven, Ellen Misana-ter Huurne, Ynze van Houten

We proberen met testaanvallen en allerlei voorlichtingen potentiële slachtoffers van cybercriminaliteit (burgers en medewerkers) zover te krijgen hun zelfbeschermend gedrag tegen cyberaanvallen te vergroten. Zo kunnen we de gelegenheid voor online criminaliteit beperken, is het idee. Daarbij worden regelmatig generieke interventies en campagnes ingezet. Maar uit wetenschappelijk onderzoek rondom risico-communicatie blijkt echter dat maatwerk communicatie, richting specifieke doelgroepen over specifieke risico's noodzakelijk is om effect te sorteren.

Daarom ontwikkelden wij een cyberweerbaarheidsmodel waarin wij verschillende, psychologische verklaringen uit o.a. de Protection Motivation Theory en de Extended Parallel Processing Model combineerden. Ook hebben we hier barrières aan toegevoegd die juist de motivatie om zich meer te gaan wapenen tegen cyberaanvallen afremmen. Zo zijn we tot een geïntegreerd psychologisch verklaringsmodel gekomen waarlangs doelgroepen kunnen worden onderzocht op hun mate van zelfbeschermend gedrag tegen cyberaanvallen en kan worden uitgezocht hoe dit gedrag met risicocommunicatie (op maat) kan worden gestimuleerd. Op deze wijze kan de effectiviteit van risicocommunicatie zeer waarschijnlijk worden vergroot.

Cyber-weerbaarheidsmonitor: wat kunnen we leren van de diverse lokale onderzoeken naar cyberweerbaarheid?

Ynze van Houten, Ellen Misana-ter Huurne, Remco Spithoven

In de periode 2020-2022 is er door het lectoraat Maatschappelijke Veiligheid van hogeschool Saxion in opdracht van diverse gemeentes (Amersfoort, Hengelo, Almelo, Rijssen-Holten) een vragenlijst uitgezet gericht op de cyberweerbaarheid van bewoners. De vragen in deze zogenaamde “Cyberweerbaarheidsmonitor” hebben betrekking op het risicobewustzijn en zelfbeschermend gedrag van de inwoners van betreffende gemeentes t.a.v. cybercriminaliteit, en zijn uitgezet via bestaande bewonerspanels. De uitkomsten van het onderzoek geven handvatten aan de gemeente voor op maat gemaakte risicocommunicatie ter bevordering van de cyberweerbaarheid. In deze presentatie wordt voor het eerst een meta-analyse gegeven

over deze lokale onderzoeken. Er wordt gekeken naar de waarde van het inzetten van burgerpanels, en naar de aanwezigheid van lokale verschillen. Want is het eigenlijk zinvol om deze tool lokaal in te zetten?

Moreel gedrag van jongeren op het internet

Robin Christaan van Halderen, Renze Tjoelker

In onze digitaliserende samenleving raken de online en offline omgeving steeds nauwer met elkaar verweven. Personen gedragen zich in beide omgevingen echter niet altijd hetzelfde. Het internet kent mechanismen die bijdragen aan ongeremd gedrag dat soms immoreel en schadelijk is. We hebben verkennend onderzoek gedaan naar moreel gedrag van jongeren op het internet. In het bijzonder naar online gedragingen die publieke waarden onder druk zetten (discriminatie, doxing, verspreiden van desinformatie, etc.). Het onderzoek had als doel om het thema te concretiseren, te verdiepen en de wetenschappelijke en maatschappelijke relevantie ervan in beeld te brengen. Aandacht is eveneens uitgegaan naar de potentiële rol van publieke instellingen bij de bevordering van moreel gedrag van jongeren op het internet, met name het onderwijs en de bibliotheeksector. De verkenning is gebaseerd op deskresearch, literatuurstudie en het bevragen van docenten burgerschap (mbo), bibliotheekmedewerkers en digitaal wijkagenten. Het onderzoeks- en praktijkveld blijkt zich te kenmerken door een zekere onvolwassenheid rondom de thematiek. Consensus over relevante concepten, interdisciplinair onderzoek en het combineren van onderzoeksmethoden (incl. het toepassen van innovatieve methoden) verdient aandacht. Diverse publieke organisaties kunnen bijdragen aan de naleving van publieke waarden door jongeren in de online omgeving. Er is sprake van urgentiebesef, maar ook van handelingsverlegenheid. Richtingen voor vervolgonderzoek zijn in kaart gebracht. Dit verkennende onderzoek vormt de opstap naar de meerjarige onderzoekslijn 'Digitaal Samenleven'.

De rol van encryptie in opsporingsonderzoeken van de politie

Maike Berkenpas, Jurjen Jansen, Saskia Westers

Doel

De aanleiding tot dit onderzoek is een dilemma dat gepaard gaat met encryptie, ofwel de versleuteling van gegevens. Encryptie beschermt enerzijds grondrechten en digitale veiligheid, maar bemoeilijkt anderzijds de wettelijke bevoegdheden van politie en het openbaar ministerie. Het doel van het onderzoek is om inzicht te bieden in de rol van encryptie in opsporingsonderzoeken. Dit inzicht kan worden benut bij de gedachtevorming aangaande het genoemde dilemma.

Methode

Voor het onderzoek is gebruik gemaakt van deskresearch (literatuuronderzoek, media-analyse en een analyse van rechterlijke uitspraken). Ook is fieldresearch uitgevoerd, bestaande uit interviews (politie, Nederlands Forensisch Instituut, Openbaar Ministerie en Rechterlijke Macht) en een survey die door 177 operationeel specialisten volledig is ingevuld (responsepercentage 20%).

Resultaten

Het onderzoek laat een genuanceerd beeld zien van encryptie in de opsporing, dat nagenoeg in iedere zaak voorkomt. Aan de ene kant speelt het een belemmerende rol, omdat de politie niet direct bij het bewijs kan. Dat heeft consequenties voor bijvoorbeeld het identificeren en lokaliseren van verdachten. Aan de andere kant speelt het een praktische rol, vooral wanneer de encryptie gekraakt of omzeild is. Dit kan een zaak versnellen, criminele netwerken blootleggen en input geven voor nieuwe zaken. Het laat zich echter lastig vaststellen hoeveel zaken niet worden opgelost of hoeveel tijd verloren gaat door encryptie. Ook kan niet worden vastgesteld hoeveel zaken extra worden opgelost of hoeveel tijd er wordt gewonnen dankzij gekraakte encryptie. De opsporing is daarvoor een te complex geheel van feiten, toevalligheden en omstandigheden.

Sessie 30: Ondermijning, georganiseerde misdaad en drugscriminaliteit

09:00 - 10:30

Mieke Struik

Samenwerkingsrelaties in Nederlandse witwasnetwerken

Jo-Anne Kramer, Ieke de Vries, Arjan Blokland

Samenwerking binnen illegale markten is een belangrijk onderwerp in de criminologie, maar er is slechts weinig bekend over de mechanismen die professionele witwassers met elkaar verbinden. Ons eerdere werk naar financiële facilitators in Nederland toont aan dat samenwerkende financiële facilitators, die werken voor drugscriminelen, met elkaar kunnen worden verbonden in omvangrijke witwasnetwerken. Het onderzoek suggereert ook dat de positie in het netwerk een rol kan spelen bij het vormen van connecties.

Het huidige onderzoek richt zich op het bestuderen van de vorming van de connecties tussen financiële facilitators in Nederland. We bestuderen welke kenmerken van de individuen, van de relaties tussen hen en van het algehele netwerk de samenwerkingsrelaties in Nederlandse witwasnetwerken verklaren.

We maken gebruik van politieregistratiedata met de contacten van 117 samenwerkende financiële facilitators die actief waren in Nederland in de periode 2016-2020. Om samenwerkingsrelaties in witwasnetwerken te bestuderen, maken we gebruik van Exponential Random Graph Models (ERGM's) – statistische modellen, vergelijkbaar met logistische

regressie modellen, die ontworpen zijn om voor netwerken te verklaren wie er met wie samenwerkt en waarom.

Dit onderzoek laat zien dat financiële facilitators die bedrijfsmatiger werken – betrokken bij meer zaken en meer (terugkerende) criminele contacten – vaker meer connecties hebben in het witwasnetwerk. Daarnaast blijkt dat ondergronds bankiers eerder geneigd zijn om samen te werken met mede-ondergronds bankiers dan met witwassers met een andere expertise. Tevens blijkt dat er in het algehele witwasnetwerk een sterkere neiging is tot de vorming van triades (driehoeksrelaties) dan dyades en dat deze neiging met name geldt voor ondergronds bankiers.

Cocaine in de loop, een dynamisch model van de criminele markt

Mieke Struik, Maaïke van der Meulen-Gnocchi, Otto Schrofer, Jolijn Krijger, Henk Meulman

De cocaïnemarkt heeft een aantal bijzondere eigenschappen: zo lijkt het niet te voldoen aan ‘normale’ vraag- en aanbodmechanismen, de straat prijs is bijvoorbeeld al bijna 2 decennia stabiel. Daarnaast spelen geweld, repressie, illegaliteit en versnijding een belangrijke rol bij de prijsstelling. Met dit onderzoek naar de prijsmechanismen brengen we de bijzondere dynamiek van de cocaïnehandel in kaart. We onderzoeken oorzaak en gevolg van de factoren die de cocaïneprijs in de straathandel beïnvloeden en brengen die in kaart.

Aan de hand van de gevonden prijsmechanismen maken we een Systeem Dynamisch model van de cocaïnemarkt. Systeem Dynamica is bij uitstek geschikt om complexe systemen zoals ondermijning te beschrijven en causale verbanden die belangrijk zijn in dit proces in beeld te brengen. In het Systeem Dynamische model wordt de informatiepositie uit het onderzoek stap voor stap bijeengebracht tot een samenhangend geheel.

Het doel is te komen tot een model waarbij de effecten van interventies in één deel van de cocaïnemarkt op een ander deel van de markt zichtbaar en voorspelbaar worden. Met dit model kunnen verschillende interventie scenario's getoetst worden en toekomstscenario's kunnen worden uitgewerkt.

Eerste resultaten laten zien dat factoren zoals een invoeroverschot, dwang en kartelvorming maken dat er geen sprake is van een vrije markt. In verschillende stadia van het logistiek proces is de markt afwisselend vraag -of juist aanbod gestuurd.

Doorgroeiers in de drugsgelateerde criminaliteit

Valerie Peeck, Zora Witteveen, Christel van Sambeek

Welke jongeren die betrokken zijn bij drugsgelateerde criminaliteit, groeien potentieel door naar een hogere positie in een crimineel netwerk? Zijn er zichtbare ontwikkelingspatronen, kenmerken en signalen waar te nemen? Om antwoord te geven op deze vragen is literatuur bestudeerd, zijn professionals binnen het zorg- en veiligheidsdomein geïnterviewd en zijn

casussen uit politieregistraties geanalyseerd. Dit kwalitatieve onderzoek werd uitgevoerd door onderzoekers van Analyse en Onderzoek van de politie eenheid Amsterdam.

Doorgroeiërs worden door professionals omschreven als 'opportunistische multiplégers': Ze doen alles zolang het geld en daarmee status oplevert. De jongeren die hogerop willen in een crimineel netwerk moeten een zekere hardheid bezitten. Door geweld te plegen, val je op. Het is een manier om je in de picture te spelen en je loyaliteit te tonen. Uit het onderzoek komt naar voren dat er twee typen doorgroeiërs kunnen worden onderscheiden: de strategische doorgroeiër en de uitvoerende doorgroeiër. Daarnaast is er een groep die niet doorgroeit. Hoewel professionals doorgroeiërs aanduiden als 'ongrijpbaar', zijn er verschillende signalen die er op kunnen duiden dat iemand aan het doorgroeien is.

Voorkomen is beter dan genezen..., toch? Over goede bedoelingen, ontbrekende onderbouwing en potentieel schadelijke vormen van 'preventie' van ondermijnende criminaliteit

Edwin Kruisbergen

Voorlichting is een populair beleidsinstrument. Het is relatief goedkoop en snel in te zetten. Het heeft bovendien een sympathiek imago; wie is er nou tegen het gebruik van kennis om mensen tot goed gedrag te bewegen? Ook in de strijd tegen 'ondermijning' wordt inmiddels regelmatig voor het instrument van voorlichting en overreding gekozen. Maar werken deze maatregelen ook? In deze presentatie toets ik dat instrumentarium aan de stand van wetenschappelijke kennis van de werkzaamheid van voorlichting en aanverwante activiteiten. Die kennis leert ons dat veel campagnes niet het gewenste resultaat hebben. Bovendien blijkt dat campagnes ook een tegenovergesteld effect kunnen sorteren, wat betekent dat ze het ongewenste gedrag juist versterken in plaats van voorkomen. Baat het niet, dan schaadt het soms dus wel degelijk, een risico dat ook reëel is bij recentelijk ingezette initiatieven ter voorkoming van drugsgebruik en 'jonge aanwas'.

Sessie 31: Divisie organisatiecriminaliteit III: Sport en integriteit

09:00 - 10:30

Hans Nelen

In deze sessie worden actuele onderzoeken en ontwikkelingen rond het thema 'sport & integriteit' vanuit verschillende perspectieven belicht. De nadruk ligt daarbij op problemen in de voetbalsector. De bijdragen zijn gebaseerd op een themanummer van het tijdschrift *Justitiële verkenningen* dat eerder dit jaar verscheen en komen vanuit diverse (wetenschappelijke) disciplines. Hoe verschillend ook, de diverse bijdragen laten zien dat sportbeoefening niet louter een onschuldig tijdverdrijf is, maar – in het bijzonder op het niveau van de topsport – in de ban is geraakt van professionalisering en commercialisering. Dat heeft

de sport veel gebracht, maar de keerzijde van deze ontwikkelingen moet niet worden onderschat: de integriteit van de sport is in meer dan één opzicht ernstig onder druk komen te staan. Een panacee voor de aanpak van de geschetste problemen is er niet, maar één ding is in ieder geval duidelijk: ervan blijven wegstijgen is geen optie.

Het integriteitsvraagstuk in de moderne sport als 'learning journey'

Sandra Meeuwsen

Dit artikel bevat een sport-filosofische analyse om te komen tot een alternatieve duiding van de diverse criminaliteits-/ integriteitsvraagstukken in de sport. Vanuit een ethische reflectie op meta-niveau wordt de systemische dimensie van de integriteitscrisis in de sport onthuld. Gevolgd door een antwoord op de vraag, hoe verantwoordelijkheden (niet) belegd zijn in dit publieke domein: de dynamiek tussen landelijke beleidspartners in de sport, sportbonden, de diverse overheidslagen en andere relevante partijen. Het artikel adresseert de terughoudendheid / weerstand in de sport om pro-actief tegen risico's / problemen in actie te komen, en partijen van buiten daarbij te betrekken. Maar de recente maatschappelijke aandacht voor integriteitsthema's zorgen toch ook hier voor verschuivingen.

Buit en spel. Handel in voetbaldromen

Judith van Heems

Miljoenen kinderen wereldwijd dromen ervan: een bestaan als profvoetballer. Daarbij denken zij aan titels winnen voor hun favoriete club, geadoreerd worden door fans en het luxueuze leven van hun idolen leiden. Voor slechts een enkeling is deze droom ook daadwerkelijk weggelegd. Zowel talentvolle jonge voetballers als profs zijn vaak bereid ver te gaan voor het najagen van hun droom. Niet zelden worden zij daarin aangemoedigd door hun club, voetbalschool, trainer, scout, spelersmakelaar, ouders of vrienden.

Het najagen van persoonlijke dromen is iets moois. Het kan er echter ook toe leiden dat jonge talenten in kwetsbare posities belanden, hun belangen ondergeschikt raken, of zelfs ongezonde afhankelijkheidsrelaties worden aangegaan met derden die beweren succesvol bij te kunnen dragen aan hun ambities. De vraag hoe de 'handel in dromen' van jonge voetballers, bij scouting, begeleiding en belangenbehartiging, kan worden voorkomen, staat centraal in deze bijdrage, die niet voor niets de titel 'buit en spel' heeft.

Geschetst wordt hoe verschillende partijen uit het voetbalsysteem inspelen op voetbaldromen van kinderen, en hoe deze partijen elkaar in stand houden en versterken, vanuit andere belangen dan die van het kind. Hoe het gehanteerde mechanisme van selecteren veelal in dienst staat van het doel winst te behalen (financieel dan wel competitief) en dat zowel middel als doel ten koste kan gaan van het plezier en welzijn van een kind. Een aantal recente initiatieven en aanvullende aanbevelingen kunnen dit belang hopelijk beter beschermen.

Compliance en witwassen in het betaald voetbal: (g)een Belgisch wondermiddel? - Sessie Sport en Integriteit

Niels Appermont, William Bull

In recent decades, football has evolved from a purely sporting activity into a global economic phenomenon. Along with this metamorphosis, questions of corporate governance and compliance have come to the fore when it comes to the governance of (professional) football clubs. A good example is the consequences of, and efforts to prevent, criminal activities in the form of money laundering. In recent years, the risks of money laundering activities through the professional football sector have often been highlighted by, for example, European Union institutions. In Belgium, an alleged money laundering scandal in professional football led to legislative measures. This presentation considers the application of Belgium's preventive anti-money laundering framework to professional football. It concludes that this legal framework is not a miracle solution to the problems facing the sector, and furthermore, the application of this framework raises several questions.

De kop nog een stukje dieper in het zand? Financiële wanpraktijken in het professionele voetbal en hoe daarvan systematisch wordt weggekeken

Hans Nelen

In deze bijdrage staat de nasleep centraal van een boek dat de auteur in 2022 publiceerde onder de titel 'Ostrageous' naar de misstanden in relatie tot de financiering van professionele voetbalclubs en de transfer van spelers. Het boek is in de academische wereld goed ontvangen en heeft geleid tot interessante discussies maar in de voetbalwereld zelf is het angstvallig stilgebleven. Voor de auteur vormde dat aanleiding om juist dat stilzwijgen en wegstijgen tot centrale thema's van dit artikel te maken. Na een kort overzicht van de belangrijkste criminologische problemen die de voetballerij in relatie tot de financiering van clubs en de transfer van spelers teisteren worden enkele strategieën besproken die het beoogde debat met participanten uit de voetbalwereld wellicht wel op gang kunnen brengen. Meer externe druk op de sector zal nodig zijn om de voetbalwereld beter te doordringen van de noodzaak om de misstanden in de sector te onderkennen en meer inspanningen aan de dag te leggen om die misstanden tegen te gaan.

Sessie 32: Roundtable: Author meets Critics. Tango des Doods. Ontstaan en ontwikkeling van een Holocaust legende

09:00 - 10:30

Jaco Vos

Willem de Haan, David Barnouw, Janine Jansen, Dina Siegel

In deze 'Author meets critics' sessie gaat Willem de Haan als auteur in gesprek met kritische lezers van zijn boek *Tango of Death. The Creation of a Holocaust Legend* (Boston: Brill 2022). Het boek gaat over muziek als onderdeel van de modus operandi bij de systematische vernietiging van Joden door de Nazi's en de legende dat een orkest van gevangenen in Auschwitz gedwongen was een Tango des Doods te spelen terwijl mannen, vrouwen en kinderen de gaskamers in werden gedreven. In het boek wordt de oorsprong van deze Holocaust legende gevonden in een toelichting die de Sovjet aanklager tijdens het International Militaire Tribunaal in Neurenberg gaf bij een foto van een orkest van gevangenen in een concentratiekamp in Oekraïne. De reconstructie dit verhaal laat zien hoe geschiedenis ontstaat, zich ontwikkelt, wordt verdraaid of zelfs verdwijnt.

Sessie 33: 'De Jeugd van tegenwoordig'

09:00 - 10:30

Frank Weerman

Wapens onder jongeren: verschillen tussen bezitters, dragers en gebruikers

Frank Weerman

In opdracht van de gemeente Rotterdam is vorig jaar een onderzoek gedaan om meer inzicht te krijgen in de prevalentie en achtergronden van wapens onder jongeren en de kenmerken van jongeren met wapens. Belangrijk onderdeel daarvan was een tweemaal uitgevoerde survey onder jongeren op het voortgezet onderwijs en het MBO in Rotterdam. In de eerste onderzoekronde deden 907 leerlingen mee, vier maanden later participeerden 542 van hen nogmaals. In deze presentatie gaat het om de vraag wat de belangrijkste verschillen zijn tussen de groep jongeren zonder wapen en drie categorieën jongeren met wapens: jongeren die alleen een wapen in bezit hebben gehad, jongeren die op enig moment een wapen hebben gedragen maar niet hebben gebruikt, en jongeren die in de onderzoeksperiode met een wapen hebben gedreigd, iets van iemand hebben afgepakt, of iemand verwond. Vanuit het perspectief van de Situationele Actietheorie werd onder meer gekeken naar persoonlijke eigenschappen en situationele omstandigheden die van belang kunnen zijn bij de keuze om een wapen te hebben, te dragen of te gebruiken. Daarnaast werd ook aandacht besteed aan mogelijk indirecte oorzaken, zoals wapens bij leeftijdsgenoten, het leven in problematische gezinsomstandigheden, gebruik van sociale media en het hebben van waarden die passen bij 'straatcultuur'. In de presentatie worden de kenmerken en gemiddelde scores van de verschillende categorieën beschreven en wordt via (multinomiale) regressieanalyse nagegaan welke factoren het duidelijkst bijdragen aan het onderscheid tussen de categorieën.

Cappen voor Clout? De performativiteit van authenticiteit door Nederlandse drillers

Joran de Jong, Robby Roks, Jeroen van den Broek

Sinds 2019 zijn er in Nederland zorgen over de groeiende populariteit van drillrap, een subgenre van gangsta rap dat bekend staat om de hyperbolische communicatie van geweld. In de Nederlandse media is drill in verband gebracht met de toename van gewelddadige incidenten onder jongeren. Op basis van netnografische studies naar drill in Amsterdam (De Jong, 2021) en Rotterdam (Roks en Van den Broek, 2020) richten we ons op de communicatie van geweld in de Nederlandse (online) drillrapcultuur. We maken daarbij allereerst inzichtelijk hoe Nederlandse drillers de authenticiteit van hun gewelddadige claims proberen vorm te geven, onder andere door te verwijzen naar hun (vermeende) betrokkenheid bij concrete geweldsincidenten. Ten tweede laten we zien hoe Nederlandse drillers elkaars geloofwaardigheid betwisten, bijvoorbeeld door compromitterende informatie over elkaar te delen via social media. Ten slotte belichten we hoe consumenten van Nederlandse drill de authenticiteit van de gewelddadige claims van Nederlandse drillers interpreteren. Ons onderzoek wijst hiermee op de performativiteit van authenticiteit in Nederlandse drill. Tegelijkertijd laten onze bevindingen zien dat er voor Nederlandse drillers wel degelijk risico's verbonden zijn aan het online en muzikaal communiceren van geweld.

Wiens wil wordt het? Een exploratief onderzoek naar onbehoorlijke beïnvloeding en ouderenmishandeling

Francesca van Ravenstein

Een in Nederland grotendeels onbekend fenomeen - *onbehoorlijke beïnvloeding* – zou een belangrijke rol kunnen spelen in het doen ontstaan en voortduren van diverse vormen van ouderenmishandeling. Onbehoorlijke beïnvloeding kan worden gedefinieerd als een ongepaste dwang die de vrije wil van een kwetsbare oudere ondermijnd, middels het toepassen van oneerlijke druk of tactieken. De manipulatie waaraan ouderen worden blootgesteld, zou mogelijk kunnen leiden tot financiële problemen, een vergrote afhankelijkheid, emotioneel leed en sociale isolatie van vertrouwde personen. Alhoewel een groeiende hoeveelheid internationale wetenschappers het belang van het juridische construct benadrukt, is in Nederland nog geen aandacht besteed aan het mogelijke verband tussen ouderenmishandeling en onbehoorlijke beïnvloeding. De toenemende vergrijzing in Nederland in combinatie met de afschaffing van verzorgingshuizen en de voortschrijdende druk op mantelzorgers, maken dat het risico op onbehoorlijke beïnvloeding bij ouderenmishandeling groeit. Het doel van het huidige, exploratieve onderzoek, is om onbehoorlijke beïnvloeding bij gevallen van ouderenmishandeling in kaart te brengen en licht te werpen op de aard en omvang van het probleem. Middels het uitvoeren van

dossieronderzoek en focusgroepen met praktijkexperts, wordt het fenomeen in beeld gebracht. Onderzoek naar de verhouding tussen ouderenmishandeling, onbehoorlijke beïnvloeding van ouderen en de context waarin beide ontstaan, kan verduidelijken welke (risico)factoren de kans op deze twee fenomenen kunnen vergroten en aan welke handvatten ouderen en hun familieleden behoefte hebben. Bovendien is empirisch inzicht in hoe plegers van ouderenmishandeling deze relatie kunnen 'manipuleren' of 'misbruiken' niet alleen nodig om slachtofferschap in een vroeg stadium te signaleren of zelfs te voorkomen, maar tevens onmisbaar in het formuleren van strategieën voor een aanpak op langere termijn.

Kansen en uitdagingen onder jongvolwassenen met een migratieachtergrond

Youssef Azghari

De Nederlandse samenleving, die in een rap tempo digitaliseert en diverser wordt, biedt kansen maar ook uitdagingen voor de jongeren, opvoeders, jeugdprofessionals in de veiligheidszorg en leraren in het onderwijs. Zeker voor de jongvolwassenen die verschillende transities maken, zoals naast studeren ook sociaal participeren en de stap van het onderwijs naar de arbeidsmarkt. Dit geldt extra voor jongeren met een niet-westerse migratieachtergrond die regelmatig met uitsluiting geconfronteerd worden. Aan de ene kant verrijkt de diversiteit waar ze in de klas vroeg mee leren omgaan en de wereld die online binnen hun handbereik is hun identiteit. Dit is goed voor hun persoonlijke groei en algemene ontwikkeling. Aan de andere kant moeten ze naast goed presteren op school zich snel aanpassen aan allerlei veranderingen en omgaan met uitdagingen, zoals tegenslagen. Een goede schoolloopbaan, waar ook ruimte is voor sociaal participeren, helpt niet alleen bij het voorkomen van eenzaamheid maar ook tegen geweld en polarisatie. Preventie blijft nodig om te voorkomen dat sommigen marginaliseren, zoals ontsporen of in de criminaliteit terechtkomen, of zich isoleren. Een op drie is ontevreden over het aantal mensen met wie ze omgaan en/of voor wie ze van betekenis zijn. Dit onderzoek richt zich op de vraag welke betekenissen jongvolwassenen (18-26) geven aan eenzaamheid en uitsluiting in verschillende leefgebieden en welke initiatieven hun verbondenheid, participatie en sociale veiligheid verhogen. Naast een update wordt het belang en meerwaarde van dit onderzoek voor mensen werkzaam in het veiligheidsdomein toegelicht.

Sessie 34: De passionele misdaad!? Seksueel Grensoverschrijdend gedrag in de zorg.

09:00 - 10:30

Andre de Zutter

Cupido in de behandelkamer

Ingrid Candel, Valerie Caubergh

Omschrijving “Inspectie wil Roest schrappen uit register en eist ook beroepsverbod”, kopte het Reformatorisch Dagblad op 28 maart 2023. Roest zou zich als GZ-psycholoog en psychotherapeut schuldig hebben gemaakt aan seksueel grensoverschrijdend gedrag in de behandelkamer. Seksueel grensoverschrijdend gedrag is dus een actueel onderwerp. Het blijkt overal voor te komen, ook in de zorg. Er zijn zorgverleners die zich er schuldig aan maken door bijvoorbeeld te zoenen met een cliënt, seksuele opmerkingen te maken of een seksuele relatie aan te gaan met een cliënt. De vraag is wie die zorgverleners, de daders, zijn en welke cliënten er slachtoffer van worden. Het antwoord op deze vragen werd verkregen aan de hand van een analyse van 164 gepubliceerde tuchtrechtelijke rapportages. Deze rapportages werden geschreven, in de periode januari 2010 - januari 2023, door de regionale tuchtcolleges naar aanleiding van een geground verklaarde klacht tegen een BIG-geregistreerde zorgverlener over seksueel grensoverschrijdend gedrag. De analyse maakt duidelijk dat het vooral de artsen, GZ-psychologen en psychotherapeuten zijn die over de grens gaan en dat met name cliënten die in zorg zijn vanwege psychische problematiek (68%) daar de dupe van worden. Bovendien blijkt dat seksuele grensoverschrijdend gedrag niet van het ene op het andere moment plaatsvindt, maar dat daar, al tijdens de behandeling, subtiel grensoverschrijdend gedrag aan vooraf gaat (70-80%). We concluderen dan ook dat bewustwording van subtiele signalen en gedragingen bij kan dragen aan het reduceren van seksueel grensoverschrijdend gedrag in de zorg.

Seks, de verboden vrucht van de zorg. Bij de tuchtrechter smaakt de appel voor Eva echter veel minder zuur dan voor Adam

André de Zutter

De ridderschap hypothese voorspelt een ongelijke behandeling van vrouwelijke versus mannelijke daders in het strafrecht. Tuchtrecht is echter geen strafrecht waardoor daders bij overschrijdingen ook niet gestraft worden maar een maatregel opgelegd krijgen. De vraag is of de ridderschap hypothese ook van toepassing is op zorgverleners die Seksueel Grensoverschrijdend Gedrag (SGG) begingen. In dit onderzoek werd de ridderschap hypothese in het tuchtrecht getoetst aan de hand van gepubliceerde uitspraken van januari 2010 tot en met januari 2023 van het Regionaal Tuchtcollege voor de Gezondheidszorg (RTG; $N = 160$). De uitspraken werden gecodeerd naar geslacht, ernst van het SGG en de opgelegde Disciplinaire Maatregel (DM). Mannelijke daders ($N = 132$) kwamen vaker voor dan vrouwelijke daders ($N = 28$). Zesentwintig van de 28 vrouwelijke daders pleegden de ernstigste vorm van SGG terwijl 85 van de 132 mannelijke daders dat deden. Twee van de 28 vrouwelijke daders die seksueel contact hadden met hun cliënt, de ernstigste vorm van SGG, kregen een waarschuwing terwijl dat voor 4 van de 85 mannelijke daders het geval was. Bijna 40 % van de mannelijke daders ($N = 31$) die seksueel contact hadden met hun cliënt werd geschrapt uit het register terwijl dit voor één vrouwelijke dader het geval was. Op basis van de resultaten kon de ridderschap

hypothese niet verworpen worden. Want hoewel vrouwelijke daders de ernstigste vormen van SGG pleegden kregen ze van het RTG een minder ernstige DM opgelegd dan mannelijke daders. De beslissingen van het RTG worden eerder beïnvloed door het geslacht van de dader dan de ernst van het SGG.

“Het mag niet, dus het gebeurt niet” Het narratief van een ervaringsdeskundige
Erik Dekker

Seksueel grensoverschrijdend gedrag komt overal voor. Ook in de zorg. Psycholoog Erik Dekker* maakte zich er schuldig aan door een seksuele relatie te beginnen met een (ex-)cliënte. Zo’n relatie is niet toegestaan. Ook niet na het beëindigen van de behandelrelatie, tenzij er een flinke zogeheten afkoelingsperiode heeft plaatsgevonden. Ook niet als de cliënt dit zelf wenst. Seks met wederzijdse toestemming is óók tuchtrechtelijk verwijtbaar gedrag. Erik wist dit en was ervan overtuigd dat het niet zou gebeuren. “Het mag niet, dus het gebeurt niet”, zo redeneerde hij. Niets bleek echter minder waar toen Irma* cliënte werd bij Erik: het ondenkbare gebeurde, er werd van de verboden vrucht gegeten, er ontstond een intieme relatie. Erik analyseert zijn persoonlijke verhaal. Hij blikt terug en bespreekt de factoren – interne en externe – die een rol hebben gespeeld in het ontstaan van de verboden relatie. Hij gaat op zoek naar de triggers, de waarschuwingen en de regels die steeds vager werden. Hij vertelt ook over de gevolgen die zijn grensoverschrijdende gedrag voor hem heeft gehad. Voor zijn carrière, het welzijn van zijn dierbaren en hemzelf. Erik vertelt open over zijn ervaringen met het tuchtrecht. Hij bespreekt het proces van de hoed tot de rand en spaart daarbij niemand (inclusief zichzelf) in deze criminologische narratieve analyse van een dader dóór een dader.

Sessie 35: Onderzoek naar seksuele uitbuiting door de Nationaal Rapporteur

09:00 - 10:30

Madeleine van der Bruggen

De signalering van mensenhandel door de opsporingsinstanties in Nederland

Annabelle Kuipers, Dyonne Pennings

Uit de periodieke monitors van de Nationaal Rapporteur Mensenhandel en Seksueel Geweld tegen Kinderen wordt duidelijk dat het zicht op de slachtoffers die in beeld zijn bij het Coördinatiecentrum tegen Mensenhandel (CoMensha) al jaren minder wordt en het zicht op mensenhandel daarmee verslechtert. Dit terwijl er geen aanwijzingen zijn dat het daadwerkelijke aantal slachtoffers van mensenhandel in Nederland afneemt. De Nationaal Rapporteur is daarom een onderzoek gestart naar hoe mensenhandel in Nederland

gesignaleerd wordt. Om mensenhandel effectief aan te kunnen pakken en tijdig te kunnen stoppen is vroege signalering van situaties van mensenhandel en identificatie van slachtoffers cruciaal. In Nederland zijn er drie opsporingsinstanties die een formele rol hebben in de signalering van mensenhandel en identificatie van slachtoffers: de Nationale Politie, de Koninklijke Marechaussee en de Nederlandse Arbeidsinspectie. Uit de eerste resultaten blijkt dat verschillende groepen slachtoffers en specifieke vormen van mensenhandel, anders dan seksuele uitbuiting, nog onderbelicht blijven. De afgelopen jaren zijn er verschillende barrières geïdentificeerd in het signaleren van mensenhandel. Naast barrières zijn er ook verschillende ontwikkelingen in gang gezet om het zicht op mensenhandel bij de verschillende opsporingsinstanties te vergroten. In deze sessie delen we de eerste resultaten van een onderzoek naar hoe deze opsporingsinstanties in de praktijk mensenhandel signaleren, registreren, wegen en opvolgen. De resultaten zijn gebaseerd op een kwalitatieve analyse van de registraties bij de opsporingsinstanties en interviews. Zij maken inzichtelijk op basis van welke criteria opsporingsinstanties mensenhandel signaleren en slachtoffers identificeren.

Daderschap van binnenlandse seksuele uitbuiting in Nederland: Dadermonitor mensenhandel 2017-2021

Laura Nijkamp

De Dadermonitor mensenhandel van de Nationaal Rapporteur Mensenhandel en Seksueel Geweld tegen Kinderen is een regelmatig terugkerende cijfermatige update van de aard en omvang van daderschap van mensenhandel in Nederland. In de monitor worden cijfers gepresenteerd over de verschillende vormen van uitbuiting die worden geregistreerd in de strafrechtssketen door partijen als de politie, Koninklijke Marechaussee, het Openbaar Ministerie en de rechtspraak. In deze presentatie staat daderschap van binnenlandse seksuele uitbuiting centraal. Over daderschap van deze vorm van uitbuiting is relatief veel data beschikbaar, waardoor een beter beeld geschetst kan worden over deze daderpopulatie ten opzichte van daders van andere vormen van mensenhandel. In deze sessie worden de belangrijkste resultaten uit de dadermonitor besproken. Uit de monitor blijkt bijvoorbeeld dat daders van binnenlandse seksuele uitbuiting relatief jong zijn. Ook zien we dat het recidivepercentage in deze groep hoger ligt dan het algemene recidivepercentage van volwassen daders van criminaliteit. De recidive is vaak en snel en door middel van ernstige delicten. Eerder onderzoek van de Nationaal Rapporteur liet al zien dat er voor deze groep maar weinig toezichtstrajecten worden gestart bij de reclassering. Daarbij is er op dit moment geen specifiek resocialisatieaanbod is voor deze daders, terwijl de recidivecijfers in deze groep onderstrepen dat dit juist voor deze groep van belang is.

Criminele carrières van daders van binnenlandse seksuele uitbuiting

Suzanne Kragten-Heerdink

Daders van binnenlandse seksuele uitbuiting – *oftewel: daders die hun slachtoffers zowel in Nederland werven als seksueel uitbuiten* – zijn geen homogene groep als het gaat om hun criminele carrières. In deze sessie worden de resultaten gepresenteerd van een onderzoek naar de verschillende ‘pleegprofielen’ die zijn geïdentificeerd binnen een steekproef van 630 daders die in Nederland voor de rechter zijn gebracht. Hieruit blijkt dat er vier verschillende subgroepen daders van binnenlandse seksuele uitbuiting bestaan: (1) daders met een (zeer) lage pleegfrequentie, bij wie binnenlandse seksuele uitbuiting soms zelfs hun eerst geregistreerde delict is; (2) daders die vooral in de adolescentie en jong volwassenheid veel delicten plegen, maar daarna vrijwel niet meer; (3) daders die juist hun ‘pleegpiek’ hebben als ze al volwassen zijn, en; (4) daders die van jongs af aan veel delicten plegen en hiermee ook in volwassenheid doorgaan. Er wordt dieper ingegaan op hoe deze vier ‘pleegprofielen’ van elkaar verschillen, zowel met betrekking tot de frequentie als de aard van gepleegde delicten. Hierbij wordt een onderscheid gemaakt in de periode voorafgaand aan het plegen van binnenlandse seksuele uitbuiting, en de periode daaropvolgend. Ook is aandacht voor of en zo ja, hoe, de criminele carrières van daders van binnenlandse seksuele uitbuiting verschillen van die van andere daders, en wat dit in de praktijk betekent voor de preventie en resocialisatie van daders van binnenlandse seksuele uitbuiting.

Parallelsessies 5

Sessie 36: Veiligheid in detentie en na vrijlating

13:15 - 14:45

Anja Dirkzwager

De vele gezichten van veiligheid in Nederlandse penitentiaire inrichtingen:
Dilemma's in het werk van vestigingsdirecteuren

Esther van Ginneken

Achtergrond en doel

Een kerntaak van de Dienst Justitiële Inrichtingen is om de veiligheid te bewaren binnen de muren van de penitentiaire inrichtingen. Geweldsincidenten bedreigen de veiligheid van personeel en gedetineerden. Het doel van het onderzoeksproject ‘The Social Ecology of Violence in Prisons’ is om inzicht te geven in de aard en omvang van geweldsproblematiek in Nederlandse gevangenissen, de aanleidingen, achterliggende oorzaken en de manieren waarop de veiligheid kan worden bevorderd. In de eerste fase worden de percepties van (plaatsvervangend) vestigingsdirecteuren rondom geweld en veiligheid – en de beheersing van risico's – in Nederlandse gevangenissen in kaart gebracht.

Methode

Tussen maart en juni 2023 zijn semi-gestructureerde interviews gehouden met ca. 40 (plaatsvervangend) vestigingsdirecteuren van vrijwel alle penitentiaire inrichtingen in Nederland. In deze presentatie worden bevindingen van eerste, verkennende analyses van deze interviews besproken.

Resultaten en conclusie (onder voorbehoud van nog te houden interviews)

Het veiligheidsgevoel onder (plv.) vestigingsdirecteuren is groot, maar het risicobewustzijn ook. Geweldsincidenten worden als uitzonderlijke gebeurtenissen gezien, maar als er een incident plaatsvindt, is de impact onder gedetineerden en medewerkers aanzienlijk. Het voorkomen van incidenten vergt een zorgvuldige weging van verschillende belangen en risico's; maatregelen die de veiligheid zouden moeten bevorderen, hebben soms een averechts effect. Zo kan de bestrijding van verboden activiteiten het risico op incidenten soms juist vergroten.

Vaderschap en recidive na vrijlating uit detentie: Het belang van de gezinscontext

Simon Venema, Anja Dirkzwager, Marieke Haan, Paul Nieuwbeerta, Eric Blaauw, René Veenstra

Er zijn goede redenen om te verwachten dat vaderschap een belangrijke motivatie kan zijn voor mensen om te stoppen met crimineel gedrag. Er is echter weinig bekend over de samenhang tussen vaderschap en recidive na vrijlating uit detentie. In deze studie analyseren we verschillen in recidive na vrijlating uit detentie tussen vaders en niet-vaders. Hierbij maken we gebruik van gegevens van het Prison Project, een longitudinaal onderzoek waarbij 845 mannen (42.5% vaders) drie weken na aankomst in het Huis van Bewaring en zes maanden na vrijlating zijn bevraagd. Deze zelfrapportages zijn gecombineerd met geregistreerde recidivecijfers 18 maanden na vrijlating uit detentie. Onze eerste resultaten suggereren dat er geen verschillen zijn in de mate waarin vaders en niet-vaders recidiveren na vrijlating uit detentie. Een fijnmazigere analyse laat echter zien dat vaders die zes maanden na vrijlating samenwonen met kinderen en met een partner minder vaak recidiveren dan niet-vaders, ook wanneer wordt gecontroleerd voor een breed scala aan risicofactoren die samenhangen met recidive. Concluderend laat het onderzoek zien dat het van belang is om vaderschap, de bredere gezinscontext en risicofactoren voor recidive in samenspel te beschouwen om de samenhang tussen vaderschap en recidive te begrijpen.

Deterrent Effects of Sanction Severity and the Role of Procedural Justice: An Experiment in Prisons

Franziska Yasrebi-de Kom, Anja Dirkzwager, Peter van der Laan, Paul Nieuwbeerta

Severely experienced sanctions are assumed to have a deterrent effect on an individual's misbehavior. There are indications that this deterrent effect only occurs if individuals perceive their treatment by authorities as procedurally just.

Using an experimental vignette scenario design (N = 313 detainees and ex-detainees) we manipulated sanction severity and procedural justice by prison wardens across conditions to test the main and interaction effect of sanction severity and procedural justice on misconduct and compliance intentions. Also, we tested whether this interaction effect is mediated by moral evaluation of prison staff, belongingness, experienced relevance of the sanction, and moral disapproval of the sanctioned behavior.

We did not find more severe sanctions compared to mild ones to deter from misconduct. Instead, individuals in the severe sanction condition reported lower intentions to comply ($\eta^2 = .03$). The effect of sanction severity did not depend on procedural justice. Additionally, the effect of sanction severity on misconduct and compliance intentions was mediated by moral devaluation of authorities. Our results show that severe sanctions may backfire and decrease compliance intentions with institutional rules and staff.

Sessie 37: Groene criminologie en slachtoffers

13:15-14:45

Daan van Uhm

Een groen zuiderlijk criminologisch perspectief: inheemse bevolking, georganiseerde misdaad en natuurlijke rijkdom - grenzen, relaties, en schade

Daan van Uhm

Deze presentatie onderzoekt de relatie tussen de inheemse bevolking van Emberá-Wounaan en Akha en georganiseerde misdaadgroepen die strijden om controle over natuurlijke rijkdommen in de Darién Gap (Oost-Panama en West-Colombia) en de Gouden Driehoek (het gebied waar de grenzen van Laos, Myanmar en Thailand elkaar ontmoeten). Vanuit een zuidelijk groen criminologisch perspectief bekijken we hoe georganiseerde misdaadgroepen die handelen in natuurlijke rijkdommen inheemse kennis exploiteren. We onderzoeken ook het voortdurende slachtofferschap van inheemse volkeren in relatie tot milieuschade en de spanning tussen de ecocentrische waarden van inheemse volkeren en de economische prikkels die hen worden geboden om de natuur te exploiteren. Door te kijken naar de geschiedenis van de kolonialiteit en de sociaaleconomische context van deze inheemse gemeenschappen, genereert deze presentatie een discussie over de sociale omlijsting van de inheemse bevolking als zowel slachtoffers als daders, met name gezien de soorten relaties die tot stand zijn gekomen met dominante criminele groepen die aanwezig zijn in hun voorouderlijk land.

Opkomst en ontwikkeling van het non-speciesisme in de criminologie

Janine Janssen

Non-speciesisme betekent het tegengaan van discriminatie op basis van soort. In deze bijdrage wordt een historische schets gegeven van hoe dit begrip een rol is gaan spelen in de criminologie. Daarbij wordt onder meer aandacht besteed aan het werk van criminologen als Beirne, Cazaux en Sollund. De vraag is echter of we alle soorten evenveel recht doen in de criminologie en andere sociale wetenschappen. Inmiddels is er ook veel kritiek op het zogeheten 'nieuwe speciesisme'. Daarmee wordt bedoeld dat mensen vooral aandacht besteden aan soorten die dicht bij hen staan, zoals primaten. Het betrekken van andere soorten vraagt ook het nodige van het theoretische en methodologische kader van criminologen. Welke uitdagingen komen we op die belangrijke gebieden tegen?

Sessie 38: Ervaringen van slachtoffers voor, tijdens en na slachtofferschap van cybercriminaliteit

13:15 - 14:45

Susanne van 't Hoff-de Goede

Fear of cybercrime victimization (EN)

Pirkko Sarkki, Merel van Leuken, Susanne van 't Hoff-de Goede

Background

With the rapid growth of the internet, cybercrime has become increasingly prevalent, which is associated with the phenomenon of fear of cybercrime victimisation in society. Even though it is important to focus on fear of cybercrime, as it can impact for instance mental health, fear of cybercrime victimisation has received limited attention in academia, and the causality of the association has rarely been researched. Firstly, cybercrime victimisation may lead to increased fear of cybercrime. Secondly, fear of cybercrime victimisation might affect the routines of the victims, which may further influence the risks of cybercrime victimisation. *Goal*

This paper aims to examine the causality and the extent of the association between cybercrime victimisation and fear of cybercrime and whether there are gender differences in the associations between fear and victimisation in the online context. *Methods:* An online survey was conducted in two waves among Dutch internet users (N=1886), administered in 2019 and 2020. Data was collected with the help of a panel agency. Regression analyses / structural equation modelling are used to examine whether victimisation affects the levels of fear and whether fear affects victimisation. *Results:* The presentation will include results on the relationship between fear of cybercrime (wave 1) and cybercrime victimisation (wave 2), between cybercrime victimisation (wave 1) and fear of cybercrime (wave 2), and the development of fear of cybercrime over time (wave 1 and 2).

What (s)can we do? Onderzoek naar een geautomatiseerde kwetsbaarheidscans als evidence based gedragsinterventie

Maaïke van der Wal, Susanne van 't Hoff-de Goede, Rutger Leukfeldt

Achtergrond en doel

Eén op de vijf ondernemers in Nederland is al slachtoffer geworden van cybercriminaliteit. Ondernemers die zich bewust zijn van de mogelijke risico's, kunnen kiezen uit een groot aanbod in zogenaamde "cyberscans", waarmee de cybersecurity van de onderneming in kaart wordt gebracht en waarbij passende aanvullende maatregelen worden geadviseerd. Tot op heden is er echter zeer beperkt inzicht in de gevolgen die dergelijke scans hebben voor de cyberweerbaarheid van de organisatie. Komen ondernemers in actie wanneer zij inzicht krijgen in online risico's en passende maatregelen voor hun organisatie? Het is van belang dat er effectieve interventies worden ontwikkeld om het niveau van cyberweerbaarheid van mkb'ers te kunnen verhogen. Het huidige onderzoek tracht, door middel van een geautomatiseerde kwetsbaarheidscans en op maat gemaakte adviesrapportages, een evidence based aanpak te ontwikkelen om de cyberweerbaarheid van mkb'ers op grote schaal te verhogen.

Methode

Tijdens de eerste meting zijn 1.975 geautomatiseerde kwetsbaarheidscans uitgevoerd. Vervolgens zijn naar 1399 van deze ondernemingen op maat gemaakte adviesrapporten verstuurd, waarbij gevarieerd werd tussen drie vormen van risicocommunicatie (sociale norm, geanticiperde spijt en geen risicocommunicatie). Tevens fungeerden 576 gescande bedrijven als controlegroep; deze bedrijven hebben geen adviesrapporten ontvangen. Zes weken later heeft een nameting plaatsgevonden bij alle 1.975 ondernemingen, om de effectiviteit van de verschillende vormen van communicatie te kunnen testen.

Resultaten

De eerste meting heeft inmiddels plaatsgevonden en de vervolgmeting wordt momenteel uitgevoerd. Ten tijde van het congres zal de vervolgmeting zijn geanalyseerd en zullen de resultaten van de effectiviteit van de interventie worden gepresenteerd.

Slachtofferschap van ransomware en beslissingsgedrag omtrent losgeldbetalingen in het MKB

Sifra Matthijsse, Susanne van 't Hoff-de Goede, Asier Moneva, Rutger Leukfeldt

Achtergrond

Ransomware is een van de voornaamste cyberbedreigingen voor organisaties. Vooral midden- en kleinbedrijven zijn kwetsbaar voor slachtofferschap en lijken eerder geneigd het losgeld te

betalen. Hoewel er al onderzoek verricht is naar de prevalentie en aard van slachtofferschap van ransomware, is er echter weinig bekend over hoe midden- en klein bedrijven reageren op slachtofferschap en welke factoren bijdragen aan de beslissing om het losgeld te betalen.

Methode

De huidige studie maakt gebruik van een enquête met een vignetexperiment onder 445 eigenaren en managers van Nederlandse midden- en kleinbedrijven om meer inzicht te verkrijgen in de factoren die van invloed zijn op de beslissing om het losgeld te betalen in een ransomware scenario.

Resultaten en conclusie

Uit de bevindingen blijkt dat de bereidheid om het losgeld te betalen laag is. Hoewel de hoogte van het losgeldbedrag niet gerelateerd is aan de waarschijnlijkheid van betalen, blijkt het ontvangen van advies van een cybersecuritybedrijf om het losgeld te betalen en het ontbreken van een back-up de waarschijnlijkheid om het losgeld te betalen significant te verhogen. De bevindingen geven inzicht in wat ransomware slachtoffers kwetsbaar maakt voor afpersing en kunnen helpen bepalen hoe ransomware-aanvallen kunnen worden voorkomen of beperkt in impact.

“Ik wil gewoon mijn geld terug”. Ervaringen van slachtoffers van online fraude met het civielrechtelijk terugvorderen van gefraudeerd geld

Susanne van 't Hoff-de Goede, Merel van Leuken

In 2022 werd 10 procent van de Nederlandse bevolking slachtoffer van online fraude. De kans op genoegdoening voor slachtoffers in het strafrecht is echter klein, onder andere door de lage aangiftebereidheid, beperkte capaciteit en moeizame doorstroom van dergelijke zaken in de strafrechtketen. Mede hierdoor is beleid voor de alternatieve afwikkeling van online fraude ontwikkeld. Zo kunnen slachtoffers van online fraude die op zoek zijn naar financiële genoegdoening de schade civielrechtelijk terugvorderen. Hierbij stellen zij via een civiele rechtsvertegenwoordiger de begunstigde rekeninghouder (ofwel de ontvanger van het geld) aansprakelijk. Er is tot op heden echter zeer beperkt inzicht in deze procedure en de ervaringen van slachtoffers.

Door middel van interviews met slachtoffers die de civielrechtelijke procedure deels of geheel hebben doorlopen (N=20), zal inzicht worden gekregen in ervaringen van slachtoffers voor, tijdens en na deze civielrechtelijke procedure.

Voorlopige resultaten laten zien dat slachtoffers veelal slachtoffer geworden zijn van vriend-in-nood-fraude of aan-/verkoopfraude met uiteenlopende schadebedragen. Slachtoffers zijn de procedure begonnen omdat zij “gewoon hun geld terug willen”, of stellen dat zij het bedrag makkelijk konden missen maar “de dader willen aanpakken” of “willen voorkomen dat het in de toekomst nogmaals gebeurt.” Slachtoffers zouden graag zien dat “anderen – die het geld hard nodig hebben – hiervan gebruik kunnen maken.” Vervolgens bleek dat de procedure op diverse manieren genoegdoening oplevert voor slachtoffers. Ook bleek in meerdere gevallen

de ontvangende partij niet de fraudeur, maar een geldezel wiens bankrekening is gebruikt voor het plegen van online fraude. Percepties van slachtoffers hierop zullen worden besproken.

Sessie 39: Veiligheidsbeleving

13:15 - 14:45

Krista Schram

Jouw buurt, jouw veiligheidsbeleving: een verkenning van de veiligheidsbeleving in persoonlijk ervaren buurten in Leiden

Marianne Franken, Jelle Brands, Janne van Doorn, Maarten Kunst

Achtergrond en doel

Onderzoeken naar de veiligheidsbeleving gaan vaak over hoe men de veiligheid in de eigen buurt beleeft en welke factoren verband houden met (on)veiligheidsbeleving. Onderzoeken gebruiken daarbij gewoonlijk administratieve buurtgrenzen als gebiedsafbakening voor de eigen buurt. De literatuur leert ons echter dat wat bewoners zien als ‘hun buurt’ niet per se overeenkomt met zulke administratieve grenzen, maar vaak resulteert in buurten van kleiner formaat. In de literatuur vinden we ook aanwijzingen dat sociale processen die van belang zijn voor het verklaren van de (on)veiligheidsbeleving eveneens plaatsvinden op een dergelijke kleinere schaal. Kennis over de veiligheidsbeleving binnen de ‘eigen’ buurt riskeert zo dan ook onterecht veralgemeend te worden naar een meer omvattend gebied, net als gebiedsgerichte verklaringen. De huidige studie heeft als doel (verklaringen van) de veiligheidsbeleving in relatie tot wat men zelf ervaart als de eigen buurt te onderzoeken.

Methode en resultaten

Er is een vragenlijst afgenomen onder inwoners van Leiden. Deelnemers werden gevraagd om hun buurt in te tekenen op een kaart, waarna zij vragen beantwoorden over hun beleving van de veiligheid en een breed scala aan buurtkenmerken in relatie tot deze persoonlijk ervaren buurt. De buurtkenmerken worden getoetst als verklaringen van de veiligheidsbeleving binnen deze buurt, aan de hand van een regressieanalyse. Specifieke resultaten zullen tijdens de presentatie besproken worden.

Op zoek naar fear of crime onder bezoekers van evenementen en festivals

Remco Spithoven, Jelle Brands

Op basis van een inventarisatie van de beschikbare literatuur over fear of crime onder bezoekers van evenementen en festivals kwamen wij tot de ontdekking dat er maar zeer beperkt onderzoek naar dit thema is verricht. Slechts twee studies uit de UK besteedden expliciet aandacht aan dit onderwerp. Daaruit bleek dat vooral vrouwelijke bezoekers zich onveilig voelen.

Verder vonden wij in de literatuur die aan dit onderwerp raakt - en voornamelijk ingaat op slachtofferschap van criminaliteit en andere onveiligheid - drie narratieven die mogelijk met de fear of crime van bezoekers verband houden: (1) de invloed van gender en seksueel geweld; (2) negatieve effecten van veiligheidsmaatregelen en (3) specifieke omgevingsfactoren. Wij zetten deze bevindingen af tegen de inzichten uit de algemene onderzoekstraditie rond fear of crime en bespreken de praktische implicaties van deze weging.

Duidelijk is dat er geen standaardaanpak voor veilig ervaren evenementen en festivals bestaat en er meer onderzoek moet gebeuren naar de aard, omvang en oorzaken van de beleving van (on)veiligheid tijdens evenementen en festivals. Daarbij moet er allereerst meer aandacht komen voor de impact van genderrollen en de dreiging van seksueel geweld tegen vrouwen tijdens evenementen en festivals. De resultaten van ons onderzoek benadrukken immers het belang van deze onderzoekslacune.

Grip op veiligheidsbeleving in 'moeilijke' wijken: een nieuwe onderzoeks aanpak

Krista Schram, Jossian Zoutendijk

'We weten dat er (al jaren) een probleem is met de ervaren veiligheid, maar waar zit dat nou precies in?' Die vraag kregen de auteurs door de jaren heen vaak van medewerkers van gemeenten, vooral in 'moeilijke' wijken met een lage subjectieve veiligheid en aanvullende problematiek.

In deze bijdrage presenteren de auteurs de onderzoeks aanpak zij de afgelopen jaren hebben ontwikkeld en getest om grip te krijgen op de complexiteit van de ervaren veiligheid in wijken. De aanpak bestaat uit twee fasen, waarbij eerst wordt verkend waar de onveiligheid precies ligt en vervolgens diepgaander wordt ingegaan op groepen of plaatsen. Belangrijke elementen hierbij zijn grootschalige korte, semi-gestructureerde straatinterviews, observaties, media-analyses, analyse van veiligheidsindices en participatie van wijkprofessionals. Triangulatie leidt tot daadwerkelijk begrip waarbij theoretische onderbouwing wordt gevonden in het determinantenmodel van fear of crime en de laatste Nederlandstalige proefschriften omtrent fear of crime. Deze mixed methods aanpak is in een iteratief proces door verschillende studies heen verbeterd. In betrekkelijk korte tijd worden hele concrete patronen zichtbaar in de veiligheidsbeleving, waarmee duidelijk wordt waar en waarop je interventies moet plegen.

Zo ontleedden de auteurs bijvoorbeeld hoe onveiligheidsgevoelens vooral ontstonden in een polariserende dynamiek tussen twee bevolkingsgroepen: witte ouderen die zich vervreemd voelden en ouderen met een migratieachtergrond die daardoor verstilden. In een andere wijk bleek de reputatie van geweld geïnternaliseerd te zijn, waardoor ook mannen zich onveilig voelden en het vertrouwen in de politie erg laag was.

Sessie 40: Divisie organisatiecriminaliteit IV: Aanpak en daders van organisatie- en financieel-economische criminaliteit

13:15 - 14:45

Joost van Onna

Interveniëren bij fraude, milieucriminaliteit en witwassen? Een inventaris van (strafrechtelijke) interventies in een complex handhavingsveld

Joost van Onna, Jorik van Bijlert, Lauren Dallau

Fraude, milieucriminaliteit en witwassen zijn complexe criminaliteitsvormen met grote maatschappelijke schade. De (strafrechtelijke) aanpak is geen sinecure, mede vanwege de vele handhavende diensten en de vele uiteenlopende interventies (bestuursrecht, tuchtrecht etc.). De vraag hoe maatschappelijk impact bereikt kan worden en hoe tegelijkertijd de problemen in de strafrechtketen tegengegaan kan worden is urgent. Deze vraag was aanleiding voor het Functioneel Parket, het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid en de Inlichtingen- en Opsporingsdienst van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit om alle relevante interventies in kaart te brengen en toegankelijk te maken voor professionals in strafrechtketen (via een online applicatie). In dit paper wordt de achtergrond van het project, waaraan meer dan 20 overheidsorganisaties meewerken, toegelicht en de applicatie getoond. Het overzicht en de indeling van de meer dan 250 interventies wordt vanuit het achterliggende theoretisch kader inzichtelijk gemaakt. Afsluitend wordt ingegaan op de wijze waarop de online applicatie gebruikt kan worden in de praktijk en op welke wijze wetenschappelijk onderzoek een bijdrage kan leveren aan het project.

Misbruik van zorggelden te lijf: resultaten van een verkennend onderzoek in Enschede

Alan Kabki, Frank Diepenmaat, Joyce te Bos

Het verkennend onderzoek naar misbruik van zorggelden in het kader van de Jeugdwet en de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) in opdracht van veertien samenwerkende Twentse gemeenten en het Platform Integrale Veiligheidszorg Twente is afgerond. Het doel van het onderzoek was om handvaten te vinden waarmee misbruik van zorggelden kan worden voorkomen en/of in een vroegtijdig stadium kan worden gesignaleerd. Daartoe is het huidige werkproces van inkoop tot en met toezicht en handhaving van de gemeente Enschede tegen het licht gehouden. Dit onderzoek is gedaan aan de hand van dossieronderzoek waarbij negentien casussen zijn geanalyseerd waarin het contract tussen de gemeente en de zorgaanbieder is beëindigd vanwege misbruik en/of onregelmatigheden. Als aanvulling hierop zijn de toezichthouders die betrokken zijn geweest bij deze casussen bevraagd. Tot slot zijn de

voorlopige resultaten ter validatie voorgelegd aan een groep experts van de gemeente Enschede, RIEC Oost-Nederland, UWV, Belastingdienst, Veiligheidsregio en zorgverzekeraars. Tijdens deze presentatie delen wij de uitkomsten van het onderzoek. Hierbij gaan wij in op de kwetsbaarheden in het huidige werkproces van de gemeente en de kansen om misbruik van zorggelden in de toekomst te voorkomen en/of te bemoeilijken. Daarnaast wisselen we graag met jullie van gedachten over het grotere plaatje. Uit het onderzoek blijkt namelijk dat, naast de schade die gemeenten lijden door misbruik van zorggelden, ook andere publieke, semipublieke en private organisaties zoals de Belastingdienst, het UWV, zorgverzekeraars en bonafide zorgaanbieders hierdoor worden geraakt. Wat is er nodig om de maatschappelijke impact van dit fenomeen in kaart te brengen om vervolgens een integrale aanpak te bewerkstelligen?

Bedrijfscultuur en organisatorisch wangedrag: review van empirische benaderingen

Nina Tobsch, Benjamin van Rooij, Marieke Kluin

De cultuur binnen een organisatie wordt in toenemende mate onderkend als een belangrijke drijfveer van organisatiegedrag en organisatiecriminaliteit. Binnen de criminologie worden de afgelopen decennia steeds meer empirische studies verricht naar culturele organisatiekenmerken als oorzaak van criminaliteit. Echter heeft dit onderzoek tot op heden nog niet geleid tot een volledig beeld van de relatie tussen organisatiecultuur en organisatiecriminaliteit. De huidige studie combineert inzichten vanuit de criminologie, organisatie- en gedragswetenschappen om een geïntegreerd overzicht te bieden van onze kennis omtrent de invloed van organisatiecultuur op wangedrag binnen organisaties. Het geeft eerst een beknopte schets van bestaande kwantitatieve meetinstrumenten die gebruikt worden om culturele aspecten binnen een organisatie te meten en te relateren aan negatief gedrag. Het gaat vervolgens in op de belangrijkste benaderingen, in hoeverre deze benaderingen de organisatiecultuur bestuderen, en beoordeelt welke soorten culturele aspecten conceptueel en empirisch verband houden met welke soorten negatief organisatiegedrag. Op basis hiervan zal het artikel laten zien wat de huidige lacunes zijn binnen de literatuur en presenteert het een nieuwe methodologische benadering. Hierbij wordt de casestudy methode van *causal process tracing* gebruikt om de culturele mechanismen die een rol spelen bij wangedrag in organisaties beter te kunnen begrijpen.

Betrokkenheid van bedrijven bij internationale misdrijven in Oekraïne

Annika van Baar

Direct na de Russische invasie van Oekraïne in februari 2022 stonden multinationale bedrijven met activiteiten in Rusland voor de vraag hoe zij zich aan de nieuwe realiteit gingen aanpassen.

Snel werd duidelijk dat het Russische leger, aangestuurd door de Russische staat en bijgestaan door private militaire bedrijven, zich schuldig maakte aan internationale misdrijven. Het voortzetten of uitbreiden van bedrijfsactiviteiten kon dus, direct of indirect, leiden tot betrokkenheid bij deze misdrijven.

Dit artikel gaat over hoe en waarom bedrijven betrokken (dreigen te) raken bij internationale misdrijven in de context van de oorlog in Oekraïne, en waarom sommige bedrijven vertrekken, terwijl anderen hun activiteiten doorzetten. Er wordt een theoretisch kader toegepast dat is ontwikkeld om te begrijpen hoe en waarom bedrijven betrokken raken bij gruweldaden of het risico lopen daarbij betrokken te raken.

Daarbij wordt ook gekeken naar enkele unieke kenmerken van deze context, zoals de snelheid en grootschaligheid economische sancties en embargo's tegen Rusland en de aandacht voor en consensus over de verwerpelijkheid van Ruslands handelen. Bovendien, nu normatieve kaders zoals de VN-richtlijnen voor bedrijfsleven en mensenrechten en processen zoals Human Rights Due Diligence de afgelopen tien jaar aan kracht hebben gewonnen, zijn bedrijven zich bovendien steeds meer bewust van de manier waarop hun bedrijfsactiviteiten verband kunnen houden met mensenrechtenschendingen. De analyse zal daarom kijken in hoeverre en hoe dit geval verschilt van eerder onderzochte cases.

Sessie 41: Current Developments in Conflict and Bystander Research

13:15 - 14:45

Peter Ejbye-Ernst

Why Do Bystanders Report Intimate Partner Violence? Insights into Real-Life Reasoning from Those Who Actually Intervened (EN)

Carlijn van Baak, Veroni Eichelsheim, Don Weenink, Marie Rosenkrantz Lindegaard

As intimate partner violence (IPV) often remains unknown to police, bystanders can play a crucial role in prevention and further escalation of such violence. However, little is known about what brings them into reporting incidents of IPV to authorities. We here draw on statements of bystanders, who filed reports about IPV incidents to an official domestic violence agency in the Netherlands ($N=78$), in order to investigate the reasoning and motivations for reporting. Results show that the relational dynamics of the incident matter for the reasoning and motivations of the bystanders for reporting. In situations perceived as *intimate terrorism*, involving a hierarchical abusive relationship between a male offender and a female victim, bystanders primarily reported when previous helping initiatives proved inefficient, and they did so to prevent further harm, often particularly in relation to the female victim. In situations perceived as *situational couple violence*, involving a symmetrical abusive relationship, bystanders primarily reported when escalation appeared, and they did so to prevent further harm of involved children. In both types of IPV, women and neighbors were the most frequent reporters. We conclude that bystanders report IPV incidents when the need of help is clear,

and their motivation for acting concerns the well-being of victims. Our findings add to the growing body of evidence about real-life bystander interventions in emergencies, and highlight the need for understanding intervention as context-specific in order to design effective intervention initiatives.

The effect of distress on bystander intervention: A behavioural-based analysis on real-life conflict events (EN)

Virginia Pallante, Ivan Norscia, Marie Rosenkrantz Lindegaard

Real-life observations of crimes in public spaces are increasingly documenting that bystanders witnessing a conflict event take an active role in preventing the escalation of violence. The determinants that drive such interventions remain however largely unexplored. Although it has been proposed that the emotions experienced by bystanders might drive their intervention, the current research produced contrasting results. For instance, if on the one hand the experience of distress in bystanders seems to promote helping behaviour, a finding that has been largely documented also in nonhuman animal species, simulated experiences of conflicts in artificial settings revealed that distressed bystanders are less likely to intervene. In addition, a lack of a suitable methodology to study the expression of emotions in real-life incidents prevented until now to understand the actual role of distress. The current project aims to explore the role of bystanders' experience of distress as social facilitator through a behavioural analysis of bystander interventions in street fights recorded with surveillance cameras. It integrates the observational method from ethology (behavioral biology) to evaluate the emotional state of bystanders in order to understand whether distress has a mediating function, promoting empathy-driven bystander interactions towards the victim of a conflict and facilitating bystander-bystander affiliation as a tension-reduction mechanism. The project will offer for the first time a real-life and behavioural-based analysis of the emotional drivers underpinning decision-making in public spaces, thus to improve the understanding of the social dynamics of violence and its management interventions

Bystanders in Action: Comparative Evidence from Across Conflict Contexts (EN)

Marie Rosenkrantz Lindegaard

Bystanders take an active role in preventing and de-escalating violence in public. In this paper I synthesize evidence about the frequency and nature of their actions across different kinds of conflict contexts as video observed with CCTV or BWC footage. More specifically, I draw on studies of the role of bystanders in street fights, robberies, sexual harassments in night clubs, ticket inspector and passenger contested encounters in public transport, social workers and youth arguments in prison institutions, and police and citizen disputes on the street. Based on this empirical evidence, I propose to understand bystander actions as driven by situational

opportunities rather than individual motivations and decision-making processes. Bystanders take on roles offered to them by the dynamics of the conflicts, which highlights the importance of tailoring advice and training for bystanders to specific conflict contexts.

Using relational event models to analyze interpersonal conflicts caught on camera (EN)

Peter Ejbye-Ernst, Marlyne Meijerink, Vana Hutter, and Wim Bernasco

Over the last decade, a number of scholars have started using video footage to analyze interpersonal conflicts and bystander behavior for its unparalleled level of detail. However, In order to fully take advantage of this high resolution, there is a need for analytical methods that can utilize the high granularity offered by the video footage. So far, researchers have typically relied on traditional regression models with the limitations that these models have. Relational event models is a new method that allows researchers to overcome some of these limitations. In this study, we used a hierarchical relational event model to analyze the behavioral exchanges in 62 conflicts and fights in the streets of Amsterdam recorded by CCTV cameras. Using this method, we show that performing and receiving conflict behavior and intervention behavior in the past influences what behaviors individuals will perform later in the conflict. Using relational event models, we thus found that the behavior of individuals involved in conflicts depends on the preceding exchanges that have taken place within the situation. These findings lend credibility to an interactional conception of conflicts and illustrate the potential of this new method for improving our understanding of interpersonal conflicts.

Sessie 42: Notes from Isolation; Crime in the Time of 'Corona'

13:15 - 14:45

Brenda Oude Breuil

The COVID-19 pandemic led to societal change in manifold directions. With regard to crime, not only did it give rise to new forms of criminal and transgressive behaviour, it also gave new meanings to existing forms of crime, as well as evoking violent or socially exclusive governmental practices. In this panel we look into some of these developments from an 'Utrecht School', cultural criminological perspective.

Music and crime in the Covid-19 pandemic (EN)

Dina Siegel

There was a serious conflict between the need to contain Covid-19 and the collective boredom resulting from anti-coronavirus distancing. To cope with the new situation, creative and sometimes deviant solutions were found, in which music played a significant role.

In this presentation I will discuss various themes surrounding the link between music, pandemic and transgression, from the historical meaning of 'pestilential music' as a tool against the pandemic; to 'balcony concerts' in South Europe and the role of mafia; to educational and political messages in the context of public safety; to criminalisation of parties and the response to this form of 'oppression' in times of Covid-19.

The lockdown and the crackdown: Controlling the responsabilized body during a pandemic (EN)

Vassilis Gerasopoulos

During the first months of the pandemic, Greece was commented upon as largely successful in delineating a lockdown plan against the spread of COVID-19. While the government and State officials took pride in this proactive response, the period that followed the implementation of the lockdown measures has exposed a familiar paradox while hinting at an alarming but growing pattern. The paradox lies in the consistent efforts of the neoliberal state to responsabilize the citizens while obscuring its own role in the crippling of the National Healthcare System. The growing pattern is reflected in the weaponization of the term 'crisis' as a tool for introducing, entrenching, legitimizing and normalizing harsh governance practices with overt biopolitical and necropolitical ramifications. Greece stands as the exemplary case of a country monopolized by narratives of crisis for the past decade – from the financial crisis of 2009 to the refugee crisis of 2015 to the coronavirus crisis of 2020. As such, it offers itself as a scenery for an analysis of the lived, embodied experience of the violence justified in 'critical times'.

COVID-19 – The Great Equalizing Purge: Critical Examination of Psychedelic Perspectives on the Coronavirus Pandemic (EN)

Richard Alexander

Bolstered by the positive prognoses of the scientific 'psychedelic renaissance', spiritual psychedelic drug use is also being galvanised with a new veneer of social legitimacy. Consumed ritualistically with the intention of invoking mystical experiences, entheogenic contexts of psychedelic drug use narratively conceptualise the drugs as 'plant teachers': ayahuasca, psilocybin mushrooms and peyote are increasingly advertised as being revelatory keys to cosmological understanding. As recent geo-social restraints of lockdown, quarantine, and social distancing lead to short-term increases of individual psychedelic substance use, the

COVID-19 pandemic has also highlighted the anthropocentric teleology that underpins the narratives of meaning that accompany entheogenic contexts of use. Critical analyses of recently published psychedelic-corona commentaries elucidate how esoteric narratives of psychedelic transcendence reconstruct the globally devastating pandemic as a divine agent of human emancipation, simultaneously diminishing the vast amount of material damage and emotional suffering the pandemic has caused worldwide. The anthropocentric, teleological view of COVID-19 as a natural benefaction from earth to man serves as both a narrative vehicle for the fortification of existing neoliberal values and a source of symbolic social capital, raising critical questions regarding recent suggestions that psychedelic drugs may act as a potential vehicle for systemic social change.

‘The need is bigger than the fear’ - Skin hunger and sex work in quarantine times
(EN)

Brenda Oude Breuil

The social distancing and isolation regulations following the COVID-19 pandemic have had severe consequences on touch, intimacy and sex. As a sector in which intimate services are the income generating model par excellence, sex work is first to feel the effects. For clients, the ‘lock down’ evokes tensions that some feel they can only release through precisely that which is forbidden – sexual contact, touch or an intimate conversation. This could be analysed – but generally is not – as ‘huidhonger’. On the side of sex workers, long standing stigma – which has led to a status aparte in sex workers’ abilities to effectively claim labour rights, financial and social services etc. – limits sex workers’ social and financial safety-net in times of crisis. Government ‘Corona’ economic compensations did not apply to (most) sex workers, ‘lock down’ hit this contact occupation disproportionately hard, and stigma was exacerbated through an image of sex workers as ‘infectious’. I argue that the negative consequences of social distancing regulations, both for clients and sex workers, are two sides of the same moralistic and exclusionary coin.

Sessie 43: Opsporing en handhaving aan de grens

13:15 - 14:45

Tanja van Veldhuizen

Politiegeweld in een militair jasje? Het optreden van de Koninklijke Marechaussee

Tim van Lit

Politiegeweld tegen burgers is een onderwerp dat regelmatig in de actualiteit of wetenschappelijk onderzoek belicht wordt. Het gaat dan in Nederland stevast om één

politieorganisatie: de civiele Nationale Politie. Dit is zorgwekkend en incompleet, want in Nederland is een tweede politieorganisatie die ook geweld gebruikt: de militaire Koninklijke Marechaussee (KMar). De KMar is groeiend in omvang en importantie. Als krijgsmachtdeel voert de KMar algemene politietaken uit met een focus op taken en locaties die van belang zijn voor de Staat(sveiligheid), zoals aan de grenzen en in het hoogste geweldsspectrum. Wetenschappelijke kennis over dergelijke gendarmerieorganisaties en de discretionaire besluitvormingsprocessen hierbinnen is beperkt. Empirisch onderzoek naar geweldgebruik door marechaussees is non-existent. Mijn promotieonderzoek richt zich daarom op de discretionaire geweldsbeslissing van marechaussees en in hoeverre de militaire aard van de KMar hierop van invloed is. Angelsaksische en historisch-politieke literatuur stelt dat 'militarisering' van politieorganisaties leidt tot meer en zwaarder geweldgebruik, door de militaire trainingswijzen, tactieken, bewapening en organisatiecultuur. Publicaties over gendarmeries laten zien dat deze organisaties gezagsgetrouw zijn en zich kenmerken door discipline en robuust optreden. Op basis van de literatuur kan enerzijds verondersteld worden dat het militaire karakter van de KMar resulteert in zwaar geweldgebruik tegen burgers. Anderzijds, dat de militaire discipline resulteert in geweldgebruik dat juist conform de Ambtsinstructie voor geweldgebruik is. Aan de hand van een unieke database over geweldgebruik door de KMar, gestandaardiseerde vragenlijsten en interviews onderzoek ik de empirische validiteit van beide hypothesen. Het doel hiervan is kennis vergroten over discretionaire beslisprocessen en om bij te dragen aan verantwoording over politieel geweldgebruik in Nederland. Tijdens het NVC-congres licht ik de theoretische bevindingen en eerste uitkomsten van de databaseanalyse graag toe.

Fact-finding in asylum cases: practical challenges and future directions (EN)

Tanja van Veldhuizen

Fact-finding in asylum cases is largely dependent on asylum seekers' oral statements. In most cases, the perceived credibility of those statements informs the final decision in the case. Immigration authorities use several indicators to assess credibility, such as sufficiency of detail, internal consistency, consistency with other witnesses, consistency with knowledge from other sources (e.g., country of origin information), and plausibility. From a memory perspective the validity of those indicators is debatable, especially when considering current interviewing practices. In my presentation I will give a brief overview of empirical research on this topic, and discuss practical examples gathered in research and training sessions with immigration officials and other professionals about current challenges in asylum interviewing and decision making.

Algorithmic policing and Digital Footprints

Veronika Nagy

Policing practices have arrived at a new stage of digital transition in late modern societies. The tasks of maintaining social order and public safety are gradually being extended from traditional crime control and investigation measures towards invasive prevention strategies across many segments of society and everyday lives, spanning social, economic, and even environmental issues. Traditional policing actors are losing their legitimacy and monopoly on crime control, while new providers of security and intelligence services proliferate. This fragmentation and diffusion of policing, along with the shift towards pre-emption, generates both a culture of responsabilization and new opportunities for state-corporate collaborations in and outside of the scope of traditional security governance. Certain policing functions are being gradually taken over by civic and state agencies responsible for licensing, maintenance of registries and databases, while others are directly delegated via regulation to private sector actors (Kuldova, 2022). Based on empirical reflections discussed in the AGOPOL project, this paper highlights the cultural differences of data use and the risks of transnationally outsourced policing technologies.

Etnisch profileren door de politie: een systemische review van de literatuur

Masja van Meeteren, Paul Mutsaers, Maartje van der Woude

De afgelopen jaren is de publieke aandacht voor etnisch profileren door de politie enorm toegenomen, vooral als gevolg van enkele specifieke incidenten die verband houden met politiegeweld of discriminatie. In deze systematische review van de internationale literatuur over etnisch profileren laten we zien dat een vergelijkbare trend zichtbaar is in wetenschappelijke publicaties. Het aantal wetenschappelijke publicaties is de afgelopen tien jaar elk jaar fors toegenomen en neemt momenteel een hoge vlucht. Inzoomend op de jaren 2016-2021, classificeren we het type gevonden publicaties, waarbij we de volgende indeling hanteren: 1) artikelen over onderzoeksmethoden om etnisch profileren te bestuderen, 2) onderzoeken naar de vraag of etnisch profileren voorkomt en in welke mate, 3) publicaties waarin achtergronden worden onderzocht of theoretische verklaringen voor etnisch profileren worden getoetst, 4) oplossingen om etnisch profileren aan te pakken, en 5) publicaties die niet op empirisch onderzoek zijn gebaseerd, maar eerder theoretisch of juridisch van aard zijn. Verder inzoomend op de literatuur in de jaren 2020 en 2021, worden de 112 onderzoeken die in die jaren zijn opgenomen (alleen categorieën 1 t/m 4) verder uitgediept, gevolgd door een bespreking van de implicaties ervan. De resultaten laten zien dat de literatuur wordt gedomineerd door studies uit de VS en dat er de laatste jaren enorme methodologische vooruitgang is geboekt. Bovendien komt er veel bewijs naar voren dat de praktijk van etnisch profileren veelvuldig voortkomt, maar ook dat het sterk verweven is met diverse context-factoren.